

Köpings kommun Årsredovisning 2017

Om årsredovisningen

Årsredovisningen är kommunstyrelsens redovisning av årets verksamhet och den ekonomiska ställningen i kommunen och dess bolag. Syftet är att ge en tydlig redovisning till kommunfullmäktige och kommunens invånare. Förhoppningsvis kan årsredovisningen bidra till ett ökat intresse för kommunens verksamhet och utveckling.

Mer information om kommunens verksamhet hittar du på vår webbplats, www.koping.se.

Årsredovisningens struktur

Inledning

Årsredovisningen inleds med att kommunstyrelsens ordförande och kommunchefen ger sin syn på det gångna året. I avsnittet ekonomifakta får du en snabb överblick av ekonomin i kommunen. Vidare redovisas kommunens organisation och ledamöterna i kommunstyrelsen.

Året som gått – Vår verksamhet

Här presenteras de viktigaste händelserna under året för våra verksamheter. Här redovisas även verksamhetsstatistik, och som avslutning finns det en jämförelse med andra kommuner av vår verksamhet.

Förvaltningsberättelse

Enligt den kommunala redovisningslagen ska en förvaltningsberättelse upprättas i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen inleds med en uppföljning av de kommundemensamma målen utifrån begreppet god ekonomisk hushållning, samt en redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag. Därefter följer en omvärldsanalys, personalöversikt samt drift- och investeringsredovisning. Driftredovisningen innehåller en kort beskrivning av styrelsen och nämndernas ekonomiska utfall. I avsnittet ekonomisk och finansiell analys görs en analys av styrkor och svagheter i kommunens ekonomi. Vidare innehåller förvaltningsberättelsen ett avsnitt om sammanställd redovisning där kommunkoncernens resultat analyseras, och de viktigare händelserna för bolagen beskrivs.

Räkenskaper

Här redovisas det ekonomiska utfallet av kommunens och koncernens verksamhet i resultaträkningen. Kassaflödesanalysen visar hur kommunen fått in pengar och hur de använts under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen vid årets slut.

Dessutom återfinns noter som ger ytterligare förklaringar till räkenskaperna. Till sist redogörs för vilka redovisningsprinciper som gäller samt förklaringar av vissa ekonomiska termer.

Innehållsförteckning

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Kommunchefens tack till medarbetarna.....	5
Ekonomifakta	6
Politik och organisation	8

Året som gått - vår verksamhet

Barn och utbildning	10
Stöd och omsorg	13
Samhällsbyggnad, kultur och fritid	15
Miljö och teknik	18
Framtiden	20
Våra bolag	21
Vår verksamhet - jämfört med andra.....	22

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning - måluppföljning.....	24
Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag.....	34
Omvärldsanalys	36
Personalöversikt	38
Driftredovisning med kommentarer	40
Investeringsredovisning	43
Ekonomisk och finansiell analys	46
Övrigt.....	53
Sammanställd redovisning	54

Räkenskaper

Resultaträkning och kassaflödesrapport	57
Balansräkning	58
Noter	59
Redovisningsprinciper	63
Ord och begrepp	64

Årsredovisningen 2017 är producerad av kommunens drätselkontor och stadskansliet i samverkan med kommunala förvaltningar och bolag samt Reklambyrån Info, Köping.

Omslagsbild: Helikopterlandning på Stora torget under filminspelningen av Tårtgeneralen. (Foto: Conny Sillén)

Tryck: Reklamtryckeriet, Köping 2018.

Köping fortsätter framåt!

Många tecken pekar uppåt för Köpings kommun. Befolkningen fortsätter att öka. Vi passerade 26 000 invånare i början av 2017 och är nu 26 116 invånare. En nettoökning under förra året med hela 166 invånare. Välkomna!

Arbetslösheten fortsätter att sjunka och är nu på den lägsta nivån sedan många år tillbaka. Fortfarande finns det ett stort arbete att göra för att ännu fler, inte minst våra nyanlända, ska kunna komma ut i arbete eller studier. Ett nära och väl fungerande samarbete med arbetsförmedlingen och näringslivet är nödvändigt.

Efterfrågan på bostäder är fortsatt hög. Hyresgästerna i Hake 1 har flyttat in och byggnationen av Hake 2 startade. Ombyggnation av Bååthska villan till lägenheter påbörjades och de sista tillgängliga villatomterna såldes. Planering för nya bostadsområden pågår för såväl småhus som för flerfamiljshus.

Investeringsstakten håller sig på en hög nivå. Nya förskolor planeras, ombyggnation av St Olovsskolans annex färdigställdes, nya vattenverket invigdes och likaså överföringsledningen för fjärrvärme till Arboga. Köpings IP fick ny entré och parkering, Ullvigymnasiet nytt tak, tre nya gång- och cykelvägar byggdes, ny lekplats vid Nyckelberget, solceller på rådhustaket, stensättning utmed Köpingsån samt många fler större och mindre projekt färdigställdes under 2017. Stora projekt förbereddes också och har delvis påbörjats, t.ex. hamnen i samband med Mälarprojektet och ny bad- och sporthall på Kristinelunds sportfält.

I budget för 2018 beslutades det om översyn av den kommunala organisationen. Första

steget blev vid tillsättande av ny kommunchef och anpassning till den nya kommunallagen.

För att kunna möta de utmaningar vi står inför

beslutades också om effektiviseringar i kommunens verksamheter. Kommunen driver många och viktiga verksamheter och vi måste hela tiden se över, vara beredda på förändringar och kunna erbjuda de tjänster vi ska, samtidigt som vi måste göra det i samklang med god ekonomisk hushållning.

Som ytterligare en del i detta pågår det fördjupade samarbetet med Arboga, Kungsör och näringslivet. Många är engagerade i arbetet, intresset från omvärlden är stort och bl.a.

medverkade vi i ett lyckat och mycket välbesökt seminarium i Almedalen.

Lyckat har det också varit med årets stora begivenhet, filminspelningen av Tårtgeneralen. Många köpingsbor har medverkat i förberedelser, med material och lokaler, som statister, som åskådare vid inspelningsplatserna och förväntningarna är stora på resultatet.

Med gemensamma mål och utökat samarbete inom och mellan kommuner står vi bra rustade för framtida utmaningar. Ett stort tack riktas till all vår personal och förtroendevalda som varje dag gör sitt allra bästa för att kunna erbjuda våra invånare ett tryggt, gott och utvecklande liv i Köpings kommun!

Elizabeth Salomonsson
Kommunstyrelsens ordförande

”Investeringsstakten håller sig på en hög nivå”

En kommun att vara stolt över!

Att Köping är en kommun i positiv utveckling är tydligt när jag ser tillbaka på året som gått.

Under 2017 har vi utvecklat vårt arbetssätt kring chefs- och ledarskap, bland annat genom att utveckla ett strategiskt forum för ledarskap. Vi har också för första gången genomfört undersökningen Kommunkompassen. Utifrån resultatet har vi nu ett viktigt utvecklingsarbete att fortsätta med för att ständigt förbättra vår kvalitet.

Varje dag sker tusentals möten mellan medarbetare och invånare i Köpings kommun. Det är bland annat inom skola och barnomsorg, äldreomsorg och LSS, med näringsliv och besökare samt när vi utvecklar kommunens infrastruktur. Möten som skapar betydelse. I slutet av året genomförde vi en medarbetarundersökning, där svarade 92 % att de ser sitt arbete som meningsfullt – en kraft att bygga vidare på!

Jag vill passa på att tacka alla medarbetare för det arbete ni gör varje dag, med ert engagemang gör ni skillnad och bidrar till att lyfta Köpings kommun ännu ett steg. En kommun att vara stolt över!

Sara Schelin
Kommunchef

Ekonomifakta

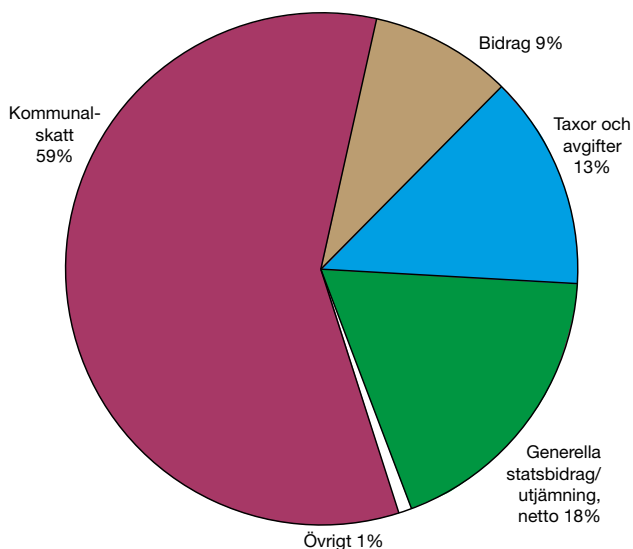
Plusresultat trots underskott i nämnderna

Årets resultat blev 16,1 Mkr. Det är 3,8 Mkr sämre än det budgeterade resultatet som var satt till 19,9 Mkr. Resultatet motsvarar 1,1 procent av skatteintäkterna, vilket innebär att kommunen uppfyllt sitt mål på minst 0,5 procent. Nämnderna visar ett underskott på -23,6 Mkr, men verksamhetskostnader och intresseföretag inom finansförvaltningen har ett överskott på 5,3 Mkr och övrig finansiering ett överskott på 14,5 Mkr, vilket ger ett totalt plusresultat. Kommunen har därmed också uppfyllt det lagstadgade balanskravet, alltså att intäkterna överstiger kostnaderna.

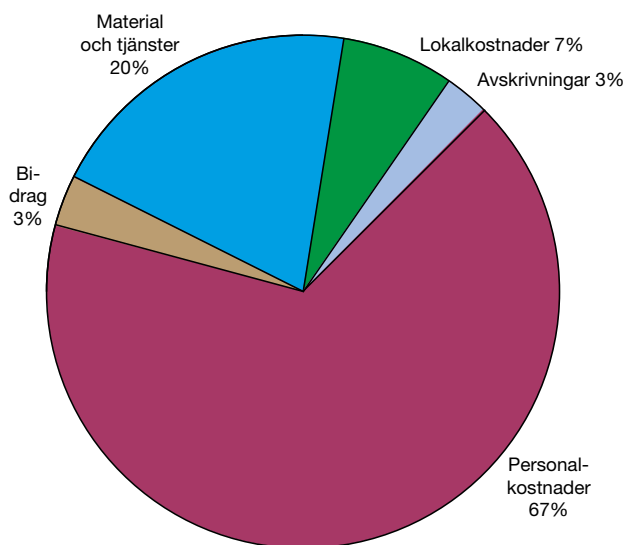
Årets intäkter och kostnader

I diagrammen visas hur de externa intäkterna och kostnaderna för året har intjänats och konsumerats. Resultaträkningen byggs på dessa intäkter och kostnader.

Varifrån kommer pengarna?

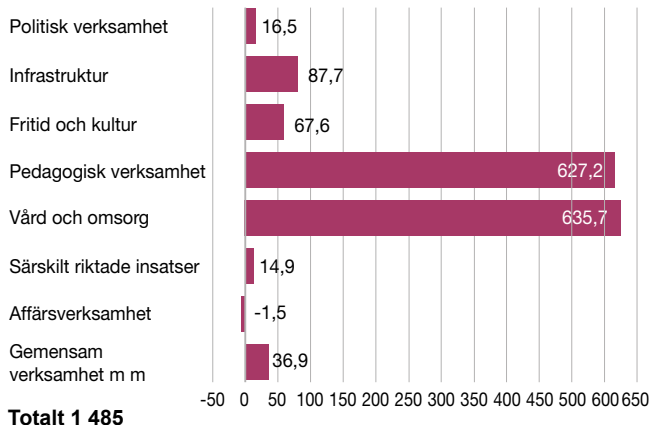

Vad används de till?

Vad kostar verksamheterna?

I nedanstående diagram visas nettokostnaderna indelade i huvudområden. I infrastruktur ingår kostnader för gator och vägar, parker, räddningstjänst, miljö och hälsa med mera. Särskilt riktade insatser består till största delen av arbetsmarknadsåtgärder. Under år 2017 uppgick kommunens nettokostnader för verksamheterna till 1 485,0 Mkr. I dessa kostnader ingår både skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet. De kommunala verksamheterna har kostat 63,9 Mkr mer under 2017 än under verksamhetsåret 2016, vilket motsvarar 4,5 procent.

Till vad går min kommunalskatt?

På varje intjänad hundralapp betalar vi Köpingsbor 22,16 kronor i skatt till kommunen och 10,88 kronor till landstinget. Den del av skatten som går till kommunen fördelar sig så här på olika verksamheter:

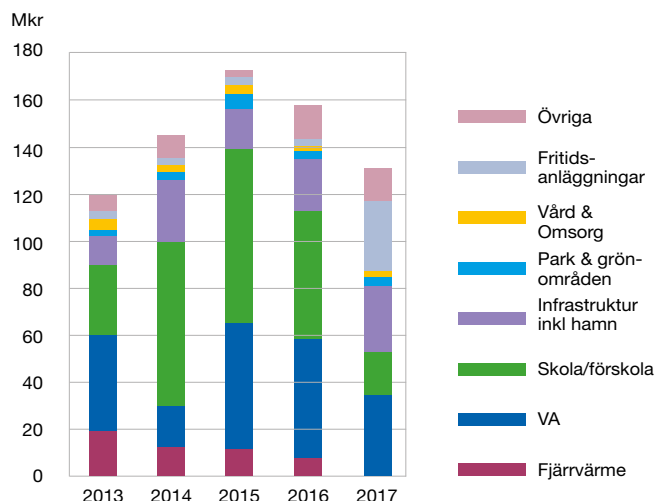
- 23,92 Vård och omsorg till äldre
- 18,35 Grundskola för 3 002 elever
- 13,83 Förskola och fritidshem för 2 216 barn
- 10,18 Insatser till funktionshindrade enligt LSS/LASS
- 9,60 Gymnasieutbildning för 1 036 elever samt vuxenutbildning för 357 elever
- 5,68 Insatser inom individ- och familjeomsorgen
- 4,55 Kultur- och fritidsverksamhet
- 3,36 Kommunens övriga verksamheter
- 3,02 Försörjningsstöd (socialbidrag) till 673 hushåll
- 2,94 Skötsel av parker, gator samt 64 km cykelbanor m.m.
- 1,47 Räddningstjänst och civilförsvaret
- 1,11 Politisk verksamhet och revision
- 0,98 Arbetsmarknadsåtgärder
- 0,72 Fysisk och teknisk planering
- 0,38 Miljö- och hälsoskydd
- 0,10* Affärsverksamhet (kommunikation, vatten m.m.)

* Här har främst vatten bidragit till verksamhetens överskott.

Årets investeringar

Investeringar kan kommunen göra för att bygga nya anläggningar eller köpa nya dyrbarare inventarier som ska användas på längre sikt. Investeringar kan också göras för att ersätta inventarier eller för ombyggnationer. Årets investeringar uppgår till 127,1 Mkr, exklusive bidrag och andra inkomster. Under den senaste femårsperioden har Köpings kommun investerat 136 Mkr i snitt per år.

Årets investeringar per verksamhet

- Norrmälarstrand, vatten och avlopp, 3,0 Mkr
- Filteranläggning vattenverk, vatten och avlopp, 1,3 Mkr
- Nyckelbergsvägen, vatten och avlopp, 5,7 Mkr
- Stora gatan/Karlsdals torg, vatten och avlopp, 2,3 Mkr
- Parkvägen/Allmänningvägen, vatten och avlopp, 3,1 Mkr
- Guttstavägen, vatten och avlopp, 2,1 Mkr
- Övriga investeringar i vatten och avlopp, 7,0 Mkr
- Bokbuss, 1,8 Mkr

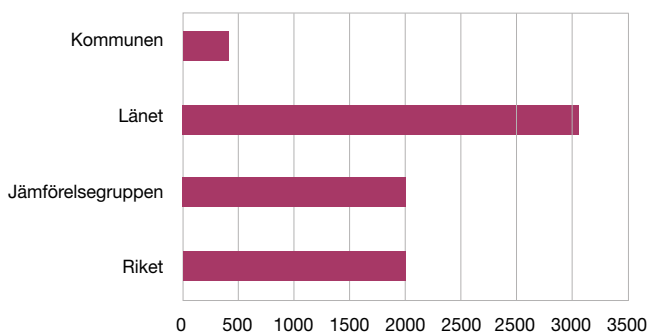
Bolagens resultat

Kommunen bedriver en del verksamhet i bolagsform. För att få en samlad bild av kommunens ekonomiska ställning görs en sammanställd redovisning. Årets resultat för koncernen Köpings kommun blev 35,1 Mkr.

Bolag, ägd andel i %	2013	2014	2015	2016	2017
Köpings Bostads AB, 100	4,7	9,5	3,5	12,1	10,7
Västra Mälardalens Energi och Miljö AB, 100	-	-	-	0,7	0,1
Kungsörs Grus AB, 25	3,8	2,4	3,3	5,7	4,8
Mälarhamnar AB, 45	-6,6	1,7	2,0	1,1	0,8
Västra Mälardalens Kommunalförbund, 56	1,1	0,4	-1,6	-1,8	3,6

Köpings resultat i jämförelse med andra

I tabellen visas en jämförelse av resultatet för länet, riket samt en grupp av 20 likartade kommuner. 2016 års resultat visas då resultatet för 2017 inte ännu är tillgängligt.

Årets större investeringar per projekt:

- Ombyggnad S:t Olovsskolan, 4,1 Mkr
- Renovering av tak, Ullviskolan, 5,7 Mkr
- Ombyggnad Bååthska villan till lägenheter, 6,1 Mkr
- Köpings IP, entré och parkering, 3,7 Mkr
- Nybyggnation, badhus och hall, 25,5 Mkr
- Energieffektivisering, Munktorpsskolan, 1,6 Mkr
- Hamnen, 12,7 Mkr
- Åtgärder utmed Köpingsån, 1,9 Mkr
- Toppbeläggningar, 4,5 Mkr
- Bronsspännets lekplats, 1,3 Mkr

Fem år i siffror

	2013	2014	2015	2016	2017
Folkmängd	25 237	25 376	25 557	25 950	26 116
Årets resultat, Mkr					
Kommunen	28,0	7,3	41,2	9,3	16,1
Koncernen	29,7	16,4	43,7	21,1	35,1
Investeringar, Mkr					
Kommunen	121,6	144,5	174,1	161,6	130,6
Koncernen	231,5	274,7	322,5	210,3	210,3
Verksamhetens intäkter & skatt, Mkr					
Kommunen	1 710,0	1 769,3	1 852,3	1 982,2	1 944,9
Koncernen	2 067,8	2 031,5	2 250,8	2 323,4	2 413,6
Balansomslutning, Mkr					
Kommunen	1 292,0	1 360,6	1 538,9	1 811,0	1 851,4
Koncernen	2 167,8	2 234,6	2 473,0	2 952,0	3 176,5
Soliditet, %					
Kommunen	58,5	56,1	52,3	45,0	44,9
Koncernen	39,0	39,0	37,0	31,0	30,0
Låneskuld Mkr					
Kommunen	70	100	170	310	358
Likviditet Mkr					
Kommunen	86,5	74,7	120,9	180,0	269,4
Koncernen	99,8	79,7	127,0	185,3	273,4

Kommunens organisation

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och väljs av invånarna vart fjärde år. I kommunfullmäktige beslutas bland annat om mål och budget för de kommunala verksamheterna.

I kommunens organisation ingår styrelsen samt åtta politiska nämnder som fattar beslut inom sina respektive ansvarsområden. Till varje nämnd hör en eller flera förvaltningar med anställda medarbetare som genomför de politiskt fattade besluten. En förvaltningschef leder varje förvaltning. Vissa uppgifter är obligatoriska för kommunen, till exempel barnomsorg och äldreomsorg, medan andra uppgifter är frivilliga.

Kommunen driver en del av sin verksamhet i bolag eller kommunalförbund. Med kommunalt koncernföretag menas en juridisk person där kommunen har en andel på mer än 20 procent. I kommunalförbundet, som leds av en politisk direktion, samverkar Köping med grannkommuner, bland annat för att kunna säkerställa kompetens inom olika områden.

De kommunala råden är ett sätt för kommunens förtroendevalda att kommunicera och samverka med olika grupper av brukare i kommunen. I råden träffas representanter för olika organisationer, politiker och tjänstemän för att diskutera hur de berörda verksamheterna kan utvecklas.

Elizabeth Salomonsson, kommunalråd

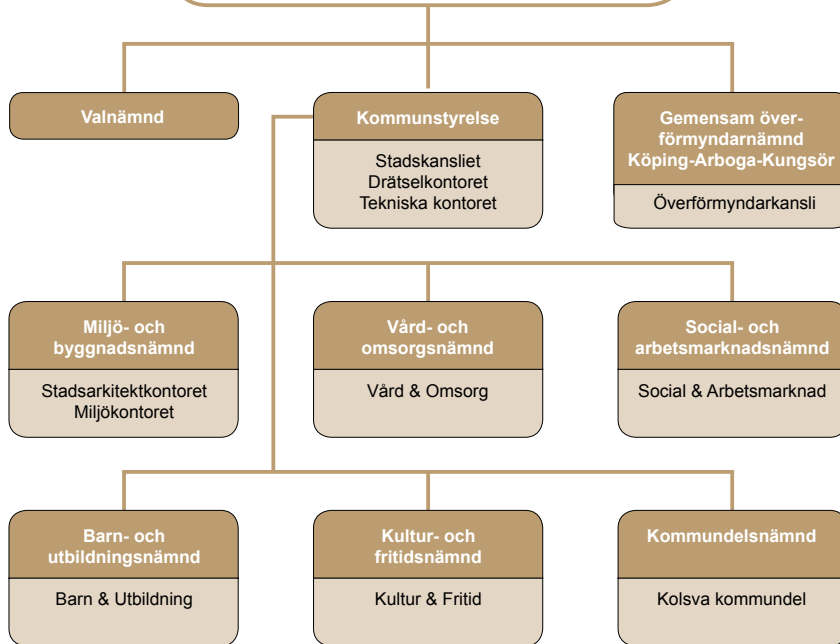
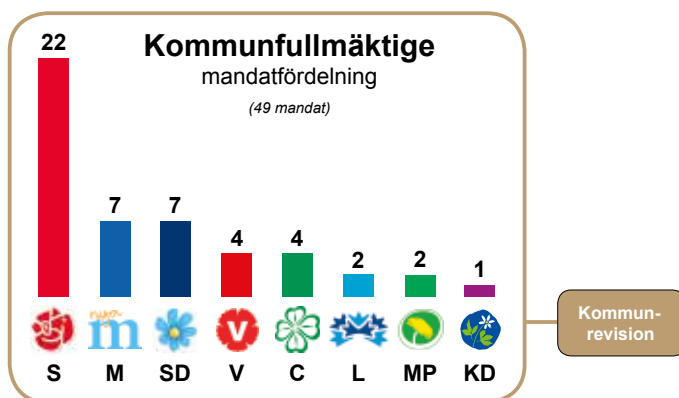
Carl-Inge Westberg, kommunfullmäktiges ordförande

Roger Eklund, kommunalråd

Andreas Trygg, kommunalråd

Rådgivande organ

- Brottsförebyggande råd
- Folkhälsoråd
- Pensionärsråd
- Handikappråd
- Cykelråd
- Ungdomsfullmäktige

Kommunala bolag/ kommunalförbund inom kommunkoncernen

- Köpings Bostads AB, 100 %
- Västra Mälardalens Energi och Miljö AB, 100 %
- Västra Mälardalens Kommunalförbund, 56 %
- Kungsörs Grus AB, 25 %
- Mälarderhamnar AB, 45 %

Övriga med kommunalt ägarintresse

- Mälarenergi Elnät AB, 14,7 %
- Kommunalförbundet Vafab Miljö, 8,2 %
- Gemensam nämnd för hjälpmedelsverksamhet Samordningsförbundet Västra Mälardalen
- Kommuninvest
- Folkets Hus
- Västra Mälardalen i samverkan

Kommunstyrelsens uppgifter

Kommunstyrelsen har många viktiga uppgifter som är bestämda i kommunallagen. Detta gäller inte minst ekonomiska frågor. Kommunstyrelsen har en så kallad uppsiktsplikt vilket innebär att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt de kommunala bolagen.

Kommunstyrelsen ska också bedriva omvärldsbevakning och uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. För att

uppsiktsplikten ska fungera i praktiken ansvarar kommunstyrelsen för att det finns styrdokument som kommunfullmäktige tar beslut om.

Kommunstyrelsen ansvarar också för att det finns bra modeller för uppföljning av kommunens verksamheter både när det gäller uppföljning av ekonomi och de kommungemensamma målen. En annan viktig uppgift är att se till att den interna kontrollen fungerar i kommunen. Syftet med den interna kontrollen är att säkra att verksamheten bedrivs effektivt och säkert.

Övre raden från vänster: Börje Eriksson (S), Karolina Glogowska (SD), Karl Ingström (L), Lena Vilhelmsson (S), Jonny Clefberg (S), Jenny Adolphson (C), Fredrik Andersson (SD).

Nedre raden från vänster: Ola Saaw (M), Carl-Inge Westberg (S), Elizabeth Salomonsson (S), Roger Eklund (S), Andreas Trygg (V). Frånvarande: Gunvor Sharp (M).

Året som gått - vår verksamhet

Barn och utbildning	10
Stöd och omsorg	13
Samhällsbygge, kultur & fritid.....	15
Miljö och teknik	18
Våra bolag	21

Uppskattade cykelutflykter

Kolsva kommun dels förskolor (Kolsva och Odensvi) har investerat i elcyklar med sittplatser för sex barn. Förskolorna jobbar mycket med uteverksamhet och närmiljö och då underlättar det att ha elcykel med plats för många barn.
- Barnen tycker det är jätteroligt, hälsar personalen på förskolorna.

Förändringar och utmaningar

Året som gått har präglats av såväl stora som små händelser. Allt från stora organisationsförändringar där årskurs 6 gått tillbaka att höra till mellanstadiet till att Karlbergsskolans musikprofil firat tio år med stor jubileumsgala och nya spännande samarbeten har påbörjats. En av de största utmaningarna är fortfarande rekrytering och bristen på behörig personal.

Årskurs 6 är åter på mellanstadieskolorna

En av de största händelserna under 2017 var organisationsförändringen inom grundskolan och grundsärskolan som innebar att årskurs 6 fick återgå till att tillhöra mellanstadiet. Det sågs som både en pedagogisk och lokalmässig fördel. Det har dock medfört att en tillfällig modulskola, Östanåskolan, har öppnat eftersom Elundskolan och S:t Olovsskolan inte hade möjlighet att ge plats till årskurs 6 i första skedet. Övriga elever gick tillbaka till sina låg- och mellanstadieskolor. Munktorpsskolans elever kunde stanna kvar på skolan eftersom förskolan i Munktorp omorganiserats och viss verksamhet flyttades från skolans lokaler.

Även för grundsärskolans del innebar det en del lokalförändringar eftersom verksamheten flyttades från Nyckelbergsskolan till Skogsbrynskolan. Träningskolan flyttade in i nya moduler på sportfältet intill.

Andra lokalfrågor under året har varit att dagbarnvårdarna och kvälls-, natt- och helgomsorgen delar lokaler i Folkets park och kan på så vis utnyttja kommunens egna lokaler på ett bättre sätt.

Rekrytering fortsatt stor utmaning

Kombinationen av brist på utbildade pedagoger och den stora rörligheten generellt inom sektorn har gjort att rekrytering av behörig personal och chefer är en stor utmaning. Arbetet med arbetsgivarvarumärket har under året intensifierats,

både centralt och inom förvaltningen. Under året har förskolan stärkt upp sin ledning genom att anställa biträdande förskolechefer på varje enhet. Barnantalet har ökat under 2017 vilket har ställt krav på organisationen att hitta platser, hålla nere kön och uppfylla platsgarantin. I Kolsva är Malma förskola en ny förskola som startade under 2017 och har inriktning ute- och närmiljö.

En nyrenoverad skolbyggnad och efterlängtd klätterställning

Renoveringen av S:t Olovsskolans annex färdigställdes under de sista sommarmånaderna och kunde invigas i samband med höstterminens start. Den gamla byggnaden har nu fått ett modernt utseende både invändigt och utvändigt med exempelvis ljuddämpande material i lokalerna och solpaneler på taket. Även skolgården har blivit rustad med nya klätterställningar, gungor och stora lektytor.

En solskenshistoria som gjorde att ytterligare en skolgård rustades var den då 6-åriga Wilmas medborgarförslag som ledde till att en klätterställning byggdes på Skogsbrynskolan och stod klar i mitten på september.

Tre olika typer av samarbeten som utvecklar

Under 2017 slogs måltidsverksamheten i skola och förskola samman och bildade måltidsenheten. Sammanslagningen underlättade planeringen och ökade samarbetet mellan kostcheferna. Det påbörjades även en stor måltidsutredning för att hitta ytterligare förbättringsmöjligheter inom verksamheten. Det arbetet väntas fortsätta under 2018.

Under 2017 började Ullvigymnasiet och Kulturskolan samverka för att kunna erbjuda elever vid gymnasiet en musikprofil med start höstterminen 2018.

Ett annat samarbete värt att nämnas var Teknikcollege som tillsammans med Volvo och

”Barnantalet har ökat under 2017 vilket har ställt krav på organisationen att hitta platser, hålla nere kön och uppfylla platsgarantin”

Teknik för tjejer
Teknikcollege genomförde i samarbete med Volvo och GKN ”Teknik för tjejer” – en sommarlovssatsning för att locka fler flickor i årskurs 8 söka till teknikutbildningar (Foto: Janne Rautiainen).

GKN erbjöd sommarjobbet ”Teknik för tjejer” – en satsning på att locka flickor i årskurs 8 att få ett ökat intresse för teknik och teknikprogrammen på gymnasiet.

Andelen behöriga till gymnasiet ökar

Andelen elever som är behöriga till gymnasiet ökade från 86,1 procent till 88,8 procent i Köpings kommun. En mycket bra siffra även sett ur ett nationellt perspektiv. Av de elever som kom från Malmaskolan var samtliga elever behöriga.

Andelen elever som uppnådde kunskapskraven minskade marginellt från 70,5 procent till 70,2 procent. Det genomsnittliga meritvärdet i grundskolan förändrades mycket marginellt från

210,2 till 208,9. Andelen gymnasieelever som nådde minst godkänt i alla kurser ökade från 91,7 till 93,6 procent.

I alla verksamheter utom gymnasiet har andelen elever och barn ökade även om det i vissa fall var marginellt. Att gymnasiet minskade något totalt sett berodde främst på det minskade elevantalet som läste introduktionsprogrammet där antal klasser gick från elva till nio. Annars tog Ullvigymnasiet emot fler förstaårselever än tidigare, samtidigt som antal elever som valde att läsa gymnasieprogram på annan ort var något högre än förra året.

Eleverna vid yrkesutbildningar fortsatte att få olika utmärkelser för sina yrkeskunskaper.

Nyinvigning

S:t Olovsskolans annex invigdes i samband med höstterminens start. Den gamla byggnaden har nu fått ett modernt utseende, både invändigt och utvändigt. Även skolgården har rutstas med bland annat nya klätterställningar, gungor och stora lekytor.

Fakta om barn och utbildning

	Antal 2015	Nettokostnad* kr 2015	Nettokostnad länet* kr 2015	Antal 2016	Nettokostnad* kr 2016	Nettokostnad länet* kr 2016	Antal 2017
Förskolebarn*	1 255	140 852	138 694	1 262	143 721	144 769	1 265
Fritidshemsbarn*	919	42 119	36 342	935	44 299	37 250	946
Förskoleklasser	289	62 533	52 455	293	65 130	53 538	304
Grundskoleelever*	2 592	97 276	100 386	2 661	103 105	108 663	2 746
Gymnasieelever *	918	138 205	131 997	989	143 233	134 610	971
Komvux, årsplatser *	343	47 689	47 339	343	53 932	52 133	395

*) Källa i SCB, Vad kostar verksamheten i din kommun?

Ökande kostnader inom vården

Kommunens uppdrag att ta hand om ensamkommande flyktingbarn och ungdomar förändrades påtagligt under året. Färre barn och ungdomar anlände, och den tidigare utbyggda verksamheten har krävt en omställning med effektivisering av resurser och minskat antal boendeplatser. De ekonomiska förutsättningarna ändrades i och med att den statliga ersättningen minskades.

Social- och arbetsmarknadsnämnden redovisar ett omfattande ekonomiskt underskott för 2017 som i första hand beror på kraftigt ökande kostnader inom missbruks- och beroendevården. Den sammanlagda kostnaden för institutionsvården ökade med 38 procent på grund av nya droger och förändrat missbruksmönster. Flera unga vuxna har fastnat i ett mycket destruktivt beroende och fått ett behov av omfattande behandlingsinsatser.

Rekryteringen inom vissa yrkesområden har fortsatt varit svår, till exempel socionomer till individ- och familjeomsorgen och lärare till vuxenutbildningen. Köping, Arboga och Kungsör har inlett ett samarbete inom rekryteringen av sjuksköterskor och biståndshandläggare. Rekryteringen av ny förvaltningschef för Vård & Omsorg påbörjades under hösten.

Vård- och omsorgsförvaltningen har präglats av fortsatt återhållsamhet på grund av det ekonomiska läget, men arbetet med strukturförbättring har fortsatt under året.

Insatser för utbildning och arbete

- En särskild satsning på arbetsmarknads- och

utbildningsinsatser har gjorts för nyanlända och långtidsarbetslösa.

- Under året införde kommunen drygt 40 extratjänster i välfärden, en form av anställning och arbetsträning för arbetslösa.
- Antal inskrivna elever inom vuxenutbildningen var i december mer än 700 personer.
- Köping har högst andel deltagare i landet som efter avslutad arbetsmarknadsinsats går vidare till studier.
- Satsningen på SFA, svenskundervisning för akademiker med medicinsk utbildning, visar vinsterna med att anpassa utbildning efter efterfrågan. Tolv av de personer med utländsk läkarutbildning som studerat inom SFA har erhållit svensk läkarlegitimation och är i arbete. Andra yrkesgrupper som fått svensk legitimation är apotekare, sjuksköterskor och en tandläkare.
- Under året har en serie föreläsningar om integrationsfrågor med fokus på bemötande och förståelse för andra kulturer erbjudits alla kommunens medarbetare.

Köping i framkant med demensvård

Köpings kommun ligger långt fram i vården av demenssjuka. Under året har demensteamet utbildat mer än 90 procent av äldreomsorgens personal. Utbildningen syftar till att ge all personal samma grund, oavsett var i verksamheten man jobbar. När sedan socialstyrelsen i december kom med nya riktlinjer som prioriterar utbildning, så uppfyllde Köping redan kraven.

”Köpings kommun ligger långt fram i vården av demenssjuka”

Flitiga utbildare

Demensteamet inom Vård & Omsorg. Linda Jakobsson, sjuksköterska, och Therese Jakobsson, arbetsterapeut, har utbildat över 90 procent av äldreomsorgens personal inom demensvård.

Fakta om stöd och omsorg

	Antal 2015	Nettokostnad kr 2015	Nettokostnad länet kr 2015	Antal 2016	Nettokostnad kr 2016	Nettokostnad länet kr 2016	Antal 2017
Hushåll med socialbidrag och kr/hushåll	684	43 013		673	46 144		670
Barn/ungdom i institution och kr/årsplacering	4,32	2 490 972		5,0	1 858 600		5,0
Barn/ungdom i familjehem och kr/årsplacering	49,76	257 215		34,23	262 810		30,27
Vuxna i institution/familjehem och kr/årsplacering	4,68	1 058 333		4,32	1 086 806		5,91
Vuxna i externt köpt boende kr/årsplacering	13,75	337 309		17,31	380 936		7,26

*) Källa i SCB, Vad kostar verksamheten i din kommun?

Ny samverkansgrupp för barn

En ny, operativ samverkansgrupp startades för barn med särskilda behov, med representanter från Vård & Omsorg, Barn & Utbildning, Social & Arbetsmarknad och regionens barn- och ungdomspsykiatri. Målet är att tidigt fånga upp barn med stora behov för att kunna specialanpassa åtgärder.

Riktlinjer och samarbete skapar samstämmighet

Under året har en riktlinje för skälig levnadsnivå tagits fram för äldre och funktionsnedsatta. Syftet är att tydliggöra och skapa samstämmighet kring myndighetsbesluten.

Samarbetet med Kungsör, Arboga och Västra Mälardalens Kommunalförbund kring schemaläggning för personalen har fortsatt, bland annat har gemensamma instruktioner och manualer skapats.

Korta fakta om...

Social- och arbetsmarknadsförvaltningens verksamhet

- Under 2017 har 670 hushåll fått försörjningsstöd under någon period. Drygt 60 procent är ensamhushåll varav 40 procent är kvinnor.
- Antal barn och ungdomar som placeras utanför det egna hemmet fortsätter att minska tack vare en väl utbyggd öppenvård. Köping ligger lägre än riksgenomsnittet, och lägre än många jämförbara kommuner.
- Under året har två anpassade boenden för vuxna öppnats, och behovet av att köpa boendelösningar externt har minskat.
- En kartläggning har visat att minst 133 personer saknar egen bostad i Köping. Av dessa saknar en handfull logi och tvingas söka sovplats i källare, trapphus och liknande.
- Allt fler vänder sig till kommunen för att få hjälp med våld i nära relationer. För att ge

de barn som drabbas stöd och hjälp har olika utbildningsinsatser genomförts bland medarbetarna.

- Individ- och familjeomsorgen har minskat den genomsnittliga utredningstiden för en barnavårdsutredning under 2017 jämfört med tidigare år, till 103 dagar. Den lagstadgade maxtiden för en barnavårdsutredning är 120 dagar.

Vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet

- Efterfrågan på kontaktpersoner för barn under 15 år har ökat.
- Kostnaderna för personlig assistans har ökat.
- Flera av de personer som bor på LSS-boende har ökade behov av insatser.
- Kostnaden för färdtjänst har minskat jämfört med 2016.
- Arbetet med att digitalisera hemtjänstens och särskilda boendens trygghetslarm har fortsatt under året.

Hemtjänst, äldreboende och gruppboende

- Andel brukare inom hemtjänsten som är nöjda med verksamheten har ökat till 89 procent (87 procent 2016), och inom särskilt boende till 81 procent (79). Nöjdheten med bemötandet inom hemtjänsten ligger på samma nivå som året innan, 95 procent, och inom särskilda boendet 93 procent (91).
- Andel brukare som uppger att personalen tar hänsyn till åsikter/önskemål inom hemtjänsten är 84 procent (84) och inom särskilda boende 73 procent (78).
- 88 procent (87) tycker att det känns tryggt att bo hemma med stöd av hemtjänsten, och 89 procent (90) uppger att det är mycket tryggt att bo i särskilt boende.
- Inom särskilt boende är 64 procent (62) nöjda eller mycket nöjda med de aktiviteter som erbjuds.

”Antal brukare inom hemtjänsten som är nöjda med verksamheten har ökat till 89 %”

Språkutbildning gav nya läkare

Genom en anpassad utbildning i svenska har tolv personer med utländsk läkarutbildning fått svensk läkarlegitimation. Här är det Tesfaalem Okbagabr som tar venprov. I bakgrunden Huda Al-Luhaibi och Ahlam Abou Moslem.

Fortsatt efterfrågan på mark och bostäder

Vi står i ett spännande läge där utmaningarna bland annat är bostäder, digitalisering, kompetensförsörjning och demografi.

Tillgången till bostäder och attraktiv mark för företag är fortsatt en av de viktigaste frågorna. Kommunfullmäktige har under 2017 fattat flera beslut om projekteringar för både om- och nybyggnation.

En annan viktig fråga under året har varit utvecklingen av Köpings hamn, som gått in i en mer produktiv fas inför ombyggnaden av Södertälje sluss och muddringen i Mälaren.

Några av de beslut som kommunfullmäktige har fattat under året

- Mål och riktlinjer för bostadsförsörjningen 2017-2026, eftersom den höga efterfrågan på bostäder väntas bestå även i framtiden.
- Projektering inför ombyggnation i Köpings hamn, etapp 1 och 2.
- Överlämnandet av renhållningsverksamheten till VafabMiljö Kommunalförbund
- Ny plan- och bygglovstaxa
- Bredbandsstrategi för Köpings kommun 2017-2025

Strategiska markköp

Efterfrågan på mark för att bygga bostäder har ökat markant under året. Kommunen har gjort två strategiska markköp för att säkerställa framtida exploateringar, dels i anslutning till kvarteret Hake och dels i Macksta.

Två detaljplaner har godkänts under året. Detaljplanen för Skogsledens förlängning gör det möjligt att bygga mellan 34 och 48 småhus och radhus. Detaljplanen för del av Nyckelberget 1:1 ger bangolfen möjlighet att utveckla sin verksamhet över ett större markområde.

Ytterligare 16 detaljplaner är under arbete.

Stort antal bygglov

Antalet bygglovsärenden ligger fortfarande historiskt högt, under året har 265 stycken hanterats. Några exempel på större projekt som beviljats bygglov är nytt badhus och idrottshall och flera

byggprojekt för Volvo Powertrain AB och Guttsta Källa AB.

Nöjda företagare

Resultatet från undersökningen nöjd kund index (NKI) bland företag som sökt bygglov kom i april. Den visade att Köpings kommun hade 85 procent nöjda kunder, det bästa resultatet bland 55 kommuner i Mellansverige.

I april bjöd stadsarkitektkontoret till öppet hus för att prata bygglov, energifrågor, planering och lediga tomter. Under maj anordnades en energi- och avloppsmässa i Arboga.

Hamnprojektet

Ombyggnaden av Södertälje sluss och muddringen i Mälaren har medfört att även hamnprojektet i Köping har gått in i en alltmer produktiv fas.

- Förslag på nytt hyresavtal mellan Köpings kommun och Mälarhamnar AB har tagits fram.
- En kartläggning av miljöarbetet har påbörjats.
- Ett arbete med säkerheten och tillgängligheten har påbörjats som bland annat lett till att fyra livräddningsstationer har monterats längs kajerna.
- Mark- och VA-projektering av inre långkaj pågår, bland annat för rening av dagvatten.
- Rivning av magasinsbyggnad är genomförd, och projektering av nytt magasin pågår.
- Information om hamnanläggningen, förvaltningen och hamnens historia har publicerats på kommunens webbplats.

Samverkan i Västra Mälardalen

Arbetet med en fördjupad samverkan i Köping, Arboga och Kungsör fortsatte under året. Syftet är att även i fortsättningen kunna klara och utveckla sina välfärdsuppdrag, använda skattemedel mer effektivt och öka regionens attraktivitet. Exempel på områden för samverkan är bland annat köp av tjänster och samordning av verksamheter.

I oktober hölls ett öppet stormöte där invånarna hade möjlighet att få information och bidra med idéer och synpunkter.

”Kommunen har gjort två strategiska markköp för att säkerställa framtida exploateringar, dels i anslutning till kvarteret Hake och dels i Macksta”

Samarbete över kommungränser

I september träffades representanter från olika verksamheter i Köping, Arboga och Kungsör för att presentera konkreta förslag kring möjliga samverksansområden.

Samordning av myndigheter

Under året blev det klart att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten samordnar sina verksamheter på Glasgatan i Köping. Även kommunens försörjningsstöd och jobbcener kommer att flytta in i lokalerna. Projekteringen startade i september 2017, och inflyttning beräknas ske under 2019.

Lokalförsörjningen

2016 års stora satsningar på nya lokaler har fortsatt även under 2017. Några av de större projekten som pågår eller är klara:

- Nytt badhus och inomhushall, pågår
- Renovering av S:t Olovsskolans annexbyggnad, klart
- Ombyggnad av Bååthska villan, klart
- Projektering av ny förskola i Kolsva, pågår
- Anpassning av Brogården till tryggt stödbonde, klart
- Renovering av sommarpaviljongen i Folkets Park klart.

Tårtgeneralen skapar positiva effekter för Köping

I maj startade inspelningen av filmen "Tårtgeneralen" i Köping i regi av Köpingssonen Filip Hammar och Fredrik Wikingsson. Filmen baseras på en verklig händelse som utspelade sig i Köping 1984-1985 då en man vid namn "Hasse P" bestämde sig för att bygga världens längsta smörgåstårta. Filmen spelades in med stöd och engagemang från invånare, näringslivet, kommunen och Sparbanken.

Kultur och fritid med barn och unga i fokus

Kommunen erbjöd även 2017 ett gediget program med sommarlovsaktiviteter för barn och unga mellan 6-15 år, i samarbete med MUCF, myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor. Kommunen ska med hjälp av det statliga stödet erbjuda aktiviteter som ger stimulans och personlig utveckling. Aktiviteterna ska stimulera både flickors och pojkars deltagande, främja integration och skapa nya kontaktytor mellan barn med

olika social bakgrund.

Programmet sattes samman i samarbete med kommunens föreningsliv och bestod av ett varierat utbud av gratis dag-för-dag aktiviteter, lägerverksamheter och sommarsimskola.

Totalt deltagarantal för sommarlovsaktiviteterna var 5324 st, vilket var en ökning från föregående år. Sammanställningen visar även på att deltagandet av pojkar och flickor har jämnats ut från föregående år.

Kultur & Fritid bidrog själva med evenemanget "En dag i parken" där man samlade olika kulturaktiviteter under samma tak under en dag. Evenemanget drog ca 600 besökare.

Under årets inleddes ett projekt för uppstart av Fritidsbanken i kommunen. Fritidsbanken har ett koncept som går ut på att alla får låna, allt är gratis och miljön är i fokus. Alla som vill kan låna fritidsutrustning gratis i 14 dagar vilket möjliggör att fler kan prova på olika fritidsaktiviteter samtidigt som utrustningen återanvänds. Bidrag har beviljats från Länsstyrelsen för uppstart och lokal har utsetts och börjat iordningställas för verksamhet.

Efterfrågan på simundervisning är fortsatt stor från såväl allmänhet som grundskola. Simundervisning bedrivs dels för 6-åringar, för elever genom samarbete med skolan och för vuxna. Kultur & Fritid har under året haft en fortsatt samverkan med Social & Arbetsmarknad kring simskola för ensamkommande och nätverksplacerade flickor och pojkar.

Samarbete med föreningslivet utvecklar fritidsmöjligheter

I ett samverkansprojekt har Kultur & Fritid, Tekniska kontoret och Stadsarkitektkontoret under 2017 kartlagt möjligheten att anlägga mountainbikespår i tre av våra stadsnära skogar. Projektet startades efter ett medborgarförslag och gav upphov till ett samarbete mellan kommunen och representanter från föreningslivet där ideella krafter stått för ett stort arbete med spårdragning och skyltning. Först ut var spåret i Karlbergsskogen och under kommande år fortsätter projektet i Skoftesta/Nibble-skogen och Johannisdalsskogen.

Spåret i Karlbergsskogen gör det möjligt för

"Under året blev det klart att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten samordnar sina verksamheter på Glasgatan i Köping"

Ombyggt kulturhus

Bååthska villan, fritidsgård under många år, byggdes om för att inrymma fyra hyreslägenheter. Inflyttning beräknas till mars 2018.

Foto: Köpings Bostads AB

mountainbikeåkare att utöva den växande sporten på ett tryggt och säkert sätt och det används redan flitigt av såväl Köpings Cykelklubb som motionärer.

Tillgänglighet och digitalisering

Under året invigdes kommunens nya bokbuss som tillgänglighetsanpassats med lägre trapp-

steg och större utrymme invändigt. Bokbussen har stripats för att lätt kännas igen när den besöker invånare ute på landsbygden.

Köpings museum har påbörjat ett arbete med inskanning av tidningslägg från lokala tidningar från åren 1855 och 1963. Målet är att materialet senare ska finnas tillgängligt för allmänheten att söka i via terminaler på muséet.

”Spåret i Karlbergsskogen gör det möjligt för mountainbikeåkare att utöva den växande sporten på ett tryggt och säkert sätt...”

Nytt mountainbikespår

Ett medborgarförslag och ett samarbete med föreningslivet resulterade i ett spår för cykelåkning i Karlbergsskogen.

Starka motorer på torget

Stora torget var start och mål när Kolsva MS arrangerade en deltagning i rally-SM i september.

Fakta om samhällsbyggnad, kultur och fritid	2013	2014	2015	2016	2017
Beviljade bygglov	263	260	268	265	265
Antal markförsäljningar	4	11	13	228	5
Gång- och cykelvägar i km	61,8	63,2	64,0	64,3	64,9
Antal besök Karlbergsbadet	50 976	63 002	51 960	62 703	74 191
Antal besök Kristinelundsbadet	17 055	19 652	12 004	9 988	Stängt
Antal besök Malmabadet	11 435	12 572	13 374	13 157	12 689
Antal besök biblioteken	116 292	122 386	116 099	120 202	123 345
Antal besök Köpings museum	3 640	4 186	6 787	4 151	9 865
Antal elever i kulturskolan	445	443	447	468	498

Solceller ett led i det långsiktiga miljöarbetet

Under året har nio äldre fordon bytts ut till miljövänligare, moderna alternativ. Ett beslut fattades också att alla kommunens dieselbilar ska tankas med HVO-bränsle, ett syntetiskt och fossilfritt bränsle som sänker utsläppen avsevärt.

Efter ett beslut i kommunfullmäktige har 112 solceller installerats på rådhusets tak. Installationen är en del av kommunens miljöarbete och en långsiktig satsning för framtiden. Solcellerna beräknas producera lika mycket eller mer el än vad som används i rådhuset mellan april och september. Den el som inte används kommer att säljas ut på elnätet.

Uppmärksammade temadagar

Köping är en Håll Sverige Rent-kommun och deltog även i år i den stora skräpplockardagen. I jämförelse med de 100 medlemskommuner som deltar placerade sig Köping på 31 plats i kampanjen för arbetet med förebyggande mot nedskräpning, en förbättring med 13 platser jämfört med året innan.

I samband med Earth Hour genomfördes flera aktiviteter för att uppmärksamma matens påverkan på klimatet. Restaurangskolan Culinaren serverade klimatsmart buffé och Culinarens lärare föreläste om klimatsmart mat för allmänheten.

Ännu en temadag med miljöfokus som uppmärksammats är europeiska trafikantveckan. Bland annat gjordes korta filmer om kommunens arbete för att minska klimatpåverkan från transporter. Filmerna visades på Facebook. Trafikantveckan avslutades på Hökartorget i samar-

bete med energi- och klimatrådgivningen, NTF, Köpings Cykelklubb och Köpings Bostads AB.

Norsa hagar lockar till besök

”Frukost med fåglarna”, ”De vilda blommornas dag” och ”Familjedag i Norsa hagar” är tre välbesökta aktiviteter som lockat ut allmänheten att uppleva naturen och miljön i Norsa hagar. Även Nyckelbergsskolans årskurs 3 har fått bekanta sig med naturen i Norsa hagar.

Tre grupper med nyanlända ungdomar har också fått möjligheten att bekanta sig med närområdets natur samt rättigheter och skyldigheter som ingår i allemansrätten.

Miljöfarliga verksamheter bjuds in till dialog

Under året har två informations- och dialogträffar hållits med verksamheter som utövar så kallad miljöfarlig verksamhet. Syftet med informations- och dialogträffarna är att underlätta för verksamhetsutövarna att följa gällande lagstiftning och ömsesidigt underlätta arbetet med dessa frågor i Köpings kommun. Träffarna ger också deltagarna möjlighet att utifrån sina erfarenheter ge förslag på hur vi som myndighet kan utveckla vår tillsyn.

Inom livsmedelsområdet genomfördes ett projekt riktat till mindre livsmedelsbutiker för att informera och kontrollera märkning av livsmedel enligt livsmedelslagstiftningen. Uppmärksammade brister har följts upp och verksamheterna har tagit till sig informationen och åtgärdat bristerna gällande märkning av livsmedel.

”I samband med Earth Hour genomfördes flera aktiviteter för att uppmärksamma matens påverkan på klimatet”

Solceller på taket

Rådhusets tak försågs med 112 solceller som ska bidra till en miljövänligare energiförbrukning.

Fakta om miljö och teknik

	2012	2013	2014	2015	2016
Vattenförbrukning hushåll, liter per person och dygn	176	171	170	169	159
Antal vattenläckor	18	8	12	22	6
Miljöbalken, insp. av miljöfarlig verksamhet, A-C-objekt	64	65	64	61	67
Livsmedelslagstiftningen, kontroller	218	171	176	167	179
Nya va-abonnenter	50	8	21	18	10

Tillsyn av skolor och förskolor bestod 2017 av uppföljningar av tidigare inspektioner och utifrån punkter som framkommit från elevrådsenkäter och föräldraenkäter. Miljökontoret har även besökt elevråd för att fånga upp elevernas synpunkter på skolans inomhusmiljö samt för att informera eleverna om miljökontorets arbete gällande t.ex. buller, städning och ventilation.

Ökad trygghet och trafiksäkerhet

Snöröjningen låg på en normal nivå under året, medan halkan innebar en större insats än normalt med drygt 50 sandningar. Ett flertal gång- och cykelvägar har fått ny beläggning, totalt cirka 9 000 kvadratmeter. Malmavägen mellan Valsta och Kolsva har fått ny asfalt.

Några av de åtgärder som genomförts för att öka trafiksäkerheten, tryggheten och trivseln i kommunen:

- Tillåten hastighet har sänkts på ytterligare tre vägar, nya gång- och cykelvägar har anlagts längs flera gator och hastighetsdämpande

åtgärder har utförts.

- Nio övergångsställen har fått förstärkt belysning.
- Johannisdals gång- och cykelbro över Kölstaån byggdes om och gamla järnvägsbron har målats och fått ny träfarbana.
- Parkeringsskiva har införts på några gator och parkeringsplatser i centrum.
- 9000 sommarblommor planterades med temat "sagor".
- 34 nya träd planterades.
- Bronsspännets lekplats har renoverats med ny markbeläggning och ny lekurustning, bland annat en specialbyggd klätterlastbil som skänktes av Volvo Group Truck Operations.
- Alla kommunens lekplatser har säkerhetsbesiktats under våren, och brister har åtgärdats.
- Mountainbike-spår har anlagts i Karlbergsskogen och Skoftestaskogen.

Vatten och avlopp

I maj höjdes kvaliteten på Köpings vatten då det nya vattenverket togs i bruk. Reningsprocessen har ett bättre filter som kan ta bort manganet och skydda mot mikroorganismer. Elizabeth Salomonsson, kommunstyrelsens ordförande, klippte invigningsbandet tillsammans med vattenambasadören och fotografen Mattias Klum.

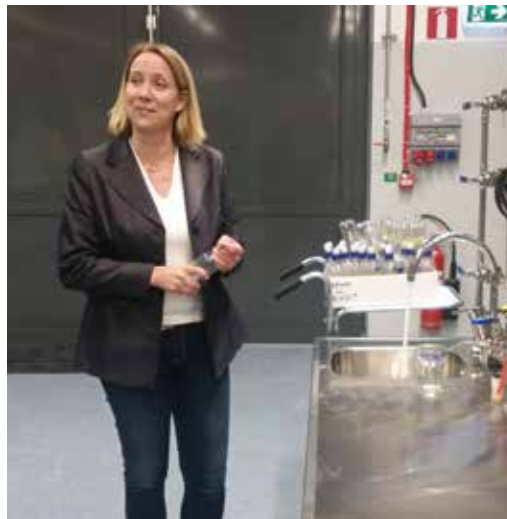
Snabba fakta om vatten och avlopp:

- 2017 uppstod endast 6 vattenläckor, en rekordlåg siffra jämfört med 23 året innan.
- VA-ledningarna lades om i Stora Gatan i samband med upprustningen av Karlsdals torg.
- Spill- och vattenledningar lades om och kompletterades med dagvattenledningar i Nyckelbergsvägen, Nyckelstigen och Väktarstigen.
- Överföringsledningen till Kolsva kompletterades med en grövre vattenledning.
- VA-ledningarna längs Park- och Allmänningssvägen i Kolsva kompletterades med dagvattenledningar.

"I maj höjdes kvaliteten på Köpings vatten då det nya vattenverket togs i bruk"

Nytt vattenverk

I maj invigdes det nya Vattenverket. VA-chefen Elin Granberg testar vattenet och berättar samtidigt om den nya, förbättrade reningsprocessen.

Totalrustad lekplats

Lekplatsen på Nyckelbergget (Bronsspännets) nyinvigdes efter en totalrenovering.

Framtida utmaningar för kommunen

Köping är en kommun i utveckling. Invånarantalet växer stadigt vilket ställer krav på den kommunala organisationen, både i form av utveckling av befintlig service som till exempel skolor, äldreomsorg och infrastruktur men även genom en ökad samordning, effektivitet och kvalitet i den kommunala organisationen.

Planering och projektering av det nya badhuset och idrottshallen har pågått under 2017, och i januari 2018 påbörjas upphandling av entreprenör. Hamnprojektet går in i en ny fas för att förbereda hamnen för större fartyg och ökade godsmängder.

Köpings kommun och tätort växer och behovet av bostäder och ny mark ökar. Förutsättning för expansion österut och söderut behöver utredas för att kunna länka ihop behov av ny infrastruktur samt nya verksamhets- och bostadsområden på ett miljömässigt och socialt hållbart sätt.

Ett annat viktigt område är arbetet med att säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen och översyn av befintliga vattenskyddsområden.

Efterfrågan på förskoleplatser kommer även under 2018 att vara mycket högt, och för att kunna hålla platsgarantin inom fyra månader går förskolan in i nya tillfälliga avdelningar i IKW-stugan samt i Pingstkyrkans lokaler. I Kolsva byggs en ny förskola som är inflyttningsklar under 2019.

Snabba omställningar krävs i framtiden

Stora krav kommer att ställas på kommunens förmåga att klara snabba omställningar av organisationen, särskilt när det gäller mottagandet av ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Förutsättningarna för de barn och ungdomar som kommit som flyktingar till kommunen varierar. Det blir nödvändigt för kommunen att samplanera och samordna insatser och utbildningsformer för att jämna ut förutsättningarna så att även nyanlända barn och ungdomar får förutsättningar att utvecklas till självständiga vuxna.

Regeringen har under 2017 beslutat om nationella satsningar för att öka möjligheterna för ungdomar, nyanlända och långtidsarbetslösa att komma in på arbetsmarknaden eller i studier. Satsningarna bygger på att lokala överenskommelser mellan kommun och statliga myndigheter kan upprättas för insatser och projekt. För att

kommunen ska få del av statliga stimulansmedel och statsbidrag krävs att även kommunen kan bidra med egna resurser.

En översyn behöver göras av demensplatser och växelvårdsplatser, dels för att behovet av demensplatser ökar och dels för att utskrivningstiden förkortas från fem till tre dagar för kommunen att ta hem brukare.

Personalförsörjning

En stor utmaning som rör flera av våra verksamheter är svårigheten att rekrytera vissa yrkesgrupper, till exempel lärare, socionomer, sjuksköterskor, biståndshandläggare och vissa tjänster inom stadsplanering och bygglov. Här behöver nya vägar prövas för att hitta lösningar, bland annat ska samarbetet med grannkommunerna stärkas.

Samverkan

Samverkan på olika plan, både mellan olika förvaltningar, enheter och med närliggande kommuner blir allt viktigare. Här är exempel på några samarbeten som pågår eller planeras inför framtiden:

- Fördjupad samverkan i Västra Mälardalen kommer under 2018 att gå in i en ny fas där förstudier kommer att göras inom vissa verksamhetsområden.
- Samverkan mellan integration, vuxenutbildning, arbetsmarknadsinsatser och försörjningsstöd behöver förstärkas.
- Kulturskolan behöver samverka i ännu högre grad med förskola och skola, och utveckla nya samarbetsformer med särskolan och gymnasiet.
- Kultur- och fritidsnämnden och social- och arbetsmarknadsnämnden planerar att tillsammans öppna en fritidsbank under 2018. Konceptet är att invånare kan låna idrotts- och fritidsutrustning och därmed delta i aktiviteter som annars skulle innebära kostnader.
- De kommunala vuxenutbildningarna i Västra Mälardalen har ett väletablerat samarbete som nu förstärks ytterligare i syfte att gemensamt kunna ta tillvara på och utnyttja de nationella satsningarna.
- Vård & Omsorg fortsätter att utveckla samarbetet med närliggande kommuner för att kunna utnyttja varandras resurser och kompetenser.
- Med målet att minska antalet IT-system fortsätter arbetet med samordning mellan Köping, Arboga och Kungsör.

”Samverkan på olika plan, både mellan olika förvaltningar, enheter och med närliggande kommuner blir allt viktigare”

Kommande badhus
Köpings nya badhus och idrottshall invigs till sommaren 2020, om allt går enligt plan.

Året som gått – våra bolag

Här följer en kort presentation av de viktigaste händelserna i våra bolag och kommunalförbund som ingår i kommunkoncernen.

Köpings Bostads AB (KBAB)

2017 fyllde KBAB 100 år, vilket har uppmärksammats på olika sätt. I slutet av augusti bjöds på ett stort kalas som ägde rum på Nibbletorget. Där visades även en utställning som visar både bolagets och kommunens historia från 1917.

I slutet av november släpptes 61 lägenheter för uthyrning i Hake etapp 2. Över 200 personer anmälde sitt intresse. Inflyttning kommer att ske juli respektive september 2018.

Under året har bolaget arbetat med att minska energianvändning i sina fastigheter. Vid kvarteren Anar och Blenda har installationen av nya energieffektiva ventilationsaggregat slutförts. Udermätare har installerats för att säkerställa uppföljning av fjärrvärmeanvändningen i varje byggnad inom området Nygård. Informationstillfällen har genomförts med de anställda så att de kan åtgärda/anmäla om de upptäcker ”energitjuvar” i våra fastigheter, ex. när lampor står och lyser i onödan eller att någon ytterdörr inte går att stänga helt.

KBAB-Service

Under året har energisparprojekt påbörjats i Munktorp. Genom att installera bergvärme kommer användningen av olja att fasas ut. Såväl planerade som avhjälpande underhåll har utförts. Bland annat har Karlbergshallen fått ett nytt sportgolv, på Ullviskolan är glastaket nytt och förskolan i Odensvi har fått en förnyad utemiljö.

Arbetet med kunddialogen har fortsatt. Resultatet från en kundenkät visar att KBAB är på rätt väg. Ett ökat samarbete mellan alla yrkesgrupper har lett till effektiviseringar. Detta visar sig genom att inom kostnadsramen för uppdraget utförs tätare lokalvård, höghöjdstädning samt storstädningar av kommunens lokaler.

Köpings Kabel-TV

2017 har präglats av fortsatt fiberutbyggnad. Flera aktörer har valt att påbörja fiberutbyggnad i vårt närområde, framförallt på landsbygden. Investeringen i en fiberförbindelse mellan Köping och Arboga har fallit väl ut, och flera områden längs sträckan är projekterade. Projektet med att ansluta ca 350 fastigheter i Himmeta-Bro har fortgått under året. Under 2017 har sammanlagt 500 fiberanslutningar genomförts, utöver Himmeta-projektet. Parallellt med alla projekt på landsbygden så har även satsningen på fiberutbyggnad i tätorterna fortgått.

Bredbandsmarknaden fortsätter att växa och ytterligare ca 600 kunder har valt Köpings Kabel-TV som bredbandsleverantör.

Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME)

Köpings kommun övertog den 1 juli 2016 ägandet av Arboga Energi AB och bytte samtidigt namn på bolaget till Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME). Den 1 januari 2017

fördes sedan Köpings kommuns egen verksamhet och tillgångar inom fjärrvärme över till VME. Direkt efter övertagandet av bolaget inleddes även byggandet av en transiteringsledning mellan Köping och Arboga för att kunna föra över spillvärme från Köpings industrier till Arboga.

Inledningen på året har präglats av att fullfölja sammanläggningen av de två organisationerna samt att färdigställa transiteringsledningen. Projektet med transiteringsledningen höll tidsplan och budgeten på strax över 100 Mkr. Ledningen är i drift sedan den 3 april. Under året har drygt 41 GWh spillvärme överförts till Arboga. Under perioden har läckage på äldre kulvertsträckor i Köping uppstått sex gånger, vilket krävt snabba reparationsåtgärder. Ett antal planerade underhålls- och utbytesprojekt har skett i kulvertnäten i både Köping och Arboga.

Kungsörs Grus AB (KGAB)

Planeringen för att bryta ytterligare en nivå lägre i Nytorpsberget har påbörjats i samband med det nya tillståndet. Bolaget kommer även att öka produktionen, som innebär att krossentreprenören införskaffar större kross för att klara volymerna framöver. En del underhållsarbeten för fastigheten och marktytor har genomförts för att minska miljöpåverkan och för arbetsmiljön.

Mälärhamnar AB (MHAB)

För 2017 har volymerna ökat med 11 procent. Hamnens tio största kunder har i år gjort en återhämtning. Den största resultatpåverkan finns på kostnadssidan, som i stort sett är oförändrad trots volymökningen.

Mälärhamnar har under 2017 fortsatt arbetet inom ramen för beviljade EU-medel och deltagit i Västerås och Köpings utvecklingsarbete. I båda hamnarna kommer pågående arbeten att göras parallellt med att hamnverksamheten upprätthålls. Under året har miljödömd meddelats i både Västerås och Köping. Det innebär att arbetet fortgår i syfte att genomföra muddringsarbeten i hamnbassängerna och de anläggningsarbeten som det medför.

Västra Mälardalens Kommunalförbund (VMKF)

Det har tillförts nya verksamheter från medlemskommunerna. Under 2017 har den gemensamma arkivarietjänsten placerats i förbundet. Även kommungemensamma utvecklingsprojekt och systemförvaltning inom olika områden samordnas i högre grad hos VMKF.

Under våren fattades beslut av Kungsör, Arboga och Köpings kommuner att överföra renhållningsverksamheten från VMKF till VafabMiljö Kommunalförbund. Överlämningen genomfördes den 1 november.

Under året har en översyn av förbundsordningen genomförts. Syftet med översynen var att se över finansieringsprinciper, utveckla medlemskommunernas styrning och ledning av förbundet samt skapa förutsättningar för ett mer effektivt samarbete och arbetssätt. Beslut kommer att tas 2018.

Fakta om bolagen

	2016					2017				
	KBAB	VME	KGAB	MHAB	VMKF	KBAB	VME	KGAB	MHAB	VMKF
Årets resultat	12,3	0,7	5,7	1,1	-1,8	10,7	0,1	4,8	0,8	3,6
Omsättning	339,3	73,4	36,0	113,9	150,3	379,1	176,4	41,7	126,3	157,2
Soliditet	15,6	4,0	68,0	38,0	11,5	15,2	23,0	63	51,0	13,2
Antal årsarbetare	150	9	3	62	112	152	25	3	60	117

Vår verksamhet – jämfört med andra

I Köpings kommun ska jämförelser vara en metod för att hjälpa till att bedöma kvaliteten i verksamheten. En undersökning som kommunen deltar i är kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Där jämförs kommuner med varandra inom områdena tillgänglighet, trygghetsaspekter, delaktighet och information, effektivitet samt kommunen som samhällsutvecklare. 2017 deltog 258 kommuner i undersökningen. 37 olika mått används i jämförelsen. I årets mätning har måtten från SCB:s medborgarundersökning utgått och ersatts av andra mått.

Här redovisas hur Köping ligger till jämfört med andra kommuner samt hur utvecklingen sett ut det senaste året. För att ge en snabb och enkel överblick presenteras Köpings resultat i tre jämförelsegrupper. Siffran visar på Köpings resultat för måttet.

Vissa av dessa mått används även i uppföljningen av våra verksamhetsmål.

 Köping tillhör den tredjedel som har placerat sig högst

 Köping tillhör de som ligger i mitten

 Köping tillhör den tredjedel som har placerat sig lägst

 Utvecklingen det senaste året är positiv

 Ingen eller svårbedömd utveckling

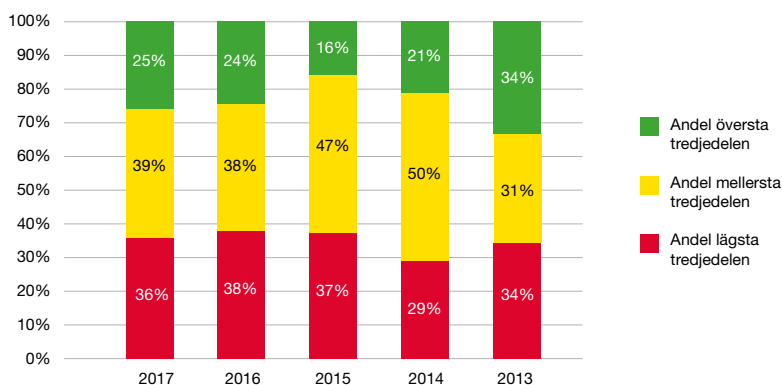
 Utvecklingen det senaste året är negativ

	Resultat	Jämfört med oss själva	Jämfört med andra
Din kommuns tillgänglighet			
Andel kommuninvånare som får svar på en enkel fråga via e-post inom två arbetsdagar (%)	94		
Andel kommuninvånare som via telefon får svar på en enkel fråga (%)	52		
Andel kommuninvånare som upplever ett gott bemötande vid kontakt med kommunen via telefon (%)	73		
Öppettider utöver vardagar 8-17 på bibliotek, simhall och återvinningstation (antal timmar)	33		
Andel barn som fått plats på förskolan på önskat placeringsdatum, januari–juni 2017 (%)	49		
Väntetid i snitt för barn som inte fått plats inom förskolan på önskat placeringsdatum, jan-juli 2017 (dagar)	53		
Väntetid i snitt för att få plats på äldreboende (dagar) 1	-		
Handläggningstid i snitt för att få försörjningsstöd vid nybesök, januari–juni 2017 (dagar)	21		
Trygghetsaspekter i din kommun			
Hur trygga känner sig eleverna i årskurs 9 i skolan (% andel av antalet elever) (nytt mått 2017)	83		
Antal olika vårdare i snitt som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar (antal personer)	14		
Antal barn i snitt per årsarbetare i förskolan, oktober 2016, planerad tid	5		
Din delaktighet och kommunens information			
Hur god kommunens information på webbplatsen är (% av maxvärde)	66		
Hur väl kommunen möjliggör för kommuninvånarna att delta i kommunens utveckling (% av maxvärde)	80		
Din kommuns effektivitet			
Kostnad för ett inskrivet barn i förskolan, (tkr per barn och år)	144		
Andel elever i årskurs 6 som fått godkänt betyg i alla ämnen	67		
Elevernas resultat i de nationella proven i årskurs 3, 2017 (% som klarat Skolverkets kravnivå)	66		
Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till något nationellt program på gymnasiet, 2017 (%)	90		
Elevernas syn på skolan och undervisningen i årskurs 9 (% positiva svar)	79		
Hur effektiva kommunens grundskolor är utifrån kostnad per meritpoäng (kronor per poäng)	430		
Andel av kommunens gymnasieelever som fullföljer gymnasiet inom 4 år, 2017 (%)	66		
Kostnad per elev i ett gymnasieprogram	143		
Vilket serviceutbud som erbjuds inom särskilt boende (andel av maxpoäng)	70		
Kostnad för en plats i särskilt boende (tkr per år och plats)	835		
Hur nöjda brukarna är med sitt särskilda boende (% mycket nöjd/ganska nöjd)	81		

	Resultat	Jämfört med oss själva	Jämfört med andra
Vilket omsorgs- och serviceutbud som erbjuds inom hemtjänst, (andel av maxpoäng)	70	↘	■
Kostnad per brukare inom hemtjänst (tkr per år och brukare) (ej mätt 2016)	130		■
Hur nöjda brukarna är med hemtjänsten (% mycket nöjd/ganska nöjd)	89	↗	■
Vilket serviceutbud som erbjuds inom LSS grupp- och serviceboende (% av maxpoäng)	72	↘	■
Andelen ungdomar som inte återkommit ett år efter avslutad insats/utredning, januari–juni 2017 (%)	74	↘	■
Din kommun som samhällsutvecklare			
Andelen förvärvsarbetsande i kommunen (%)	77	↗	■
Andelen invånare som någon gång under året fått ekonomiskt bistånd (%)	6	↗	■
Antal nyregistrerade företag per 1 000 invånare, januari–juni 2017	4	↗	■
Företagens omdöme om kommunens service till företagen (Nöjd kundindex) (Nytt mått 2017)	77		■
Sjukpenningtalet bland kommunens invånare (utbetalda dagar per person och år)	13	↘	■
Andelen återvunnet material av hushållsavfall, (%)	42	↗	■
Andelen miljöbilar i kommunorganisationen (%)	49	↘	■
Andel inköpta ekologiska livsmedel i kommunen, januari–juni 2016 (%)	31	↗	■

1) För få ärenden uppfyllde mätningsskriterierna, 2016 var resultatet 40 dagar och Köping tillhörde "gul" grupp.

Jämförelse av Köpings resultat i grupper

Figuren visar på hur Köpings resultat fördelar sig i de olika grupperna. Årets resultat visar inte på någon nämnvärd förändring jämfört med 2016. I jämförelse med oss själva har resultatet förbättrats på elva av måtten, oförändrade på nio, och försämrats på 13 av de jämförbara måtten. I de flesta fall är förändringarna små.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning - måluppföljning.....	25
Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag.....	34
Omvärldsanalys	36
Personalöversikt	38
Driftredovisning med kommentarer	40
Investeringsredovisning	43
Ekonomisk och finansiell analys	46
Övrigt.....	53
Sammanställd redovisning	54

Planteringar med sagotema

Temat för årets sommarblommor var sagornas värld. Rabatten mellan rådhuset och kyrkan gestaltade Tre små grisar

God ekonomisk hushållning – Måluppföljning

Köpings kommun har nio stycken kommungemensamma mål som utgår ifrån en gemensam målbild. Till varje mål har kommunfullmäktige formulerat en text där det framgår vad de vill att kommunen ska uppnå och i vilken inriktning kommunens verksamheter ska arbeta. Till varje mål finns indikatorer som visar hur väl målet är uppnått. Vid värderingen av måluppfyllelsen görs en sammanvägd bedömning av målets indikatorer. Vid bedömning om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning görs först en bedömning om det finansiella målet är uppnått, som i sin tur ställs mot en samlad bedömning av de kommungemensamma verksamhetsmålen.

Kommunallagen anger att kommunerna ska bedriva sin verksamhet så att god ekonomisk hushållning uppnås. Lagen säger också att det ska finnas mål uppsatta både ur ett finansiellt perspektiv och ur ett verksamhetsperspektiv. God ekonomisk hushållning råder när de verksamhetsinriktade målen visar på god måluppfyllelse samtidigt som de finansiella målen är uppfyllda. Sammantaget skapar dessa mål förutsätt-

ningar för en god utveckling i Köpings Kommun.

God ekonomisk hushållning i Köpings kommun ska utgå från de kommungemensamma målen som antagits av kommunfullmäktige. Målen ska utifrån det finansiella perspektivet som grund ange önskad inriktning, omfattning och kvalitet i verksamheten. Det finansiella perspektivet ska utgå ifrån långsiktighet samt förmåga att möta konjunkturförändringar och ändrade förutsättningar på kort och medellång sikt.

Sammanfattande bedömning

Det finansiella målet har uppnåtts vilket är en förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning. Av de nio verksamhetsmålen har två mål uppfyllts helt och för fem av målen görs bedömningen att de delvis uppfyllts. Två av målen har inte uppfyllts. I jämförelse med föregående år har måluppfyllelsen för verksamhetsmålen sammantaget försämrats något. Den sammantagna bedömningen blir att kommunen delvis uppnått god ekonomisk hushållning.

Kommungemensamma mål

Övergripande finansiellt mål

Kommungemensamma verksamhetsmål

En kommun med hög kvalitet

En kommun med inflytande och bra information

Trygghet i livets alla skeenden

Aktiv fritid och bred kultur för alla

Miljöarbete med omsorg om gemensamma resurser, natur och klimat

Attraktivt boende

Arbete och näringsliv

Alla barn och ungdomar ska ha goda uppväxtvillkor

Vi ska ge barn och ungdomar kunskaper för livet

Sammanfattning av måluppfyllelse 2017

Målet är uppnått

Målet är inte uppnått

Målet är inte uppnått

Målet är uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är delvis uppnått

Övergripande finansiellt mål

Kommunens övergripande finansiella mål är att ha en ekonomi i balans. För att ha beredskap att möta konjunkturförändringar och ändrade förutsättningar, ska kommunens

ekonomiska resultat årligen motsvara minst 0,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.

Indikatorer	2015	2016	2017
Kommunens ekonomiska resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag.	3,0%	0,6%	1,1%

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Indikatorn för årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämning uppgår till 1,1 procent och visar på att målsättningen uppnåtts. Under den senaste femårsperioden

har måttet i genomsnitt varit 1,5 procent. Under avsnittet finansiell analys belyses kommunens resultat de senaste åren samt även en framåtblick.

Mål – En kommun med hög kvalitet

Kommunfullmäktiges måltext

Kommunens verksamhet ska vara effektiv och ha en hög kvalitet med medborgarfokus, tillgänglighet och god service. Ett bra bemötande från alla medarbetare är avgörande för hur

vår service och våra tjänster uppfattas av dem vi är till för. Äldre och personer med funktionsnedsättning ska känna att de får ett gott bemötande av engagerad personal

Indikatorer	2015	2016	2017
Att andelen medborgare som är nöjda med kommunens verksamhet och åtagande ökar	55	57	55
Att andelen medborgare som är nöjda med bemötande och tillgänglighet ska öka	58	58	55

Måluppfyllelse   Målet är inte uppnått

Resultat

Målet följs upp genom SCB:s medborgarenkät som genomförs varje år. Andelen medborgare som är nöjda med kommunens verksamhet och åtagande har minskat och detsamma gäller andelen medborgare som är nöjda med bemötande och tillgänglighet. Bedömningen är således att målet inte är uppfyllt.

(företag som har sökt bygglov) genomförs vartannat år av Stockholm Business Alliance. En ny undersökning har gjorts på företag som sökt bygglov under 2016. Under april 2017 inkom resultatet från NKI undersökningen: Köpings kommun hade 85 % nöjda kunder och var med det resultatet bästa kommun i Mellansverige av deltagande 55 kommuner.

Händelser

Kvalitetsarbetet

Kommunen har deltagit i SKL:s Kommunkompassen i syfte att prioritera utvecklingen av kvalitetsarbetet. Införande av ledningssystem för kvalitet har initierats genom pilotprojekt på Tekniska kontoret. Samtliga förvaltningar har arbetat med kartläggningar av sina huvudprocesser och intressentanalyser kopplade till ny miljöledningsstandard. Arbetet med gemensam klassificering av kommunens verksamhetsområden har fortsatt och intensifierats genom att en särskild arbetsgrupp tillsatts.

Kvalitetsarbetet inom Vård & Omsorg

Vård & Omsorg bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete för uppföljning, utvärdering och ständig förbättring av verksamheten. Ett exempel på detta är att samtliga enhetschefer har fått individuell utbildning i ledningssystemets uppbyggnad samt en personligt anpassad förstasida på intranätet. Därtill har äldreomsorgens resultat för hur nöjda brukarna är med verksamheten ökat mellan 2016 och 2017. Hemtjänsten har 89 % nöjdhet och särskilda boendet har 81 % nöjdhet.

Utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet vilket också inkluderar arbetet med jämställdhet och mångfald

Under året har personalavdelningen haft en samordnare för likabehandling anställd på 50 % för att hjälpa förvaltningarna med arbetet på arbetsplatserna. Det har inneburit ett nära arbete med samtliga förvaltningar. Här har både vår likabehandlingspolicy tillsammans med medarbetarpolicyn och den nya diskrimineringslagstiftningen kunnat landa.

Övriga bedömningar och värderingar

Samtliga förvaltningar bedriver ett kontinuerligt kvalitetsarbete både när det gäller externa och interna verksamhetsprocesser. Under 2017 har detta arbete intensifierats genom ett antal kommunövergripande projekt. Utifrån resultatet i medborgarundersökningen kan vi dock konstatera att det kontinuerliga kvalitetsarbetet ännu inte fått fullt genomslag hos kommunmedborgarna. Vår förhoppning är att detta arbete kommer att få genomslag på sikt.

Bygglovshandläggningen får toppbetyg

Serviceundersökning för uppföljning av nöjd kund index

Kommande års kvalitetsarbete blir avgörande för att uppnå förbättringar när det gäller kommunens verksamhet och åtagande samt kommunens bemötande och tillgänglighet. Genom det kvalitetsarbete som genomförts under 2017 har vi, än mer än tidigare, möjlighet att anpassa aktiviteterna för att möta kommuninvånarnas förväntningar.

Mål – En kommun med inflytande och bra information

Kommunfullmäktiges måltext

Kommuninvånarna ska känna att de är informerade, delaktiga och har inflytande. Invånarens och brukares synpunkter

är viktiga för att förbättra verksamheten. Vi ska verka för att fler invånare tar del i kommunens demokratiska utveckling.

Indikatorer	2015	2016	2017
Att andelen medborgare som är nöjda med insyn och inflytande i kommunens beslut och verksamheter ökar	42	42	41
Att invånarnas deltagande i kommunvalet ökar	80,9	-	-

Måluppfyllelse   Målet är inte uppnått

Resultat

Målet följs upp genom SCB:s medborgarenkät som görs varje år. Andelen medborgare som är nöjda med kommunens verksamhet och åtagande har minskat med en andel, målet är därför inte uppfyllt.

Händelser

En mer tillgänglig kommun via webb och sociala medier

Arbetet med att förbättra vår webbplats koping.se pågår ständigt. Under året har webben gjorts mer användarvänlig för de som surfar via mobil och surfplatta. Texter på webben har också målgruppsanpassats och har gjorts mer tillgängliga språkligt och innehållsmässigt.

Samtliga förvaltningar arbetar aktivt med att kommunicera via kommunens Facebook-sida.

Antalet följare på Facebook har under 2017 ökat med 504 personer vilket motsvarar en ökning på närmare 15 %.

Kvalitetssäkring genom utbildning

Inom ramen för krisberedskap har chefer och nämndordföranden fått utbildning i hur de på ett bra sätt ska bemöta media. Samtliga medarbetare inom kommunen har även erbjudits kompetensutveckling genom en serie föreläsningar som fokuserat på bemötande och förståelse för olika kulturer.

Dialog med invånare och näringsliv

Stadsarkitektkontoret arrangerade ett ”öppet hus” den 26 april. Då gavs möjlighet att prata bygglov, energifrågor, planering och lediga tomter. Samråd har också hållits med berörda i aktuella plan- och byggärenden.

Under året har miljökontoret bjudit in till två informations- och dialogträffar som riktats till verksamheter som

utövar så kallad miljöfarlig verksamhet.

De ensamkommande ungdomarna har på hemspråk fått information om samhällets regler och medborgarnas grundläggande skyldigheter i Sverige av en utbildad polis. Informationen gavs med utgångspunkt från ungdomarnas bakgrund och i dialogform för att kunna förklara kulturella skillnader mellan Sverige och bland annat Afghanistan på ett relevant sätt.

I Kolsva har kommundelsnämndens möten inletts med frågestund för allmänheten. Ett antal invånare från allmänheten har besökt mötena och kommit med synpunkter som till stor del har åtgärdats eller tillgodosetts. Nämnden och förvaltningen har arbetat aktivt med att öka antalet besök till nämndens möten.

Planerad kommunikation

Kommunikationsplaner har tagits fram vid olika projekt som genomförts inom Kultur & Fritid.

Kommunikationsplanen innefattar budskapsformulering, målgrupper och kanalval för att försäkra sig om att allmänheten störs så lite som möjligt av projekten. Skyltar har satts upp inför projektstart, pressmeddelanden har skraddarsyts och information har gått ut enligt ett förutbestämt schema vid bland annat ombyggnation av IP-etapp 3 och byte av belysning i elljusspären i Johannisdalsskogen.

Övriga bedömningar och värderingar

Trots flera olika insatser för att öka dialogen har andelen invånare som är nöjda med kommunens verksamhet och åtagande sjunkit något. Kanske är åtgärderna för spridda eller för få för att de ska få genomslag i SCB:s undersökning. Kraven på dialog och öppenhet ökar också ständigt vilket medför att vi som kommun ständigt behöver utveckla våra kommunikationsvägar och öka vår dialog för att nå upp till de krav på öppenhet och information som ställs.

Mål – Trygghet i livets alla skeenden

Kommunfullmäktiges måltext

Den upplevda tryggheten är viktig för alla människor. Det förebyggande arbetet, fysisk planering samverkan mellan myndigheter, organisationer och enskilda stimulerar till att

var och en tar ansvar för den gemensamma tryggheten. Äldre och personer med funktionsnedsättning ska känna sig trygga i sitt boende och i sin omgivning och ha tillgång till den vård de behöver. Människor i behov av stöd och bistånd ska få sina behov tillgodosedda.

Indikatorer

	2015	2016	2017
Att medborgarnas upplevda trygghet ökar	45%	43%	45%
Att andelen äldre och boende/trygga i eget boende som anger att de känner sig mycket trygga i sitt boende med hemtjänst ska öka 1)	88%	87%	88%
Andel som uppger att det känns mycket tryggt att bo i särskilt boende ökar	86%	90%	89%
Att andelen äldre och boende som anger att de känner sig mycket trygga/trygga i eget boende med stöd av hemtjänst ska öka 1)	99%	87%	88%

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Resultat

Måluppfyllnaden för trygghet i livets alla skeenden mäts årligen genom medborgarundersökningar och brukarenkäter som genomförs av SCB och Socialstyrelsen. För tredje året i rad ökar medborgarnas upplevda trygghet i kommunen. Under föregående år ses dock en liten minskning kring den upplevda tryggheten för de med särskilt boende men resultatet visar ändå på att det långsiktiga arbetet som bedrivs med trygghet i livets alla skeenden går framåt.

Händelser

Brottsförebyggande rådet

Inom ramen för brottsförebyggande rådet har samarbetet och samverkan med polisen och lokala företagare ökat. Syftet med samverkan är att skapa en gemensam lägesbild kring upplevda problem och kunna samla våra resurser för att bemöta dessa. Genom samverkan mellan olika aktörer inom kommunen

försöker vi fånga upp signaler för att motverka upplevd otrygghet och tidigt utnyttja tillgängliga resurser för att motverka kriminalitet, drogmissbruk och utanförskap.

Nygårdsprojektet är ett exempel på samverkan mellan kommunens olika verksamheter, bostadsbolaget och polisen. Projektet syftar till att minska utanförskapet och påskynda integrationen genom att skapa mötesplatser och öka trygghet och boendeinflytande.

Kommunen stödjer även föreningar och andra organisationer i arbete och projekt av kultur- och fritidsverksamheter till exempel inrättande av mötesplatser för unga och gamla.

Fysisk miljö

Förbättringar inom den fysiska miljön sker kontinuerligt inom flera av kommunens verksamheter. På planeringsstadiet är skapandet av miljöer utifrån att de ska vara trygga för människor att vistas i. Genom förebyggande underhåll och planering görs fortlöpande förbättringar, exempel på detta är förbättringar av belysning, hastighetssänkningar inom tätbyggt område och utbyggnad av gång- och cykelvägar.

Elevsäkerhet

Åtgärder för att skapa en trygg skola och en säker miljö som erbjuder en gynnsam studiemiljö sker kontinuerligt. Arbetet

med planer mot trakasserier och för likabehandling sker fortlöpande och man arbetar med frågor som leder till att personal och elever ska känna sig trygga i skolmiljön. Man arbetar aktivt för att förbättra trivsel och studiero.

Bedömningar och värderingar i övrigt

Brottsligheten i Köpings kommun är förhållandevis låg. För att fortsätta att hålla den på en låg nivå och på sikt minska den är samverkan med övriga myndigheter och organisationer av stor vikt. Genom att vara lyhörd för de signaler som finns och skapa en gemensam bild kan vi tillsammans samordna våra resurser innan eventuella problem växer sig stora. Samverkan med övriga aktörer leder till att vi utnyttjar våra gemensamma resurser på ett effektivt sätt och tillsammans arbetar för att göra kommunen ännu tryggare.

Kommunen har under året skapat bra samverkansformer med polisen på lokal nivå i Köping, något som visat sig vara av stor vikt då polisen tvingats till resurskrävande omprioriteringar på grund av händelser utanför kommunen.

För att tydligare belysa det arbete som bedrivs med att öka tryggheten är det viktigt att kommunen tydligt kommunicerar ut att det dagligen bedrivs arbete på både kort och lång sikt för att göra Köping till en trygg plats att bo, arbeta och vistas i. Det är viktigt att vi hittar bra former för att ta del av medborgarnas synpunkter och förslag kring trygghet.

Mål – Aktiv fritid och bred kultur till alla

Kommunfullmäktiges måltext

Möjligheter till en aktiv fritid och att ta del av olika sorters kulturupplevelser berikar livet liksom närhet till natur- och

rekreationsområden. Vi ska stödja föreningslivets olika aktiviteter och våra anläggningar ska vara funktionella, tillgängliga och väl anpassade.

Indikatorer

Att medborgarnas nöjdhet med kultur och fritidsmöjligheterna ökar

2015

58

2016

59

2017

59

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Utvärderingen av målet utgår från SCB:s medborgarundersökning. Då medborgarnas nöjdhet med kultur- och fritidsmöjligheter står kvar på samma nivå som föregående år är målet bara delvis uppnått

Händelser

Fritidsbanken

Kultur & Fritid har i samarbete med Social & Arbetsmarknad ansökt om och beviljats medel för att starta upp en Fritidsbank i Köping. Fritidsbankens koncept innebär att alla kan låna idrotts- och fritidsutrustning gratis i 14 dagar. Det ger möjligheter för medborgarna att delta i aktiviteter som annars skulle innebära kostnader när egen utrustning måste köpas in. Vi har i slutet av 2017 hittat en bra lokal för ändamålet och under 2018 startar insamling av material och iordningställande av lokal. Fritidsbankens verksamhet ger en möjlighet för alla att prova olika idrotter och är samtidigt bra ur miljöhänseende eftersom det bygger på återanvändning av begagnat material.

Sommaraktiviteter för barn och unga

Köpings kommun har beviljats statliga medel från MUCF, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, till gratis sommarlovsaktiviteter för barn och unga mellan 6 och 15 år. Årets aktiviteter har varit många och på flera platser runt om i kommunen. Några exempel från sommaren är ”En dag i parken” där många olika kulturaktiviteter fanns att välja mellan. Flera föreningar har också deltagit i sommarens

lyckade aktiviteter, bland andra Bangolfen där besökarna har erbjudits gratis spel. Personalen på barn- och ungdomsenheten intervjuades av Sveriges Radio, som blivit tipsade av MUCF, om Köpings lyckade aktiviteter.

Kompis till kompis

För ensamkommande flyktingungdomar anordnades en särskild sommarverksamhet vars syfte var att uppmuntra till gemensamma aktiviteter mellan nyanlända och svenska ungdomar. Cirka 40 ungdomar deltog och verksamheten var mycket uppskattad.

Kulturevenemang med kulturnatt

Köpings kommun tillhör finskt förvaltningsområde och har inom ramen för det arbetat med att erbjuda ett bredare utbud av aktiviteter för invånare med finskt ursprung. Finskspråkig teater, uppmärksammande av högtidsdagar och språkläger har genomförts. Vid kommunens olika arrangemang har Tekniska kontoret deltagit på flera sätt i planering och utsmyckning av staden.

Kulturnatten genomfördes den 2 september. På många olika platser runt om i staden genomfördes en kväll fylld av upplevelser som musik, dans, teater, öppna museer med mera och samarbetet med föreningar och studieförbund bidrog till att kvällen blev ytterligare givande. Lyrans orkester spelade och marscherade från stadsmuseet till Stora torget där arrangemanget avslutades.

Aktiviteter för gammal och ung

Underhållet på motionsspåret vid Hagens IP har ökats och ett

utegym byggts. Lovaktiviteter har erbjudits barn och unga och spännande program och föreläsningar för både gammal och ung har funnits att välja mellan.

Trots att antalet aktivitetshandledare inom Vård & Omsorg minskat under 2017 har fler brukare inom de särskilda boendena varit nöjda med aktiviteterna som erbjudits. 2017 var 64 % av brukarna nöjda att jämföra med 2015 då 57 % var nöjda.

Mål – Miljöarbete med omsorg om gemensamma resurser, natur och klimat

Kommunfullmäktiges måltext

För ett bra liv behöver vi en natur med frisk luft och rent vatten. Vi ska värna miljön och hushålla med energi- och

Övriga bedömningar och värderingar

Fyra av sex förvaltningar anser att målet är uppnått medan två förvaltningar anger att målet bara är delvis uppfyllt. I den indikator som finns angiven är målet att medborgarnas nöjdhets med kultur- och fritidsmöjligheter ska öka. Enligt SCB:s medborgarundersökning är resultatet på samma nivå som tidigare år och målet blir då bara delvis uppnått.

naturresurser i vår verksamhet. Vi ska skydda och vårda naturen och med förebyggande arbete minska föroreningar och klimatpåverkan. Vi ska samarbeta med de som bor och verkar i kommunen för en bättre miljö.

Indikatorer	2015	2016	2017
Att energiförbrukningen per m ² i kommunens lokaler minskar	220	212	204
Att kommunen har en placering bland de 25% bästa i Aktuell Hållbarhets kommunmätning	50	30	81
Att cykelåkandet ökar i kommunen	173 499	168 500	180 161

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Två av målets tre indikatorer har uppnåtts. Energiförbrukningen i kommunens lokaler fortsätter att minska och antalet cyklister som följs vid våra två mätpunkter visar den högsta siffran sedan mätningen påbörjades. Vår placering i Aktuell Hållbarhets mätning över kommunernas miljöarbete har däremot sjunkit till plats 81 av landets 290 kommuner, vilket innebär att vi inte är bland de 25 % bästa. Utifrån målets tre indikatorer bedöms målet delvis uppfyllt.

Händelser

Energieffektivisering

Energieffektiviseringsprogram nr 6 har genomförts, vilket i korthet innebar att ersätta olja med värmepumpar vid Munktorpsskolan. Vidare har åtgärder genomförts vid Norska avloppsreningsverk som minskat energiförbrukning för att rena avloppsvattnet.

Renoveringen av elljusspårarna i Johannisdalsskogen fortsätter.

Energirådgivning har getts till verksamheter som omfattas av det europeiska direktivet om energiprestanda i byggnader.

Solen står för energin

Solceller har uppförts på taket till S:t Olovsskolans annexbyggnad och på rådhusets tak.

Hållbara transporter

Kommunens dieseldrivna fordon tankas med HVO (Hydroad Vegetabilisk Olja). HVO kan ersätta diesel och minskar kraftigt fordonens utsläpp av koldioxid.

Äldreomsorgen, förskolan och skolan i Kolsva har köpt in tjänstecyklar och cykelhjälm. Förskolan har även köpt elcyklar med flak för att kunna cykla med barnen.

Miljösmart vardag

I samband med Earth Hour visades en utställning om matens påverkan på klimatet och vernissage med S:t Olovsskolans fritidshem på temat "den klimatsmarta bilen". Restaurangskolan Culinare serverade klimatsmart buffé och

lärare föreläste om klimatsmart mat för allmänheten.

Under europeiska trafikantveckan genomfördes flera aktiviteter; filmer publicerades som visade delar av kommunens arbete för att minska klimatpåverkan från transporter, en föreläsning om samåkning, en elfordonsmessa med mera. En cykelutmaning pågick under sommaren som avslutades med prisutdelning.

Arbete för minskad miljöpåverkan

Tekniska kontoret har arbetat med att identifiera bräddpunkter och införa bräddmätning på 100 % av bräddpunkter till Hedströmmen. Verksamheten har också tagit fram en handlingsplan "Riktlinjer för utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter" för att öka medvetenheten av utsläpp till avlopp i kommunens industrier.

Tekniska kontoret har som mål att fastställa Kindbron som vattenskyddsområde. Detta är ett arbete som sträcker sig över flera år och kommer även att fortsätta under 2018. Samtliga besiktningar är klara.

Kartläggning av miljöaspekterna i Köpings hamn pågår i nära samarbete med hamnprojektet. Ett dokument arbetas fram som sedan kan ligga till grund för det framtida miljöarbetet i hamnen.

Målet nått för ekologiska livsmedel

Målet att 30 % av livsmedelsinköpen ska bestå av ekologiska livsmedel (av inköpsvärdet) har uppnåtts under 2017. Skolan nådde 28,4 %, förskolan 48,3 % och siffran för hela kommunen blev 30,2 %. Detta gäller inköp via avtal.

Övriga bedömningar och värderingar

4 av 11 förvaltningar uppger att deras bidrag till målet har uppfyllts. 7 förvaltningar uppger att deras bidrag till målet delvis har uppfyllts.

Utifrån målets tre indikatorer ser vi att arbetet med energifrågorna stadigt har lett till minskad energiförbrukning. Arbetet har under många år drivits systematiskt med uppföljning och utvärdering och nya insatser. Klimatplanen bedöms ha utgjort en viktig styrning för det uppnådda resultatet. Bedömningen är att avsaknaden av motsvarande styrdoku-

ment inom ett bredare miljöområde, kopplat till de nationella miljö kvalitetsmålen för miljömässigt hållbar utveckling, bidrar till att kommunens placering på Aktuell Hållbarhets miljöranking sjunkit. Att stadigt ha en placering bland de 25 % bästa kräver ett innehållsrikt, tydligt och strukturerat arbete med ständiga miljöförbättringar. Köpings kommun har genom miljöledningssystemet och den certifiering som uppnåtts ett bra verktyg för det samlade miljöarbetet. Det är viktigt

att kommunens miljöarbete vidareutvecklas för att vi som kommun ska uppfattas som en kommun med ett långsiktigt engagemang och ansvarstagande för lokala och globala miljöfrågor och för att värna miljöcertifieringen. Miljöarbetet utgör en viktig grund för hur attraktiv kommunen uppfattas som arbetsgivare, bostadsort och en kommun att bedriva verksamhet i. Indikatorn för ökat cyklande visar positiv utveckling från föregående år.

Mål – Attraktivt boende

Kommunfullmäktiges måltext

Attraktiva boendemiljöer ska finnas med närhet till service och rekreation. Ett bra boende med närhet till det mesta man

behöver för ett gott liv förenklar vardagen. Köping ska vara en kommun som lockar människor att vilja flytta in och bo kvar.

Indikatorer	2015	2016	2017
Att antalet byggklara tomter ska uppfylla behovet, och minst öka med 20 stycken per år fördelat på olika områden i olika miljöer	10	3	-
Att antalet medborgare som är nöjda med boende och boendemiljön ökar	48	51	50

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Attraktivt boende innebär att många faktorer i närmiljö och omgivning som utöver själva bostaden måste uppfattas på ett positivt sätt för att boendemiljön ska upplevas som positiv och locka människor till inflyttning och att vilja bo kvar. De indikatorer som finns för att utvärdera måluppfyllelsen tar därför fasta på tillgången till bostäder och tomter för byggnation samt människors upplevelser av sitt boende och boendemiljön. Enligt den ena indikatorn ska andelen byggklara tomter öka med minst 20 stycken per år, dvs. det ska finnas en detaljplan, tomterna vara avstyckade och gata och ledningar vara utbyggda. Under året har planering pågått och en ny detaljplan för småhustomter har antagits. Tomterna är dock inte byggklara då infrastrukturen i form av gator, vägar och VA-ledningar behöver byggas först innan de kan erbjudas via kommunens tomtkö. Vid årsskiftet fanns inga lediga tomter kvar att anvisa.

Den andra indikatorn hämtar resultat från SCB:s medborgarundersökning och visar att medborgarnas nöjdhet med boende och boendemiljö i Köping sjunkit något. 2016 var 51 % nöjda medan 50 % av de tillfrågade var nöjda vid undersökningen 2017.

Relaterat till indikatorerna för målet ”Attraktivt boende” är målet endast delvis uppnått.

Händelser

Planarbete har under året pågått i flera områden, både för flerbostadshus och för småhus. Totalt har två stycken detaljplaner vunnit laga kraft under året, varav en detaljplan för bostäder. Dessa två detaljplaner är Bangolfen och Dp Skogsleden och möjliggör byggandet av totalt ca 40 bostäder i södra stadsdelen. Nytt underlag för planarbetet har tagits fram för bostäder i Macksta (övergripande bebyggelsestruktur), Västra Sömsta och Bergtorpet Kolsva.

Förslag till mål och riktlinjer för bostadsförsörjning har arbetats fram och antogs av kommunfullmäktige 2017-05-29.

Stärkta kvaliteter i den allmänna utemiljön

Parker och lekparker har utvecklats och renoverats. Ett antal gång- och cykelbanor till och från bostadsområden har anlagts.

Under året utfördes en total upprustning av Bronsspän-

nets lekplats vid Nyckelberget. Hästhagens bollplan har renoverats.

Inflyttarlots

Västra Mälardalen i Samverkan har under året fortsatt att gemensamt finansiera funktionen av en Inflyttarlots. Lotsen har förmedlat kontakter och boendeobjekt till inflyttare till regionen och varit allmänt behjälplig för de personer som visat intresse för en flytt till regionen. Den rådande bristen på bostäder har dock försvårat arbetet avsevärt.

Åtgärder för ökad attraktivitet i Kolsva

Kommundelen arbetar fortfarande för en samlad äldreomsorg, vilket har stagnerat något med anledning av ökat tryck på demensplatser (Städet). Målsättningen är att äldreomsorgen ska vara samlad till 2022.

Genom ett stort utbud och ett aktivt aktivitetsprogram bidrar Kolsva kommun dels till verksamheter till en attraktiv kommun att bo och leva i. I maj månad 2017 startade kommundelen tillsammans med ett flertal företagare och föreningar ett Leader-projekt. Årets julmarknad erbjöd flera olika aktiviteter som var uppskattade av kommunens invånare.

Övriga bedömningar och värderingar

Det är bostadsbrist i kommunen. Efterfrågan på bostäder har ökat kraftigt under året. I början av året fanns det 3 lediga tomter. Vid årsskiftet 2017/2018 fanns det inga tomter kvar. Tomtkön har ökat med 30 % under året, från 87 till drygt 116 stycken i kö vid årsskiftet.

Planberedskapen för nya småhustomter behöver förbättras och arbete pågår för att åtgärda detta. Stadsarkitektkontoret har under året haft flera vakanser på planavdelningen och svårigheter att rekrytera erfaren personal. Det ställs även allt större krav på underlag och utredningar i planärenden som kräver större resurser än vad som i dag är tillgängliga. Detta skapar stora svårigheter att uppnå det resultat som är önskvärt.

Stadsarkitektkontoret har trots detta arbetat med flera planer för bostäder och ett större program för såväl bostäder som verksamheter. Situationen beträffande utbud av småhustomter kommer att förbättras i början av år 2019.

Mål – Arbete och näringsliv

Kommunfullmäktiges måltext

Kommunen ska förenkla, stödja, och stimulera förutsättningarna för företagande. Kommunen ska erbjuda förstklassig företagservice och smidig myndighetsutövning. Mark ska alltid finnas planlagd och tillgänglig för företagsetablering

och beredskapen ska vara hög. Vi ska marknadsföra kommunen för fler företag, besökare och boende. Samverkan mellan kommun och arbetsliv är viktig för att tillgodose behovet av utbildad personal.

Indikatorer	2015	2016	2017
Att kommunen har en placering bland de 25% bästa i mätningen av nöjd kundindex för företagservice via SKL	Plats 98 Betyg 68	Plats 98 Betyg 68	Plats 23 Betyg 77
Att det alltid finns minst 50 000 m ² detaljplanerad mark att erbjuda för olika verksamheter	60 000	60 000	60 000
Att antal UF-företag ökar	20	8	15

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Resultat

Mätningen av kundindex för företagservice genomförs vartannat år. I mätning gällande 2016 års ärenden som redovisades under 2017 uppnåddes uppsatt mål. En placering bland de 25 % bästa kommunerna innebar en placering bland de 35 bästa av 139 deltagande kommuner och i år hamnade Köping på plats 23. En stor bidragande orsak till det goda resultatet kan relateras till nöjda företagare som söker bygglov. Andelen detaljplanerad mark för verksamheter är oförändrad. Ungt Företagande (UF) har genom en särskild satsning på Ullviggymnasiet under 2017 fått bättre resultat i form av deltagande elever som driver ett UF-företag.

Händelser

Västra Mälardalens i Samverkan, ViS

Fokus för föreningen har under året varit kring den utökade samverkan mellan kommunerna och näringslivet i västra Mälardalen.

Mälardalen Industrial Technology Center, MITC

Arbetet i MITC har under året fortsatt med kontakter mellan företagen Volvo, GKN, LEAX och Mälardalens Högskola. Arbetet sker löpande och utifrån företagets behov. Köpings kommun representeras i MITC:s styrelse av näringslivschefen.

Komprenörer

Gruppen har under året bland annat gått igenom resultatet av NKI-undersökningen 2016.

Stockholm Business Alliance, SBA

Under året har ett antal etableringsförfrågningar förmedlats via SBA till samliga medlemskommuner. Kommunen har varit representerad vid ett flertal av SBA arrangerade konferenser.

YH Mälardalen

Kommunen är medfinansiar i projektet YH Mälardalen som drivs via Handelskammaren och vars syfte är att inventera kompetensbehovet hos näringslivet och matcha med en yrkeshögskoleutbildning om så är önskvärt. Resurser finns i projektet för att stötta vid en eventuell ansökningsprocess hos Yrkeshögskolemyndigheten.

Leader Mälardalen

Under året har fokus varit att sprida information om möjligheten till projektfinansiering hos Leader Mälardalen och löpande besluta om stöd. Näringslivsenheten är representerad i dess styrelse.

Mälarlogistik

Genom att arbeta för förbättrade möjligheter att transportera gods till och från regionen på Mälaren ska gruppen bidra till utvecklingen av sjöfarten till ett kompletterande transportslag och därmed stärka näringslivet i regionen. Kommunen tillsammans med bland andra Nordkalk och Yara är representerade i projektet.

Nyanländ företagare

Under året har Västra Mälardalen i samarbete med Företagarna arrangerat en 6-månaders entreprenörskurs som riktat sig till nyanlända. Syftet är att nyanlända får en bra grund för att starta och driva företag så att en majoritet av dem blir självförsörjande.

Industriell Symbios i Västra Mälardalen 1.0

I februari beviljades medel av Energimyndigheten för rubricerade förstudie-projekt med syfte att få fram ett kunskapsunderlag om hinder, möjligheter, effekter och potential i Västra Mälardalens industriella symbios. Industriell symbios uppstår när aktörer inom ett geografiskt område länkar sig samman och gemensamt optimerar sin resursanvändning för att uppnå ekonomisk, social och miljömässig nytta vilket ger en konkurrensfördel på marknaden.

Filmen "Tårtgeneralen"

Näringslivsenheten har aktivt deltagit inför, under och efter inspelningen av filmen "Tårtgeneralen" som har genererat intäkter till det lokala näringslivet och planering är påbörjad för att ta tillvara filmens kommande marknadsföringseffekter för kommunen.

Övriga bedömningar och värderingar

Detaljhandeln står inför ett stort paradigmskifte såväl globalt som lokalt. En särskild satsning på utveckling av stadskärnan givet de nya förutsättningarna bör påbörjas under 2018.

Mål – Alla barn ska ha goda uppväxtvillkor

Kommunfullmäktiges måltext

Det viktigaste vi kan erbjuda barn och ungdomar är en bra start i livet. En trygg uppväxt med möjligheter att utveck-

las och förverkliga drömmar ska vara en rättighet för alla. Barnkonventionens bestämmelser ska respekteras och följas i kommunens verksamheter. Vi ska ta till vara barn och ungdomars vilja till inflytande.

Indikatorer	2015	2016	2017
Att barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska	4,8%	4,2%	5,2%
Andelen invånare 17-24 år som studerar eller arbetar ska öka	-	-	-
Att andel ungdomar som är medlemmar i någon idrottsförening, klubb eller annan förening ska öka			
Andelen Flickor åk 7/åk 9, redovisat på årskurs 2017	80%	-	61%/58%
Andelen Pojkar åk 7/åk 9, redovisat på årskurs 2017	81%	-	75%/68%

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Antalet indikatorer för att mäta måluppfyllelse är begränsat till tre och aktuella resultat saknas för en indikator.

Resultat för indikatorn om antal barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd redovisas i undersökningen Öppna jämförelser. Resultatet visar att andelen ökat mellan åren 2015 till 2016 och är högt i jämförelse med den kommungrupp som enligt databasen Kolada, Köpings kommun kan jämföras med. Den genomsnittliga andelen för de jämförbara kommunerna uppgår till 2,9 % år 2016.

En familjs ekonomiska förutsättningar påverkar barns uppväxt och bedöms vara en viktig faktor för barns uppväxtförhållanden. Köping är en kommun med t.ex. förhållandevis låg utbildningsnivå och genomsnittlig inkomstnivå vilket innebär att en relativt stor andel barn lever under begränsade ekonomiska förhållanden. En förklaring till ökningen av andelen barn i ekonomiskt utsatta familjer är inflyttning och mottagande av familjer som är nyanlända i landet och därmed saknar fotfäste på arbetsmarknaden och fasta inkomster. Indirekt blir de arbetsmarknadsinsatser som social- och arbetsmarknadsnämnden erbjuder samt möjligheten till vuxenutbildningen viktiga faktorer för att öka barn och ungas förutsättningar till goda uppväxtvillkor.

Det senaste resultatet som redovisats för indikatorn om unga som studerar eller arbetar presenterades för år 2014. Mätningen avser andel unga i åldern 17-24 som varken studerar eller arbetar av antalet ur befolkningen i samma åldersgrupp. Tidigare resultat anger att andelen som inte studerar eller arbetar har minskat från 12,8% år 2012 till 11,3% år 2014. Det vill säga en positiv trend. Trenden bekräftas också av uppgifter om arbetslöshet bland unga i åldersgruppen 16 till 24 år, där andelen arbetslösa minskat från 9,6 % år 2015, till 8,9 % år 2016 och vidare till 5,3 % år 2017.

Det är positivt att andelen ungdomar och unga vuxna i större utsträckning än tidigare har möjlighet att fortsätta studera eller etablera sig på arbetsmarknaden, och kan därigenom skapa ekonomiska förutsättningar för ett självständigt vuxenliv.

Barn och ungdomars medlemskap i föreningar/organisationer minskar både över tid för alla åldersgrupper men även ju äldre barnen blir. Trenden är den samma över hela landet.

I förvaltningarnas bedömning av måluppfyllelse anger två av åtta förvaltningar att målet är uppfyllt, övriga anger att målet delvis är uppfyllt.

Händelser

Samverkan och samarbete

Samverkan, samsyn och gemensamma förhållningssätt är viktiga faktorer i arbetet för att förbättra barns uppväxtvillkor, eftersom arbetet berör så många aktörer i samhället.

Stora samverkansgruppen är ett forum för gemensam planering avseende frågor som rör barn och unga i Köping. Här möts kommunala förvaltningar samt representanter för den lokala polismyndigheten. I samverkansgruppens regi framarbetas för närvarande ett dokument som beskriver de olika samverkans- och mer operativa samarbetsformer som finns mellan berörda aktörer. I detta forum hanteras också frågor som rör nyanlända barns integration.

BSP-gruppen är en grupp med representanter från Barn & Utbildning, Kommundelsnämnden, Social & Arbetsmarknad, Vård & Omsorg samt barnpsykiatri vars uppdrag är att identifiera och samordna insatser för barn och familjer med sammansatt problematik och omfattande behov av stöd.

BUS-gruppen är en ledningsgrupp med syfte att utveckla samverkan mellan kommunen och hälso- och sjukvården avseende stöd och vård till barn och ungdomar. Deltagandet från framförallt regionens verksamheter är lågt, vilket begränsar värdet av forumet.

BRÅ och FHR bidrar till en övergripande samordning av frågor som rör målområdet.

Trygghet och elevhälsa

Både barn- och utbildningsnämnden och kommundelsnämnden prioriterar arbete för att öka tryggheten inom förskola och skola. Elevhälsan utvecklas både för generella insatser samt för att ge stöd till barn och elever med särskilda behov. Inom både förskola och skola pågår ett kontinuerligt arbete för att öka elevernas inflytande och delaktighet.

Stadskansliet har särskilt bevakat frågor för barn och ungdomar med finskt ursprung.

Fritid

Barn och ungdomars medlemskap i föreningar och organisationer minskar varför satsningar på en aktiv och meningsfull fritid utanför föreningslivet blir ännu viktigare. Kultur- och fritidsförvaltningens barn- och ungdomsenhet har, tillsammans med andra aktörer, planerat och organiserat ett omfattande utbud av kostnadsfria aktiviteter under, i första hand, sommarlovet.

Övriga bedömningar och värderingar

Målsamordnarens bedömning är att samarbete och samsyn i frågor som rör kommunens barn och ungdomar utvecklats och allt fler verksamheter genomförs gemensamt mellan flera förvaltningar och även tillsammans med andra aktörer i samhället.

Under hösten har t.ex. en *fritidsbank* planerats, som under kommande år kommer att kunna erbjuda gratis utlåning av fritidsutrustning. Planeringen för en *familjecentral* i Köping kommer att fullföljas med förhoppning om att verksamheten kan komma i gång under 2018.

Mål – Vi ska ge barn och ungdomar kunskaper för livet

Kommunfullmäktiges måltext

Vi ska stimulera barnens nyfikenhet och intresse för att lära sig nya saker. Förskolan lägger grunden för att stimulera barnens fortsatta lust att lära. Vi ska garantera barnen en verksamhet av hög kvalitet med stöd av välutbildade pedagoger.

Vi ska erbjuda en utvecklande skolmiljö där alla elever ges möjligheter att nå kunskapsmålen. Grundskoleelever ska ges kunskaper för att kunna gå ett nationellt gymnasieprogram. Gymnasiet ska ge kunskaper och färdigheter för fortsatt utbildning eller för arbetslivet. Skolan ska arbeta så att alla elever förbereds för ett självständigt vuxenliv.

Indikatorer	2015	2016	2017
Andelen elever som uppnår minst godkända betyg i samtliga ämnen ökar	66,2%	70,5%	70,2%
Andelen elever som är behöriga till gymnasiet ökar	82,4%	86,1%	88,8%
Att grundskolans genomsnittliga meritvärde ökar	198,0	210,2	208,9%
Andelen gymnasieelever som når minst godkänt i alla kurser ökar	92,6%	91,7%	93,6%

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Läsåret 2016-2017 resultat visar positiva siffror för två av indikatorerna och negativt för två. Fyra av nio förvaltningar har uppgivit att målet är uppfyllt och fem förvaltningar har uppgivit att målet är delvis uppfyllt. Därmed bedömer vi att målet är delvis uppfyllt.

Andelen elever i årskurs nio som är behöriga till gymnasiet ökar jämfört med elever i årskurs nio läsåret innan. Gymnasiets avgångselevers resultat jämfört med läsåret innan visar på positiva siffror. Resultatet visar att andelen gymnasieelever som når minst godkänt i alla kurser ökar till 93,6 % jämfört med tidigare läsår.

Andelen elever som uppnår minst godkända betyg i samtliga ämnen i årskurs nio minskar däremot marginellt till 70,2 %. Det genomsnittliga meritvärdet för grundskolan sjunker däremot till 208,9.

Händelser

Analysdag

Kommunens samverkansgrupp fortsätter arbetet med att anordna aktiviteter inom målområdet. Sista analysdagen mynnade ut i att ett gemensamt dokument ska upprättas med pågående insatser för barn och unga.

Under året har flera förvaltningar i kommunen bidragit med praktikplatser för elever i både grundskola så som gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Stadskansliet har genom samverkan ökat elevers kunskaper om entreprenörskap tillsammans med skolan och Ung Företagsamhet. Detta genom bland annat Näringslivsens engagemang i regionstyrelsen för Ung Företagsamhet. Dessutom har "Företagsfrukost" för Ullvigymnasiets avgångselever i juni och förstagångselever i september genomförts.

Miljökontoret har arbetat dels genom att erbjuda en aktivitet i naturen för nyanlända elever och dels att långsiktigt planera och verka för att tätortsnära grönområden utvecklas så att de blir tillgängliga för utbildning.

Kultur och fritid arbetar på bred front med pedagogiska program för elever. Det läsförande arbetet, musik-, teater- och dansföreställningar och andra aktiviteter stimulerar skapandet och bygger goda relationer.

Övriga bedömningar och värderingar

Social & Arbetsmarknad har ett nära samarbete med både barn- och utbildningsförvaltningen och kommundelsförvaltningen vad gäller stöd till elever i behov av särskilt stöd. Samordnade insatser mellan förvaltningarna, ofta med även kultur- och fritidsförvaltningen involverad, leder till att barn och ungdomar ges möjlighet att gå kvar i sin skola trots sociala svårigheter.

Grundskolan har till stor del behöriga lärare. Varje skola har en väl utbyggd elevhälsa som stöd för eleverna. Centralt finns även ett centralt stödteam för elever och personal. Under året har även en central elevhälsoplan tagits fram. Trots detta når vi inte fram.

Arbetslagen på skolorna behöver tillsammans fördjupa sig i varför måluppfyllelsen blev som den blev. Genom nya men också beprövade förbättringsområden prova oss fram till bättre resultat. Det är viktigt att alla årskurser samarbetar i förbättringsarbetet. Eleverna är allas elever.

De förutsättningar som kommunen har i ökat antal nyanlända ska inte vara ett hinder för en bättre måluppfyllelse.

Vi måste utgå ifrån de förutsättningar som finns och utifrån detta försöka hitta bästa möjliga lösningar. Utmaningen att tänka i nya banor och pröva nya arbetssätt och arbetsmetoder kvarstår och blir ännu mer viktigt.

Redovisning av fullmäktiges uppdrag

I budget 2017 beslutade kommunfullmäktige om ett antal uppdrag som tydliggjordes i budgettexten. Här görs en redovisning i sammandrag av förvaltningarnas uppföljning och återrapportering av uppdragen. En redovisning görs även för särskilda uppdrag beslutade före 2017 som inte slutredovisats tidigare.

Redovisning av särskilda uppdrag för 2017

Uppdrag	Återrapportering 2017
Kommunstyrelsen, stadskansliet Se över möjligheten att samordna minska antalet IT-system i kommunen, gärna i samverkan med grannkommuner.	Flera aktiviteter pågår för att synliggöra och möjliggöra samverkan, bl a ny riktlinje för anskaffning av IT utifrån ny inköspolicy.
Utreda behov av och ta fram förslag för upprustning av Nyckelbergsskolan.	En första statusinventering av Nyckelbergs-skolan är genomförd. Utredning beräknas pågå under våren 2018.
Utreda möjligheten till gratis Wifi på lämpliga offentliga mötesplatser.	Utredningen genomförd. KF-beslut 171030: att godkänna föreliggande utredning av möjlighet till gratis Wifi på lämpliga offentliga mötesplatser. samt att uppdraga till stadskansliet att ta fram förslag på lämpliga platser för införande av fritt wifi och förslag på rutiner för praktiskt införande av fria wifi-områden.
Presentera förslag för uppsättande av solceller på rådhusetaket.	Solcellerna på plats.
Utreda möjligheten och undersöka intresset för anläggande av solcellspark på Ullvigärdet.	Region Västmanland ser Ullvigärdet som intressant för deras solcellsprojekt. Projektet är fortfarande i planeringsstadiet.
Tillsammans med medlemskommunerna i VMKF revidera upphandlingspolicyn.	Förslag till policy framtagen av KAKs kommunchefer.
Kommunstyrelsen, tekniska kontoret Planera för att arbeta fram en dagvattenplan.	Uppdraget som delas med stadsarkitektkontoret ligger vilande på grund av personal och resursbrist.
Ta fram underlag för byggande av rondell på Ringvägen vid entré Köping.	Tekniska kontoret har tillsammans med stadsarkitektkontoret träffat fastighetsägaren till Försäljaren 1. En trafikanalys i området har gjorts. Nu återstår att tillsammans med fastighetsägarna ta fram en plan för hur trafiklösningen skall se ut, var gatorna skall gå, vems mark det ska vara och hur kostnaderna skall fördelas. Troligen behövs en detaljplaneändring. När kommunen och fastighetsägarna är överens återstår att se över och eventuellt flytta ledningar i området.
Kultur- och fritidsnämnden Utreda upprustningsbehov för inre hamnen.	Diskussioner har inletts i samverkan med Stadsarkitektkontoret och Tekniska kontoret. Nästa möte är planerat till januari 2018.
Se över hyressättning av lokaler, hallar och anläggningar samt utredning av föreningsbidragen.	En utredning av föreningsbidragen är påbörjad och ett första utkast finns. Arbetet fortgår. Översynen av hyressättningar av lokaler, hallar och anläggningar är på diskussionsstadiet.
Social- och arbetsmarknadsnämnden Utreda förutsättningar för inrättande av sociala investeringsfonder.	Förslag utarbetat tillsammans med drätselkontoret för politisk behandling i februari 2018.
Samtliga styrelse/nämnder Ständigt arbete för effektivare och bättre samverkan inom och mellan styrelse/nämnder/förvaltningar.	Pågår ständigt.
Mål för 2017 är 1 % effektivisering.	Redovisat till bokslutsberedningen.

Redovisning av särskilda uppdrag beslutade före 2017, men inte slutredovisade	
Kommunstyrelsen, stadskansliet 2016: Samordning av köken i Kolsva	Beslut KSau 170228: Översyn av hela måltidsfunktionen i kommunen. Översynen genomförd – presentation förbereds (januari 2018).
2016: Samordning av äldreboende i Kolsva till Ekliden.	En förutsättning för samordningen är att alternativa lokaler för förskolan placerad i Ekliden ordnas. Efter KS-beslut om projektering av ny förskola i Kolsva har utredningen påbörjats. Presentation av förslag: preliminärt i april 2018.
2016: Ny IT-och bredbandsstrategi.	KF antog bredbandsstrategi 2017-12-18 § 141. Förslag till IT-strategi presenteras under 2018.
2015: Kommunens fastighetsbestånd: underhållsinventering av byggnaderna med utgångspunkt från verksamheternas funktionskrav, låg miljöbelastning och god ekonomisk hushållning.	En första inventering klar beträffande skolor och förskolorna. Inventeringen ska uppdateras efter beslut angående åtgärder vid Nyckelbergsskolan (särskilt uppdrag 2017).
2015: Personalrekrytering: förslag till samordnad rekrytering – rekryteringsenhet.	Förslag redovisat för budgetberedningen i maj 2017. 1 Mkr avsatt i 2018 års budget för central rekryteringsenhet. Avrapportering på KSau 171219. HR-specialist rekryterad. Börjar våren 2018.
2015: Vikarieanskaffning: förslag till samordning.	En första rapport är redovisad våren 2015. Inga beslut tagna. Finns även som en del i arbetet för samordning inom Västra Mälardalen. Medför behov av översyn av internt arbetssätt.
2014: Se över kommunens vaktmästarorganisation i samordnings- och effektiviseringssyfte	KF godkände stadskansliets utredning 2017-11-27 § 125.
2014: Utvärdera arbetsflödet och arbetsmängden för hela lönekedjan, inklusive arbetet inom lönekontoret och de kommunala förvaltningarna.	Utifrån KPMGs revision har personalkontoren i KAK och lönekontoret tagit fram åtgärdsförslag. Vidtagna åtgärder återrapporterades till KSau 171219.
Kommunstyrelsen, tekniska kontoret Verkstadsutbyggnaden vid förrådet på Sjötullsvägen är i dåligt skick. Kommunstyrelsen får i uppdrag att arbeta fram underlag med kostnads kalkyl för nödvändig ombyggnad/upprustning	Renovering/ombyggnad av fordonsverkstaden har bidragit till moderna och ändamålsenliga lokaler för verksamheten. Etapp ett är nu slutfört och arbetet fortsätter i etapp två.

Omvärldsanalys

Omvärldsanalysen belyser händelser och utveckling utanför Köpings kommun och som kan beröra de frågor som vi har ansvar för. Den kan vara ett verktyg för att se vad som påverkar oss, lära av andra och öka beredskapen inför framtidens krav och utmaningar. Omvärldsanalys baseras på SKL:s bedömningar i Ekonomirapporten, Konjunkturinstitutet, Nordea Economic Outlook och SCB.

Ekonomiskt läge

Goda tider i Världsekonomin

Det råder synkron tillväxt av BNP i världen för första gången på tio år. Under 2017 växte världsekonomin med 3,6 procent. Den förväntas växa 3,8 procent 2018 och 3,7 procent 2019. Utsikterna för de avancerade ekonomierna ser solid ut trots osäkerheter kring USA:s ekonomiska politik, brexitförhandlingar samt eventuella reaktioner på åtstramningar inom penningpolitiken. Det är mellanårsval i USA, vilket blir ett test av Trumps politik. Tillväxten har ökat under året, men hittills är det lite av det som utlovats i valrörelsen som har genomförts. Troligtvis kommer endast skattereformen komma på plats men den förväntas stimulera ekonomin.

Hög optimism och stark tillväxt i euroområdet

Tillväxten i euroområdet har överraskat positivt och förblir hög. Reformpaketet i Frankrike väntas ge positiv effekt på arbetsmarknaden. Samarbetet mellan Tyskland och Frankrike är central för optimismen inom euroområdet. Däremot kan Brexit såväl dämpa optimism som tillväxten.

Svensk ekonomi stabil

Svensk ekonomi växte med 3,1 procent under 2017 och 2,5 procent 2018. Inflationen bedöms stabiliseras till 1,5 procent under 2018. Den inhemska efterfrågan fortsätter att öka under de kommande åren med stöd av en expansiv finanspolitik. Avmattningen på bostadsmarknaden påverkar den svenska ekonomin. De senaste årens bidrag till tillväxten från bostadsinvesteringar kommer att minska, men den internationella marknaden kan ge ökande exportmöjligheter.

Efterfrågan på arbetskraft förblir hög, men den stora tillströmningen av arbetskraft kommer att leda till att arbetslösheten bara faller gradvis. En reporänthöjning från nuvarande -0,5 procent är inte aktuell på kort sikt, eftersom inflationen inte är tillräckligt hög för en höjning.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Den snabbt stigande sysselsättningen de senaste åren har medfört att bristen på arbetskraft med efterfrågad kompetens har ökat till höga nivåer i stora delar av näringslivet. Dessutom uppger arbetsgivarna i den offentliga sektorn att där det förekommit rekryteringsproblem var 15 procent hösten 2017, och i genomsnitt misslyckades fyra procent av alla rekryteringar. Detta är en fördubbling jämfört med för fyra år sedan.

De stora matchningsproblemen tyder på att arbetslösheten inte kommer att kunna falla särskilt mycket mer framöver om inte ytterligare åtgärder vidtas för att förbättra matchningen och underlätta för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden att få jobb.

Följande prognos innefattar inga sådana tillkommande åtgärder för att förbättra matchningen. Arbetslösheten beräknas

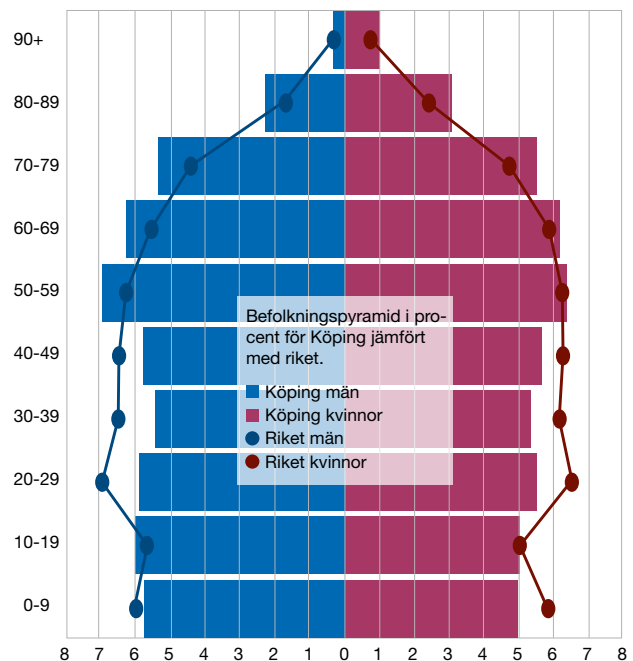
minska under 2018 och fortsätter ner ytterligare något 2019 då den bottnar på 6,2 procent. Ett skäl till varför arbetslösheten inte faller lika mycket i nuvarande högkonjunktur är att andelen personer i arbetskraften med en svag ställning på arbetsmarknaden nu är betydligt större.

Fler invånare

Den 31 december 2017 hade Köpings kommun 26 116 invånare. Under året föddes 289 barn och 278 personer avled, vilket resulterade i ett födelsenetto på 11 personer. 1 370 flyttade till kommunen och 1 220 härifrån flyttade härifrån, vilket gav ett flyttnetto på 150 personer. Tillsammans ledde födelse- och flyttnettot (och en justeringspost på 5) till att kommunens befolkning under 2017 ökade med 166 invånare (0,63 procent). Som framgår var ökningen i praktiken helt kopplad till flyttnettot, vilket i sin tur bestod av det inrikes flyttnettots -85 och invandringsnettots 235.

Efter att under ett antal år varit relativt konstant har antalet invånare de fem senaste åren ökat jämförelsevis kraftigt. År 2013 med 383, 2014 med 139, 2015 med 181, 2016 med 393 och 2017 med 166 personer. Den totala ökningen är totalt 1 262 fler invånare. Ökning beror i praktiken helt på inflyttning. Med tanke på bakgrunden till inflyttningen är

Befolkningens sammansättning

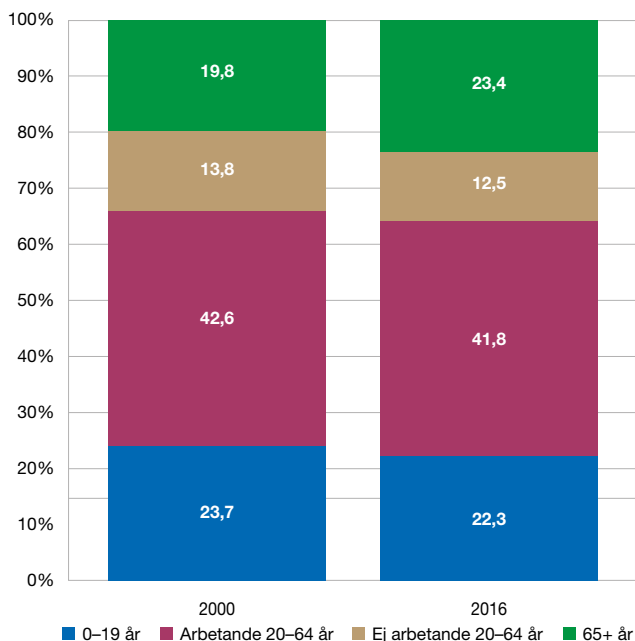
utvecklingen de kommande åren svår att förutse, även om det finns indikationer på att den kan avta.

Demografisk förändring

Som syns i befolkningspyramiden består kommunens befolkning av relativt få i åldern 20 - 49 år, medan andelen som är 50 år och äldre är större än i riket. Ett förhållande som med stor sannolikhet kommer att bestå ett antal år framöver.

Sedan millennieskiftet har Köping genomgått en viss befolkningsmässig förändring. År 2000 hade kommunen 24 763 invånare och medelåldern var 42,1 år. År 2016 var det 25 950 invånare med en medelålder på 43,3 år. Studeras detta lite mer ingående framträder mönstret i figuren nedan.

Kommunens befolkning 2000 och 2016

Totalt sett ökade antalet kommunbor med knappt 1 200 personer samtidigt som medelåldern ökade med 1,2 år. Av de fyra kategorierna invånare är det tre som har blivit mindre och en som blivit större. Av andelarna som minskat är det positivt att "ej arbetande 20-64 år" gjort det. Att andelarna "0-19 år" och "arbetande 20-64 år" har minskat manar till eftertanke då de istället borde öka. Speciellt bör gruppen "0-19 år" uppmärksammas eftersom den, till skillnad från "arbetande 20-64 år", inte bara blivit mindre i procent utan även i reella tal: från 5 900 till 5 800 st. Hoppningivande är dock att de senaste åren har antalet ungdomar åter börjat öka.

Andelen "65+ år", i realiteten pensionärer, har till skillnad från de övriga kategorierna blivit klart större under 2000-talet. Efter att ha ökat från 4 900 till 6 100 st. utgör de nu närmare en fjärdedel av kommunens befolkning. Den enkla förklaringen till det är att de stora barnkullarna från 1940-talets andra hälft nu nått mogen ålder. Men räknat i

procentuella termer finns också en annan förklaring till att pensionärerna är en ökande andel av befolkningen. Den är att de i åldern 30 - 49 år är förhållandevis få. Vilket i sin tur kan härledas till läget på den lokala arbetsmarknaden för 15 till 20 år sedan. Eftersom det då var svårt att efter avslutad skolgång hitta ett arbete på orten flyttade många ungdomar härifrån. Med följderna att det nu finns förhållandevis få kommunbor i de s.k. familjebildande åldrarna.

En motsägelsefull arbetsmarknad

Under åren 2012 - 2017 var omkring 1 200 personer i kommunen arbetslösa. Ungefär dubbelt så många som innan den ekonomiska krisen 2009. De två senaste åren har dock inneburit en tydlig förbättring. Den sista december 2017 var det 1 112 personer i åldern 16 - 64 år som saknade arbete. Det motsvarar 9,3 procent av den registrerade arbetskraften, vilket kan jämföras med 7,5 procent i riket. Läget kompliceras emellertid av att arbetslösheten varierar mycket mellan olika grupper. Bland ungdomarna i åldern 18 - 24 år var 12,3 procent arbetslösa. I åldern 16 - 64 år var arbetslösheten bland de inrikes födda 4,4 procent, medan den var 28,9 procent bland de utrikes födda. Ett annat sätt att beskriva det senare är att av de Köpingsbor som hade ett arbete var 16 procent födda utomlands, medan 62 procent av de arbetslösa var utrikes födda.

Vid årsslutet kännetecknades arbetsmarknaden i Köping för det första av att arbetslösheten bland de utrikes födda var påfallande hög. För det andra av att de som omfattades av programåtgärder (långtidsarbetslösa) var betydligt fler än de öppet (korttids-) arbetslösa 703 respektive 409 personer. Det visar på den så kallade matchningsproblematiken. Förutom att det, trots högkonjunkturen, är brist på arbetstillfällen så krävs ofta sådana kompetenser, inte minst språkliga, till de arbeten som finns att många av de sökande inte uppfyller dem.

Vi sidan av ovanstående förhållanden påverkas kommunens arbetsmarknad av yttre faktorer. Dels snabba konjunkturella förändringar, dels långsiktigare strukturella omvandlingar. Vilka konsekvenser det kan få på lite längre sikt är svårt att bedöma. Om lokala och externa faktorer samvarierar i positiv riktning blir det fördelaktigt för Köping. Men om det motsatta inträffar kan det innebära uppenbara påfrestningar för kommunens ekonomi.

Jultal av Statsministern

Statsminister Stefan Löfven valde att hålla årets jultal i Köping. Här ses han på rådhusets trappa under talet den 17 december, en dag då Köping fick stå i centrum i det nationella nyhetsflödet. (Foto: Martin Hörner Kloof/Socialdemokraterna)

Personalöversikt

Under året har stort fokus lagts på att ge verksamheterna stöd i att utveckla en god arbetsplats. Vi har bland annat reviderat arbetsmiljöpolicyn, jobbat med arbetsgivarvarumärke och rekrytering, anställt två nya HR-generalister, genomfört utbildningsprogrammet Diplomerad chef och haft en extra resurs på halvtid för att arbeta med likabehandling.

Antal anställda och sysselsättningsgrader

Kommunen har 2 335 tillsvidareanställda, varav 1 754 är anställda på heltid och 581 på deltid. 72 procent av kvinnorna och 90 procent av männen arbetar heltid. Av de som arbetar deltid är 93 procent kvinnor.

Avtal för ökning av antal heltidsanställda

I senaste centrala avtalet mellan Sveriges Kommuner och Landsting och Kommunal (HÖK 16) ingår att ett lokalt arbete för att öka andelen i heltidsarbete ska genomföras. En plan för detta förhandlades i december 2017 och arbetet ska följas upp årligen fram till 31 maj 2021.

Samverkan i Västra Mälardalen

I det fördjupade samarbetet mellan Köping, Arboga och Kungsör har personalchefs nätverket bland annat gjort en gemensam handlingsplan för att ge ökad kvalitet åt lönehanteringsprocessen.

Under året har också kommunerna tillsammans med Köpings Bostads AB arbetat för att ta fram en gemensam grund för ny upphandling av företagshälsovård. Målet är att få en ökad hälsa och lägre sjuktal.

Rekrytering- och kompetensförsörjningsfrågor

Köpings, Kungsörs och Arboga kommun bildade 2016 ett nätverk för samverkan i frågor om rekrytering och kompetensförsörjning. Arbetet har fortsatt under 2017 och syftet med nätverket är att dela erfarenheter och hjälpas åt kring specifika svåra rekryteringar.

Gemensam bemannings- och rekryteringsenhet

Köpings kommun har ett fortsatt stort arbete med rekryte-

ringen. För att underlätta chefernas arbete och få rekryteringen utförd på ett mer professionellt och effektivt sätt påbörjades under 2016 ett arbete för att skapa en gemensam rekryteringsenhet för kommunen. Här finns även möjlighet att i förlängningen utveckla ett samarbete med grannkommunerna.

Personal- och kompetensförsörjning

En strategiskt viktig fråga är att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Personälrligheten är stor, både vad gäller pensioneringar och personer som slutar sin anställning och går till andra jobb. Olika insatser görs kontinuerligt för att möta upp den rörlighet som uppstår.

Aspirantprogram

Kommunen arbetar för att trygga tillgången på chefer i organisationen genom ett aspirantprogram. Målgruppen är medarbetare med högskoleutbildning med intresse för ett framtida arbete som chef och ledare. Programmet genomförs tillsammans med flera kommuner i länet och över förvaltnings- och bolagsgränser. Härigenom får aspiranterna möjlighet bygga upp ett brett nätverk av kontakter med kollegor. 2017 påbörjades ett program med 6 deltagare från Köpings kommun.

Kommunen som arbetsgivare

Arbetet med arbetsgivarvarumärket har fortsatt ännu starkare under året. Frågor som arbetats med är bland annat vilka styrkor och svagheter vi har som arbetsgivare, hur vi attraherar och rekryterar kompetenta medarbetare och hur vi får medarbetare att stanna kvar i organisationen. Det handlar både om ett internt och externt arbete för att skapa stolta medarbetare och en attraktiv bild av kommunen som arbetsgivare.

Sjukfrånvaro i procent av arbetad tid

Ålder	2017			2016		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
-29	5,2	5,8	2,8	5,5	6,0	3,7
30-49	7,0	7,7	4,2	7,1	7,8	4,0
50-	7,9	8,6	4,7	7,4	8,0	5,1
Totalt	7,01	7,8	4,2	7,0	7,7	4,4

Bygglovspris

Sveriges kommuner och landsting (SKL) mäter varje år hur nöjda företagare är med kommunernas service. 2017 hamnade Köpings kommun inom kategorin bygglov på en femteplats bland Sveriges kommuner, och en förstaplats bland de 55 kommuner som är medlemmar i Stockholm Business Alliance. På bilden ser vi Charlotte Bäckström, Tom Rundquist, Lennart Alm, Karin Holmkvist-Larsson och Mikael Kumlin på bygglovenheten ta emot priset.

Sjukfrånvaron ligger på ungefär samma nivåer som för 2016. Det ger en sjukfrånvaro på 7,05 procent av den arbetade tiden, vilket motsvarar 214 årsarbetare.

Det finns ett samband mellan sjukfrånvaro och kön. Kvinnor har generellt en högre sjukfrånvaro än män. De senaste tre åren har kvinnornas sjukfrånvaro i Köpings kommun ökat. Sett till riket har kvinnor inom kommuner en sjukfrånvaro på 7,9 procent och män 4,4 procent år 2016. (2017 års statistik finns ännu inte att tillgå.)

Frisknärvaro

Under året har 31 procent av medarbetarna inte haft någon sjukfrånvaro. 54 procent av medarbetarna har haft 0-5 sjukdagar under året, en ökning mot 2016 när motsvarande siffra var 52 procent.

Arbetssskador och tillbud

Under 2017 har totalt 1060 tillbud och 402 arbetssskador anmälts, varav 31 är färdolycksfall. Det är en ökning med 305 tillbud och 18 arbetssskador jämfört med 2016. De främsta händelserna till grund för arbetssskadorna under året är skadad av person (även oavsiktligt) och skada som följd av psykisk överbelastning.

Utbildning för alla chefer och förebyggande hälsoarbete?

För att säkra kvaliteten på ledarskapet har kommunen infört Diplomerad chef – en utbildning som ger grundläggande kunskap inom alla chefsrollens delar, från MBL, via arbetsmiljö och rekrytering, till mötesteknik. Varje chef ska genomgå utbildningsprogrammet.

HR-avdelningen har arbetat vidare med att få hälsan bland

de anställda att förbättras. Det förebyggande arbetet behöver utvecklas mer; i Köpings kommun är läget i princip oförändrat vad gäller sjuktalet. Däremot har antalet arbetssskador och tillbud som rör den psykiska ohälsan ökat i antal, en utveckling som syns i hela EU. Att bli så bra som möjligt på förebyggande arbete och få arbetsmiljöarbetet att fungera på bästa möjliga sätt kräver nytänkande och stor delaktighet från alla politiker, chefer och medarbetare i kommunen.

Under 2017 hade HR-avdelningen en extra resurs anställd på halvtid för att arbeta med likabehandlingsfrågor. Anledningen var främst att diskrimineringslagen skärptes från 1 januari 2017, men även för att nå ut med den medarbetarpolicy som antogs under hösten 2016. Arbetet resulterade i en likabehandlingspolicy med riktlinjer följt av utbildningar och workshops för kommunens alla förvaltningar. På diskrimineringsombudsmannens seminarium i ämnet på MR-dagarna i november framkom att Köping därmed ligger i framkant på det här området, vilket är glädjande.

Medarbetarundersökning

I slutet av året genomfördes medarbetarundersökningen för tredje gången. Svarefrekvensen blev 77 procent för kommunen, en minskning från 84 procent jämfört med förra undersökningen 2015.

Både medarbetarindex och ledarskapsindex ökade i jämförelse med undersökningen 2015. Kommunens medarbetarindex steg från 67 procent till 70 procent snitt för andra kommuner är 65 procent. Indexet speglar arbetstillfredsställelse och beräknas på andel positiva svar på alla frågor. I undersökningen mäts även ledarskapsindex som visar vad medarbetarna anser om ledarskapet. Detta index steg från 69 till 71 procent, snitt för andra kommuner är 68 procent.

Prisade chefer

På kommunens chefsforum lyftes tre chefer som fått extra bra resultat i medarbetarundersökningen 2017, utifrån medarbetarindex och ledarskapsindex. Viviann Körner, förskolechef på Kristinelundsenheten, Anette Enarsson, enhetschef på Hagaberg och David Schanzer-Larsen, förvaltningschef på Social & Arbetsmarknad

Driftredovisning med kommentarer

(tkr)

Styrelse, nämnd, förvaltning	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget	Budget- avvikelse
Kommunfullmäktige	0	2 059	2 059	2 170	111
Kommunstyrelsen	0	4 072	4 072	4 338	266
Kommunstyrelsens förvaltningar:					
Stadskansliet	-24 380	122 558	98 178	98 576*	398
Drätselkontoret	-3 391	10 514	7 123	7 151	28
Tekniska kontoret	-106 294	151 605	45 311	47 270	1 959
Vatten och avlopp	-56 904	56 182	-722	0	722
Kommunalförbundet	-222	28 499	28 277	28 398	121
Stadsarkitektkontoret mark	-8 755	5 249	-3 506	-3 711	-205
Summa kommunstyrelsen	-199 946	380 748	180 792	184 192	3 400
Miljö- och byggnadsnämnd	0	484	484	574	90
Stadsarkitektkontoret	-4 718	18 494	13 776	13 809	33
Miljökontoret	-4 231	9 906	5 675	6 389	714
Kultur- och fritidsnämnden	-8 046	56 302	48 256	48 498*	242
Vård- och omsorgsnämnden	-93 751	565 551	471 800	453 062	-18 738
Barn- och utbildningsnämnden	-127 055	617 770	490 715	491 754*	1 039
Social- och arbetsmarknadsnämnden	-90 554	241 732	151 178	143 219*	-7 959
Kommundelsnämnden	-25 207	147 544	122 337	120 732*	-1 605
Övriga nämnder	-5 845	9 671	3 825	3 024	-801
Intresseföretag	-4 729	2 780	-1 949	-1 873	76
Verksamhetskostnader finansförvaltning	-4 417	2 481	-1 936	3 284	5 220
Summa styrelse, nämnder	-568 499	2 053 453	1 484 953	1 466 664	-18 289
Finansiering					
Skatter, generella statsbidrag och utjämning	-1 508 888	252	-1 508 635	-1 495 700	12 935
Personalförsäkringar och pension	-346 057	380 228	34 171	30 800	-3 371
Räntenetto	-11 036	2 563	-8 473	-5 500	2 973
Interna räntor	-18 137	0	-18 137	-23 190	-5 053
Anslag för bl a ombudgeteringar, oförutsett, lönereserv	0	0	0	7 032	7 032
Summa finansiering	-1 884 118	383 043	-1 501 074	-1 486 558	14 516
Summa styrelse, nämnder och finansiering	-2 452 617	2 436 496	-16 121	-19 894	-3 773

* Budgetansvaret för de kommunägda skol-, förskole-, samt fritids- och kulturlokalerna har stadskansliet. I sammanställningen har kostnaderna för dessa lokaler inte fördelats. Om fördelning gjorts skulle lokalkostnaderna för följande nämnder blivit: Kultur- och fritidsnämnden 5 102 tkr, Barn- och utbildningsnämnden 59 368 tkr och Kommunalsnämnden 10 358 tkr.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Budgetöverskott 0,4 Mkr (5,8 %)

Överskottet beror två inställda fullmäktigesammanträden samt framflytning av kommunstyrelsekonferens till 2018.

Kommunstyrelsen

Stadskansliet

Budgetöverskott 0,4 Mkr (0,4 %)

Förvaltningens överskott utgör en nettoeffekt av flera verksamheter. Lokalförsörjningen uppvisar ett underskott på 0,4 Mkr, detta beroende på ökade försäkringskostnader. Underskott uppvisas även för gemensam administration på -0,6 Mkr för konsult och rekryteringskostnader. Detta kompenseras av överskott bland annat för bostadsanpassning (0,7 Mkr) Personalvakanser 0,4 Mkr, samt minskade medfinansieringskostnader och uppskjutna utvecklingsprojekt på 0,3 Mkr.

Drätselkontoret

Ingen budgetavvikelse

Ett visst underskott på -0,1 mkr uppstod på grund av ökade försäkringskostnader. Detta kompenseras av personalvakanser.

Tekniska kontoret

Budgetöverskott, skattefinansierad verksamhet, 2,0 Mkr (4,1 %)

Verksamheterna park samt gator och vägar visade ett budgetöverskott på 1,8 Mkr genom lägre kapitalkostnader på grund av förseningar i planerad exploatering. Kostnaden för att tillhandahålla brandvatten har varit 0,1 Mkr högre än tilldelade medel. Industrispåren gick med ett överskott på 0,3 Mkr.

Budgetöverskott, avgiftsfinansierad verksamhet 0,7 Mkr

Fjärrvärmens positiva resultat på 7,9 Mkr beror till största delen på det milda vädret under vintern vilket har bidragit till lägre bränslekostnader.

Vatten och avlopp gör ett positivt resultat på 0,7 Mkr. Överskottet beror på lägre kapitalkostnader då färdigställandet av vattenverket tog längre tid än planerat.

Kommunalförbundet

Budgetöverskott 0,1 Mkr (0,4 %)

Bonusintäkter från inköpsamverkan gav ett budgetöverskott.

Stadsarkitektkontoret, mark

Budgetunderskott -0,2 Mkr (-5,5 %)

Underskott uppstod inom bostadsverksamheten med 0,2 Mkr på grund av sent sålda tomträtter, samt extern konsult-hjälp inom markförsörjningen. Detta kompenseras av lägre kostnader till följd av mindre behov av externa tjänster (0,1 Mkr).

Miljö- och byggnadsnämnden

Stadsarkitektkontoret

Ingen budgetavvikelse

Året som var har präglats av svårigheter att rekrytera på vakanta tjänster.

Miljökontoret med miljö- och byggnadsnämnd

Budgetöverskott 0,8 Mkr (11,5 %)

Överskottet kan i huvudsak förklaras med mindre personal-kostnader än budgeterat på grund av vakanser.

Kultur- och fritidsnämnden

Budgetöverskott 0,2 Mkr (0,5 %)

Totalt redovisar förvaltningen ett litet överskott. Idrotts- och fritidsanläggningar uppvisar ett underskott på 0,5 Mkr beroende på ökade kostnader för reparation och underhåll samt kostnader i samband med en personalavgång. Underskott uppkom även på kultur – och fritidsadministrationen genom rekrytering av ny förvaltningschef. (-0,2 Mkr). Underskotten kompenseras främst genom överskott inom turistverksamheten samt fritidsgårdar beroende på ökade försäljningsintäkter, senarelagda underhållsåtgärder samt vakanta tjänster.

Vård- och omsorgsnämnden

Budgetunderskott -18,7 Mkr (-4,1 %)

Den största avvikelserna – (15,0 Mkr) redovisas inom verksamheten *Vård/omsorg enligt SOL (Socialtjänstlagen)* Inom den verksamheten har hemtjänsten ett underskott på -3,4 Mkr. Hemtjänstutvecklingen ligger kvar på en fortsatt hög nivå.

För *Särskilt boende och Korttidsvård* uppgick underskottet till -9,1 Mkr. Statistik från de senaste två åren visar tydligt att en ökning av vårdtyngden sker.

För verksamheten *Övrig vård och omsorg* enligt SoL blev budgetöverskridandet 2,4 Mkr. Här har avskrivningar av osäkra fordringar gjorts med 1,4 Mkr. Avskrivningarna avser även fordringar som uppstått tidigare än 2017. Inom boendestöd har en plats utöver ram köpts under året. (-1,0 Mkr).

Insatser enligt LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) redovisar underskott med -6,6 Mkr.

De största avvikelserna här finns inom boende och personlig assistans. Boendet har gett en budgetavvikelse på -3,4 Mkr. Flera boende har ökade behov, vilket även indikeras i individuella mätningar. Personlig assistans gav ett underskott på -3,7 Mkr. Beslut av Försäkringskassan om bistånd har inte gått igenom eller blivit försenade med ökad kommunal kostnadsandel som följd. Problematik med att omorganisera/minska personalen har varit stor med kostnader som följd. Antalet personer med LSS har ökat och insatserna är omfattande. Daglig verksamhet enligt LSS ökade med 5 % och ett nytt ersättningssystem har införts med ökad arbetstid som följd. Överskott inom korttidsverksamhet och försäljning till andra kommuner bidrar med att minska underskottet inom verksamheten med cirka 1,4 Mkr.

Gemensamma funktioner visar på budgetöverskott med 2,1 Mkr. Här redovisas gemensamma besparingar och effektiviseringar inom förvaltningen. Även färdtjänsten har gett ett överskott med 0,4 Mkr.

Barn- och utbildningsnämnden

Budgetöverskott 1,0 Mkr (0,2 %)

Försäljning/köp gymnasieutbildning har ett underskott på -2,9 Mkr till följd av att intäkterna per elev minskat då fler inresande elever studerar på program med lägre elevpeng. Under 2017 har färre elever kommit från andra kommuner. Därutöver har kostnaderna för de utresande eleverna ökat då fler utresande elever studerar på program där kostnaderna är högre.

Gymnasiesärskolan visar ett underskott på -0,9 Mkr, beroende på att behovet av assistenter ökat.

Grundskolan har ett överskott på 2,2 Mkr. Överskottet beror främst på att fler elever från andra kommuner, vilket gett högre intäkter än budgeterat.

Förskoleverksamheten visar ett budgetöverskott på 1,1 Mkr som främst orsakats av svårigheten att rekrytera förskolelektorstjänster. Det har även varit svårt att rekrytera förskollärare vilka ersatts av utbildade vikarier eller vikarierande barnskötare. Brist på timvikarier bidrar också till överskottet.

I övrigt uppvisas mindre avvikelserna inom delverksamheterna exempelvis inom skolskjutsar på sammanlagt 0,9 Mkr genom att kunna använda skolskjutslinjer.

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Budgetunderskott -8,0 Mkr (-5,6 %)

Vård till vuxna med missbruks- och beroendeproblem redovisar ett underskott 11,0 Mkr. Kostnadsökningen har två huvudsakliga orsaker, dels behovet av externt köpta boendelösningar för personer som saknar bostad, dels behovet av omfattande vård- och behandlingsinsatser till unga vuxna med ett destruktivt och farligt drogberoende.

Under året har kostnaderna för externt köpt boende minskat med drygt 50 % till följd av inrättandet av egna anpassade boenden. Kostnaderna för institutionsvården har dock fortsatt stiga. Antalet vård dygn har ökat med nästan 600 dygn Under hösten fastställde nämnden en särskild åtgärdsplan avseenden missbruks- och beroendevården.

Verksamheten Övrig individ- och familjeomsorg/övrig vuxenvård uppvisar ett underskott 1,2 Mkr. Antalet personer, främst kvinnor, som söker stöd på grund av hot och våld i familj/nära relationer har ökat.

Ekonomiskt bistånd har gett ett överskott 1,2 Mkr, beroende främst på personalvakanser. Antalet hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd har varit relativt konstant de senaste åren. *Arbetsmarknadsåtgärder* har även gett ett överskott 1,2 Mkr Nämnden har under året beslutat om besparingar inom verksamheten.

I övrigt uppvisas budgetavvikelser inom *Barn och ungdomsvård*, med överskott på 0,6 Mkr genom minskade kostnaderna för både institutions och familjehemsvården. Budgetöverskott redovisas även för *förvaltningsledning* samt *Gemensamma kostnader* med sammanlagt 0,9 Mkr genom besparingar.

Kommundelsnämnden

Budgetunderskott -1,6 Mkr (-1,3 %)

Budgetavvikelsen utgör en nettoeffekt av flera verksamheter.

Äldreomsorgen visar ett budgetunderskott på -2,2 Mkr. Ett ökat behov har föranlett ett återupprättande av demensplatser på Strömmen. Kolsva har fått ansvar för boendestödsinsatser, dessa insatser ökar kraftigt Kostnader för inhyrd biståndshandläggare påverkar det negativa resultatet.

Förskoleverksamheten redovisar budgetunderskott med -0,9 Mkr genom två nyöppnade avdelningar.

Dessa överskridanden uppvägs till viss del främst av *Skolan* som redovisar ett överskott på 1,2 Mkr. Överskottet beror på utbetalning av statliga medel Skolan har ökat elevantalet kraftigt.

Övriga nämnder

Budgetunderskott -0,8 Mkr (-26,5 %)

Köpings andel i den gemensamma överförmyndarnämnden innebär ett budgetunderskott på närmare -0,8 Mkr. Det är arvodeskostnader till gode män som ökat kraftigt på grund av att allt fler huvudmän inte har egna tillgångar till arvodena. Valnämnden och revisionen redovisar marginella avvikelser.

Intresseföretag

Budgetöverskott 0,1 Mkr

Underskott på -1,0 Mkr har uppkommit genom att beräkningen av internräntan gjordes innan bildandet av VME AB slutfördes. Detta kompenseras framför allt av högre utdelning från Kungsörs Grus med 0,8 Mkr, samt Mälarenergi elnät med 0,4 Mkr.

Verksamhetskostnader, finansförvaltning

Budgetöverskott 5,2 Mkr

Det största överskottet har uppkommit genom att semesterlöneskulden inte ökat enligt samma mönster som tidigare år, överskottet blev 4,3 Mkr.

Momsättersökningen har bidragit med 0,9 Mkr.

Finansiering

Budgetöverskott 14,5 Mkr

Skatter, generella statsbidrag och utjämning visar på budgetöverskott med 12,9 Mkr. Detta beror på ökad befolkning samt statsbidraget ”byggbonus” på 3,3 Mkr som kommunen fått genom mottagandet av nyanlända.

Både pensionsutbetalningar till dagens pensionärer och betalning av premier för individuell förvaltning samt pensionsavsättningar har ökat mer än vad som budgeterades. Avvikelsen uppgår till -5,0 Mkr.

De interna fördelningarna för personalomkostnaderna överstiger de verkliga arbetsgivaravgifterna och medför ett budgetöverskott med 1,6 Mkr.

Räntenettot visar på budgetöverskott med 3,0 Mkr. Överskottsutdelning från Kommuninvest har bidragit med 2,0 Mkr. I övrigt beror överskottet på lägre räntekostnader vid upplåning, beroende på låg räntenivå samt senareläggning av investeringar.

De interna intäktsräntorna har varit lägre och medfört ett budgetunderskott med -5,1 Mkr.

Anslagen för lönekostnadsökningar och oförutsett visar på budgetöverskott med 7,0 Mkr.

Investeringsredovisning (tkr)

Styrelse, nämnd, förvaltning	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Budget- avvikelse
Kommunstyrelsen					
Stadskansliet	-2 216	54 194	51 978	47 932	-4 046
Drätselkontoret	0	0	0	3 502	3 502
Tekniska kontoret	-1 210	33 813	32 603	89 220	56 617
Vatten och avlopp	0	24 472	24 472	49 084	24 612
Stadsarkitektkontoret	0	2 306	2 306	8 780	6 474
Fastighetsköp och försäljningar	-4 130	2 989	-1 141	0	1 141
Miljö- och byggnadsnämnden					
Stadsarkitektkontoret	0	150	150	350	200
Miljökontoret	0	11	11	235	224
Kultur- och fritidsnämnden	0	3 926	3 926	7 762	3 836
Vård- och omsorgsnämnden	0	1 829	1 829	7 638	5 809
Barn- och utbildningsnämnden	0	5 195	5 195	5 541	346
Social- och arbetsmarknadsnämnden	0	149	149	500	351
Kommundelsnämnden	0	1 488	1 488	2 499	1 011
Kommunstyrelsens reserv	0	0	0	69 321	69 321
Summa styrelse och nämnder	-7 556	130 522	122 966	292 364	169 398
varav:					
Ursprunglig budget				90 255	
Ombudgeteringar från 2016				177 309	
Nya lån				24 800	

Större investeringsprojekt, överstigande 1 000 tkr	Projektid		Redovisningsår 2017		Hela projektet t o m 2017 och framåt				
	Nämnd, förvaltning, projekt	Startår	Planerat färdigt	Års- budget	Redov i år	Tot budg	Tot redov	Återst total budget	Progn av- vikelse
Kommunstyrelsen:									
Stadskansliet									
Renovering S:t Olovsskolan	2011	2017		-1 568	4 134	87 963	93 665	-5 702	-4 700
Badhus och hall, projektering	2016	2017		22 078	25 516	29 700	33 138	-3 438	0
Omb Bååthska villan till bostäder	2016	2018		5 000	6 109	5 000	6 109	-1 109	-1 109
IP; entré och parkering	2016	2017		3 700	3 725	3 700	3 725	-25	
Tak, Ullvi	2016	2017		5 595	5 679	5 600	5 684	-84	-84
Lokaler Arbetsförmedlingen	2017	2019		5 000	1 385	5 000	1 385	3 615	0
Energieffekt nr 6/Munktorpskola	2017	2017		4 900	1 591	4 900	1 591	3 309	0
Tekniska kontoret									
Hamnen	2013	2023		27 922	12 680	49 700	34 459	15 242	3 600
Renovering Kaptenen	2014	2017		9 360	1 749	11 100	3 549	7 551	7 551
Ullvileden toppbeläggning	2017	2017		1 700	1 626	1 700	1 626	74	74
GC-vägar	2016	2017		1 365	1 211	1 500	1 346	154	154
Åtgärder utmed Köpingsån	2014	2018		1 442	1 924	5 337	5 818	-482	0
Brenoveringar	2017	2017		1 000	1 016	1 000	1 016	-16	-16
Bronsspännets lekplats	2016	2017		1 243	1 338	1 254	1 349	-95	-95
Expl. Utredningar STARK	2017	2017		2 500	2 500	2 500	2 500	0	0
Vatten och avlopp									
Uppgradering övervakningssyst.	2016	2019		800	1 105	2 500	2 281	219	0
Norrmälarstrand	2010	2020		4 354	3 012	5 000	3 620	1 380	0
Filteranläggning vattenverk	2010	2018		1 992	1 321	73 900	73 229	671	671
Ledningsnät	2017	2017		1 500	1 301	1 500	1 301	199	199
Nyckelbergsvägen	2016	2018		5 220	5 739	6 500	7 018	-518	-768
Stora Gatan Karlsdals torg	2016	2017		2 232	2 295	3 100	3 163	-63	-63
Förstärkning vattenled TS1	2017	2017		2 200	1 380	2 200	1 380	820	820
Parkv., Allmänningv. S,V,D	2017	2018		3 500	3 117	4 800	3 117	1 683	0
Guttstavägen	2017	2018		3 000	2 057	3 000	2 057	943	0
Stadsarkitektkontoret, mark									
Hamnen, infrastruktur	2017	2017		4 500	0	0	0	0	4 500
Hamnen, underhåll hyresbaserat	2017	2017		1 200	409	1 200	409	791	791
Hamnen, åtg oljehamn hyresbaserat	2016	2017		1 000	540	1 000	540	460	460
Kultur- och fritidsnämnden									
Ställverk sportfältet	2015	2018		1 486	118	2 500	1 132	1 368	-2 500

Kommentarer till större investeringsprojekt

Stadskansliet

Badhus och hall, projektering – Köpings Bad & Sport

Planering/projektering av byggnation av nytt badhus och ny idrottshall på Kristinelunds sportfält har pågått under hela 2016 och 2017. Upphandling av entreprenör för byggnationen påbörjas i januari 2018.

IP, entré och parkering

Under sommaren har även entré och parkering iordningsställt på Köpings IP och det höga planket mot Västeråsvägen har ersatts.

Energieffektiviseringsprogram nr 6

I december 2016 tog kommunstyrelsen beslut om energibesparande åtgärder vid Munktorpsskolan och genomförandet befinner sig i slutfasen. Åtgärderna innebär att ersätta olja med värmepumpar.

Renovering av S:t Olovsskolan, etapp 2

Efter renovering av huvudbyggnaden påbörjades arbetet med annexbyggnaden, etapp 2. Renovering och ombyggnation av annexbyggnaden har pågått under 2016 och slutfördes under sommaren 2017. Byggnaden återinvigdes i samband med höstterminstarten.

Lokaler – Arbetsförmedlingen

Kommunstyrelsen har beslutat att låta genomföra projektering för ombyggnation av en del av kvarteret Valhall 2 (MKV) för att iordningställa lokaler för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten samt de kommunala verksamheterna försörjningsstöd och Jobbcenter.

Ombyggnation av Bååthska villan

Ombyggnation av Bååthska villan för att inrymma fyra hyreslägenheter är genomförd och inflyttning kan ske 1 mars 2018.

Glastak, Ullvigymnasiet

Ullvigymnasiets glastak från 1970-talet, utformat som en ljusspalt kring det centrala taket på "Kvadraten", läckte och glaset krackelerade. Kommunstyrelsen beslutade att ersätta med ett nytt glastak.

Tekniska kontoret

Hamnen

Miljödomarna har vunnit laga kraft. Yrkandet från kommunen godkändes i stort sätt i sin helhet. Ingen överklagan har lämnats in till domstolen. Nu pågår förberedelser av ytor inom hamnområdet, bl a hanteringen av rening av dagvatten. I samarbete med Västerås kommun och Sjöfartsverket pågår planeringen av muddring och solidifiering av massor.

Renovering verkstadsbyggnad Kaptenen

Den renovering/ombyggnad som har genomförts av fordonsverkstaden har bidragit till moderna och ändamålsenliga lokaler för verksamheten. Då denna renovering genomfördes på ett ekonomiskt fördelaktigt sätt, kunde även andra nödvändiga underhållsinsatser genomföras.

Ullvileden toppbeläggning

En omfattande omläggning asfalten på Ullvileden från Ringvägen till Ullviskolan gjordes under året.

GC-vägar på Hantverkargatan, Prästgårdsgatan och Theodor Dahls gata

I Köping har tre nya gång- och cykelvägar byggts. De har

delvis finansierats med bidrag från Trafikverket. Dessa projekt har genomförts enligt plan och kompletterar kommunens cykelvägsnät.

Åtgärder utmed Köpingsån

Stensättningen östra sidan om ån norr om Torggatan har totalrenoverats. Arbetet med att sätta räcken utmed åkanten har påbörjats på östra sidan.

Brorenoveringar

Den befintliga gång- och cykelbron över Kølstaån vid Johannisdal hade problem med dåliga brofästen och erosion. Nya brofundament har gjutits och erosions-skadorna åtgärdats. Bron vid småbåtshamnen (gamla järnvägsbron) har målats och fått en ny träfarbana.

Bronsspännets lekplats

Under året renoverades Bronsspännets lekplats vid Nyckelberget. Lekplatsen fick ett helt nytt utseende med ny lekutrustning och nya markmaterial. Utöver detta skänkte Volvo Group Trucks Operations en specialdesignad klätterlastbil till lekplatsen.

Vatten och avlopp

Uppgradering av övervakningssystemet

Uppgradering av övervakningssystemet för vattenverk, avloppsverk, pumpstationer och tillhörande anläggningar pågår. Systemet är driftsatt och de flesta anläggningar tillhörande dricksvattensidan är driftsatta.

Norrmälarstrand

Pågående och avslutade arbeten i projektet under året har varit inlämnad vattendomsansökan, naturvärdesinventering, överenskommelser med fastighetsägare inför ledningsrätt, projektering av ledningsnät, pumpstationer samt sjöledning.

Filteranläggning vattenverk

Årets kostnader för projektet är återställning, kontroller, besiktningar och driftsättning.

Ledningsnät

Kostnaderna består av utredningar inför projektering, till exempel filmning av självfallsledningarna, inmätningar av vattengångar, och geoteknik men även framtagande av dagvattenmodell för Norsabäckens avrinningsområde.

Nyckelbergsvägen, Väktarstigen och Nyckelstigen

Byte av VA-ledningar, Nyckelbergsvägen, Väktarstigen och Nyckelstigen, Köping. I ett samprojekt med Gatuvägen och Parkavdelningen inför upprustning av Nyckelbergsvägen läggs spill- och vattenledningarna om samt kompletteras med dagvattenledningar i Nyckelbergsvägen, Nyckelstigen och Väktarstigen.

Stora Gatan - Karlsdals Torg

Byte av VA-ledningar Stora Gatan, Köping, i ett samprojekt med Gatuvägen och Parkavdelningen inför upprustning av Karlsdals Torg, läggs VA-ledningarna om i Stora Gatan i anslutning till Karlsdals torg.

Förstärkning vattenled TS1

Överföringsledningen till Kolsva har längs en 1100meter lång sträcka kompletterats med en grövre vattenledning. Detta för att kunna säkerställa vattenleveransen även vid mindre vattenläckor i Kolsva.

Park- och Allmänningssvägen - Kolsva

Renovering av VA-ledningar längs Park- och Allmänningssvägen i Kolsva. Allmänningssvägen har kompletterats med dagvattenledningar.

Guttstavägen – Kolsva

Renovering av ca 700 meter vattenledning i Kolsva längs Guttstavägen, Banstigen och Parkvägen.

Stadsarkitektkontoret

Hamnen, Infrastruktur

Ytan där Mälargården tidigare har stått har under året iordningställts till lagringsyta. Även en mindre yta där Mälarhusnars återvinningsstation tidigare har stått har iordningställts.

Hamnen, Hyresbaserat

Mälarhusnars har tagit kostnaden för byte av port och renovering av lossningskontor. Efter önskemål från Mälarhusnars har beslut tagits om att inte flytta magasin 13. Vidare har ytterligare planering för åtgärder i oljehamnen försenats.

Kultur- och fritid

Ställverket på sportfältet

Arbetet med ombyggnad av ställverket på sportfältet påbörjades under 2015 och kommer preliminärt att avslutas 2018. Pågående utredning kan komma att påverka totalkostnaden.

Jättetransport till hamnen

En tunggodstransport på 180 ton till Yaras nya Syra4-bygge fraktades via Västerås hamn till Köpings hamn. Den här typen av frakt kommer att underlättas i framtiden när kajförstärkningen och muddringen är genomförda.

Finansiell analys

Köpings kommun redovisar 2017 ett resultat på 16 Mkr. Resultatet motsvarar 1,1 procent av skatteintäkterna. Det är högre än kommunens långsiktiga mål på 0,5 procent, men 4 Mkr sämre än budgeterat resultat. Årets investeringar slutade på 131 Mkr; en minskning med 31 Mkr jämfört med 2016. Under året ökade lånen från 310 Mkr till 358 Mkr.

2017 flyttades kommunens fjärrvärmeverksamhet över till det egna bolaget Mälardalens Energi och Miljö AB. I de fall detta påverkar jämförelserna med tidigare år på ett väsentligt sätt, har detta kommenterats.

Modell för finansiell analys

Fyra perspektiv

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning används en analysmodell som utgår från fyra viktiga finansiella perspektiv: det ekonomiska resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Målsättningen är att utifrån dessa perspektiv identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom belysa huruvida kommunen har en god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen. För att göra analysen mer informativ så redovisas även en jämförelse med 20 likartade kommuner för vissa av måtten. Dessa har vi kallat för jämförelsegruppen.

I slutet av avsnittet finns en sammanfattande bedömning av de fyra perspektiven.

Fyra perspektiv vid finansiell bedömning

Det ekonomiska resultatet

I det första perspektivet klagas årets resultat och dess orsaker. En eventuell obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna eller att en rörelseriktning mot obalans sker, är en varningssignal. Här analyseras också investeringar och deras utveckling.

Kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap

Det andra perspektivet redogör för den långsiktiga betalningsberedskapen. Här redovisas vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet, desto mindre känslig är kommunen inför de alltid återkommande lågkonjunkturerna.

Risikförhållande

Med det tredje perspektivet avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En gott ekonomiskt läge innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Här diskuteras också borgensåtagande och kommunens samlade pensionsskuld.

Kontroll

I det fjärde perspektivet analyseras hur upprättade ekonomiska målsättningar och planer följs. En god följsamhet mot budget ger bra förutsättningar för att kunna uppnå god hushållning.

Resultat

Årets resultat

Det ekonomiska resultatet är positivt och blev 16,1 Mkr 2017. I årets resultat finns inga jämförelsestörande poster vilket de har funnits för de flesta åren under de senaste åren. Det som bör uppmärksammas i år är att resultatet har klarats genom att överskott på 21 Mkr uppstått i finansförvaltningen, varav skatter och utjämning gav 13 Mkr i budgetöverskott. Den egentliga verksamheten uppvisade - 23 Mkr i budgetunderskott. Årets resultat var budgeterat till 20 Mkr vilket var förhållandevis högt, utan denna målsättning hade resultatet kunnat vara betydligt sämre.

Analys av årets resultat

Årets resultat	2013	2014	2015	2016	2017
Årets resultat, Mkr	28,0	7,3	41,2	9,3	16,1
Jämförelsestörande engångsposter, Mkr	-16,2	0,0	-43,8	-14,0	0,0
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster, Mkr	11,8	7,3	-2,6	-4,7	16,1
Årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämning, %	2,2	0,6	3,0	0,6	1,1
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster i relation till skatteintäkter och utjämning, %	0,9	0,6	-0,2	-0,3	1,1

Varje kommun ska enligt kommunallagen göra en uttolkning av vad god ekonomisk hushållning betyder för kommunen. Denna uttolkning uttrycks genom de finansiella målen som ska ha ett långsiktigt perspektiv. Måttet årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämning används som finansiellt mål och är 0,5 procent. Ett resultat mellan 2 och 3 procent betraktas generellt som god ekonomisk hushållning, eftersom ett sådant resultat ger utrymme för att över en längre tid skattefinansiera större delen av en normal investeringsvolym i en kommun. Att Köping har ett förhållandevis lågt satt mål beror delvis på den regelbundna årliga avkastningen på förlagslån från Mälarenergi Elnät AB som motsvarar 0,6 procent.

Sätts årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämning blir måttet 1,1 procent. Under den senaste femårsperioden har måttet i genomsnitt varit 1,5 procent. Om de jämförelsestörande posterna elimineras blir måttet över 5 år 0,4 procent.

Jämförelsegruppen har haft ett bättre genomsnittligt resultat inklusive jämförelsestörande poster än Köping. Gruppen hade 2,5 procent för åren 2012 till 2016 jämfört med Köpings 2,0 procent.

Kostnads- och skatteintäktsutveckling

En grundläggande förutsättning för en god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Ett sätt att belysa detta förhållande är att analysera hur stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag som tas i anspråk av olika typer av återkommande löpande kostnader. Detta mått benämns nettokostnadsandel.

Redovisas en nettokostnadsandel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan kostnader och intäkter. Generellt brukar en nettokostnadsandel på 97 - 98 procent betraktas som god ekonomisk hushållning eftersom då klarar de flesta kommuner av att över en längre tidsperiod finansiera sina reinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

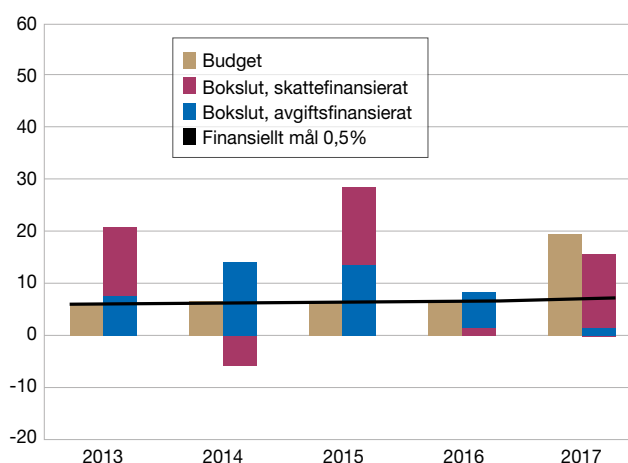
Kostnads- och skatteutveckling, %	2013	2014	2015	2016	2017
Verksamhetens nettokostnader	87,7	89,7	89,7	89,7	89,7
Pensioner	6,1	6,5	6,3	6,4	6,4
Avskrivningar	4,0	4,0	4,1	4,0	3,5
Nettokostnadsandel	97,8	100,2	100,1	100,1	99,6
Finansnetto	-0,1	-0,7	-3,0	-0,8	-0,7
Nettokostandel inkl finansnetto	97,7	99,5	97,1	99,3	98,9
Jämförelsestörande poster, netto	1,3	0,0	3,2	1,0	0,0
Nettokostnadsandel utan jämförelsestörande poster	99,0	99,5	100,3	100,3	98,9
Årlig förändring nettokostnader	4,8	5,7	4,1	5,2	4,8
Årlig förändring skatteintäkter och utjämning	3,6	3,2	4,3	5,1	5,3

Nettokostnadsandelen för 2017 har sjunkit något jämfört med 2016. Nettokostnadsandelen för jämförelsegruppen har under åren 2012 till 2016 legat på 97,9 procent jämfört med 99,0 procent för Köping. Om finansnettot räknas in förbättras nettokostnadsandelen. En positiv påverkan på nyckeltalet har den årliga förlagslåneräntan från Mälarenergi Elnät AB, vilket motsvarar cirka 0,6 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Under femårsperioden har nettokostnadsandelen inklusive finansnetto legat på 98,5 procent.

Under året har kostnaderna ökat med 4,8 procent medan skatter och generella statsbidrag har ökat med 5,3 procent. Under den redovisade perioden har den genomsnittliga ökningen för skatteintäkterna varit 4,3 procent samtidigt som nettokostnaderna ökat med 4,9 procent.

Resultat jämfört med resultatmål

För 2017 är resultatet -3,8 Mkr sämre än resultatet i kommunfullmäktiges fastställda budget. Inom de skattefinansierade verksamheterna har fyra nämnder av åtta klarat att hålla sin budget, nämndernas underskott uppgår till -22,5 Mkr. De avgiftsfinansierade verksamheterna uppvisar ett resultat på 0,7 Mkr.

Investeringar

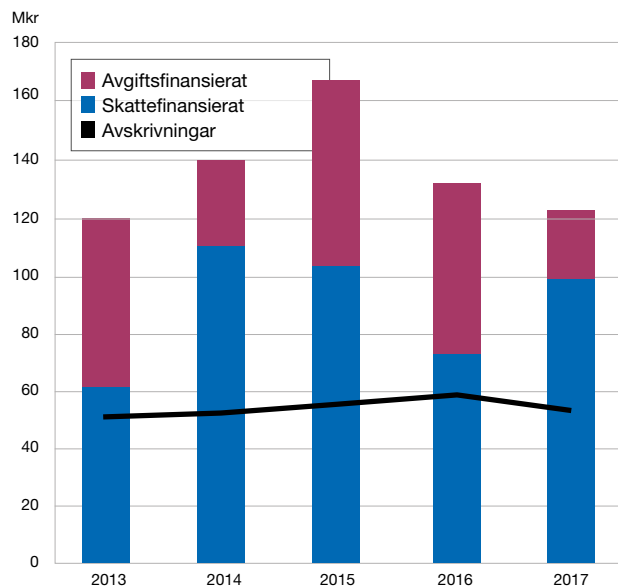
Kommunen har legat på en nettoinvesteringarvolym under perioden 2012 - 2017 på i genomsnitt 136,2 Mkr. Föregående femårsperiod låg investeringsnivån i genomsnitt på 88,5 Mkr. En hög investeringsnivå innebär ökade krav på högre resultatnivåer för att behålla en stabil ekonomisk utveckling.

Nedanstående bild visar på hur investeringarna fördelar sig på skattefinansierad verksamhet och avgiftsfinansierad verksamhet samt avskrivningar. Av de totala investeringarna 2017 satsades 80 procent i skattefinansierad verksamhet. Förskola och skola stod för 18 procent och fritidsanläggning-

ar för 30 procent av dessa investeringar. Sett över femårsperioden står den skattefinansierade verksamheten för 65 procent av gjorda investeringar.

Avskrivningarna i förhållande till nettoinvesteringarna visar i vilken grad kommunen reinvesterar i förhållande till hur anläggningstillgångarna minskar i värde genom de årliga avskrivningarna. Den del som överstiger avskrivningarna kan då betraktas som nyinvesteringar.

Nettoinvesteringar (stapel) avskrivningar (linje)

Investeringsutveckling, %	2013	2014	2015	2016	2017
Nettoinvesteringar i relation till skatteintäkter och utjämning inkl fastighetsförsäljning	9,4	10,7	12,3	9,2	8,2

I förhållande till skatteintäkterna inklusive utjämning investerade kommunen för 8,2 procent under 2017. Jämförelsegruppen investerade under perioden 2012 - 2016 för 8,0 procent av skatteintäkterna och Köping 11 procent. I jämförelser måste hänsyn tas till att i Köping bedrivs all avgiftsfinansierad verksamhet i förvaltningsform och inte i bolag, vilket är vanligt förekommande särskilt för fjärrvärme.

Egenfinansieringsgrad

Egenfinansieringsgraden visar i vilken utsträckning kommunen finansierar investeringar med under året tillförda medel via avskrivningar och årets resultat. En egenfinansieringsgrad på 100 procent innebär att kommunen kan finansiera investeringarna utan att låna eller att minska den befintliga likviditeten. En hög egenfinansieringsgrad innebär också att det finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden.

Investeringar	2013	2014	2015	2016	2017
Investeringarvolym, Mkr	121,6	144,5	174,1	161,6	130,6
Investeringarinkomst, Mkr	2,1	5,2	6,4	30,3	7,6
Årets nettoinvesteringar	119,5	139,3	167,7	131,3	123,0
Egenfinansieringsgrad %	66,1	42,8	57,5	51,2	56,3
Investeringarna jmf med verksamhetens bruttokostnad, %	7,1	7,9	9,1	6,6	6,3

Årets investeringar har finansierats både genom upplåning samt årets resultat. Egenfinansieringsgraden 2016 var den näst lägsta under perioden. 2014 hade det lägsta värdet och det berodde på att resultatet var det lägsta under perioden.

I förhållande till kommunens bruttokostnader uppgick

investeringarna till 6,6 procent. Genomsnittet för perioden var 7,3 procent.

Avstämning mot balanskravet

Det lagstadgade balanskravet för årets resultat i en kommun innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna, det vill säga resultatet ska vara minst noll. Eventuellt negativt resultat ska regleras inom de kommande tre åren. Det finns en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Kommunen har uppfyllt balanskravet varje år sedan lagen infördes 2000 och har därför inte något balanskravsunderskott.

Balanskravet, Mkr	2013	2014	2015	2016	2017
Årets resultat	28,0	7,3	41,2	9,3	16,1
avgår realisationsvinster	-0,2	-0,2	-0,6	-14,0	-0,1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	27,8	7,1	40,6	-4,7	16,0
medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	27,8	7,1	40,6	-4,7	16,0
synnerliga skäl	7,7	7,4	0,0	7,5	0,0
Justerat balanskravsresultat	35,5	14,5	40,6	2,8	16,0

När årets resultat justerats med realisationsvinster för fastighetsförsäljningar med mera blir årets resultat efter balanskravsjusteringar 16,0 Mkr.

Kapacitet

Kommunalskatt

En viktig faktor för kapaciteten är potentialen att kunna höja skattesatsen. Kommunens utdebitering uppgår år 2017 till 22:16 kronor per skattekrona. Medelutdebiteringen för länet 2017 var 22:07 kronor. För jämförelsegruppen var utdebiteringen 21:79 kronor. Den genomsnittliga skattesatsen för alla kommuner i landet har ökat med tre öre mellan 2016 och 2017 och var 2017 21,67 kronor.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med eget kapital. De faktorer som påverkar soliditeten är årets resultat och hur tillgångar och skulder förändrats. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. När man tittar på soliditetsmålet är det den långsiktiga trenden som är mer intressant än enskilda år. Ett annat soliditetsmått som blir allt vanligare är att inkludera kommunens pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och ligger utanför balansräkningen.

Soliditet, %	2013	2014	2015	2016	2017
Förändring eget kapital	3,9	1,0	5,5	1,2	2,0
Förändrade tillgångar	1,3	5,3	13,1	17,7	2,2
Soliditet enl balansräkning	58,5	56,1	52,3	45,0	44,9
Soliditet inkl pensionsförpliktelser	3,8	6,4	9,9	10,1	10,8

Trenden att soliditeten enligt balansräkningen sjunker har förstärkts under året. Tillgångarna har ökat genom de stora investeringarna de två senaste åren, men då finansieringen skett genom upptagning av nya lån har även skuldsidan ökat.

Jämförelsegruppens soliditetsmått var 53,3 procent för 2016.

Räknas pensionssskulden in i soliditetsmålet blir trenden en annan. Det beror på att pensionsförpliktelserna sjunker succesivt genom utbetalningar. Mellan åren 2016 och 2017 har förpliktelserna minskat med 14,6 Mkr.

Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgraden visar hur mycket av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital och är soliditetens motsats. Låga värden ger en indikation om god finansiell styrka och ökar möjligheten till att eventuellt ta lån om situationen så kräver.

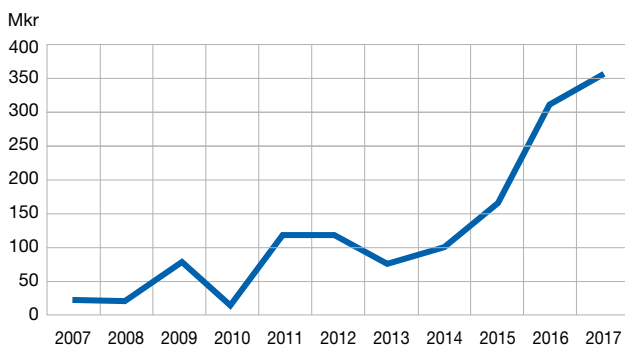
Skulder, %	2013	2014	2015	2016	2017
Total skuldsättningsgrad	41,5	43,9	47,7	55,0	55,1
- varav avsättningsgrad	7,6	7,7	7,0	6,3	6,7
- varav långfristiga skulder	8,4	10,3	13,9	19,6	21,6
- varav kortfristiga skulder	25,5	25,9	26,8	29,1	26,9

Skuldsättningsgraden har ökat något till 55,1 procent jämfört med 55,0 procent föregående år. Av de 55,1 procenten utgör 21,6 procentenheter långfristiga skulder och det är de skulderna som står för den största ökningen både i reella och relativa tal. I relativa tal har avsättningsgraden till pensioner minskat och de kortfristiga skulderna ökat.

Långfristiga skulder

Kommunens låneskuld ökade med 48,0 Mkr från 310 Mkr till 358,0 Mkr. Vid överföringen av fjärrvärmeverksamheten till VME övertog bolaget lån på 22 Mkr från kommunen. Kommunens långfristiga skuld per invånare var 13 691 kronor för år 2016. Jämförelsegruppens långfristiga skuld var 10 759 kr. Trenden är att Köpings låneskuld ökar fortare än de övriga kommunerna i gruppen.

Låneskuld 2007 – 2017

Utöver lån omfattar långfristiga skulder periodiserade intäkter i form av investeringsbidrag och anslutningsavgifter. Dessa uppgår till 41,6 Mkr. Enligt rekommendation ska sådana inkomster bokföras som en skuld och skrivs av i samma takt som livslängden på de olika investeringsobjekten. De bakomliggande investeringarna är redovisade som anläggningstillgångar.

Kostnader och intäkter – jämförelse med 20 likartade kommuner

Kronor per invånare	2016		2016 Differens
	Köping	Jämförelse- grupp	
Verksamhetens intäkter	21 133	16 364	4 769
Verksamhetens kostnader	-74 175	-67 595	-6 580
Avskrivningar	-2 232	-1 826	-406
Verksamhetens nettokostn	-55 274	-53 057	-2 217
Skatteintäkter	42 396	41 563	833
Generella statsbidrag & utjämning	12 820	13 273	-453
Finansnetto	418	236	182
Resultat före extraord. poster	360	2 015	-1 655
Extraordinära poster	0	0	0
Årets resultat	360	2 015	-1 655

Vid en jämförelse av hela resultaträkningen med jämförelsekommunerna kan det konstateras att Köping har högre omslutning för både verksamhetens intäkter och kostnader. Detta beror till största delen på att Köping hade en större andel affärsdrivande verksamhet i förvaltningsform 2016 då fjärrvärmens fortfarande ingick.

Verksamhetens nettokostnader är högre än jämförelsekommunerna och uppvägs inte av att skatteintäkter och bidrag är högre i Köping. Finansnettot är bättre genom avkastningen på förlagslån samt förhållandevis låg lånevolymer.

Risk

Betalningsberedskap på kort sikt

Kassalikviditet är ett mått på betalningsförmågan på kort sikt. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Likviditeten ur ett riskperspektiv	2013	2014	2015	2016	2017
Kassalikviditet, %	65,3	55,8	60,1	72,7	76,5
Likviditetsdagar	10	7	12	4	26

Kassalikviditeten har ökat från 72,7 procent till 76,5 procent under 2017. Av de likvida medlen bidrar de kommunala bolagen som ingår i koncernkontot med 48,9 procent och 86,8 procent för 2016. Kommunens likviditet har alltså stärkts och bolagens likviditet försämrats.

Jämförelsegruppens likviditetsmått var 117 procent för 2016. Vid årets slut låg betalningsberedskapen beräknat på kommunens del av koncernkontot på 26 likviditetsdagar, vilket innebär att kommunen skulle kunna fullgöra sina löpande utbetalningar i 26 dagar, även om inte några inbetalningar skulle komma in.

Att enbart studera en kommuns likviditet är inte tillfredsställande, utan även skuldsidan måste analyseras. Förbättras likviditeten, samtidigt som skuldsättningen sjunker har kommunen förbättrat sin finansiella handlingskraft både på kort och på lång sikt.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10 - 20 års sikt, nämligen finansiella anläggningstillgångar (exklusive aktier i kommunens koncernbolag), omsättningstillgångar, samt kort- och långfristiga skulder. Måttet är informativt, eftersom det speglar den fi-

nansiella handlingsberedskap som ligger mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmålet. Det viktiga här är att studera trenden. Det är inte ovanligt att måttet är negativt bland kommunerna.

Nettotillgångar, Mkr	2013	2014	2015	2016	2017
Finansiella nettotillgångar	-62,8	-137,3	-205,0	-325,9	-346,2

De finansiella nettotillgångarna försvagades under 2017 med 20,3 Mkr. 2016 försvagades nettotillgångarna med 120,9 Mkr. Skillnaden för i år är att låneskulden inte ökade på samma sätt, samt att likviditeten vid bokslutet var god. De finansiella nettotillgångarna uppgick till -346,2 Mkr vid årets slut, vilket innebär att kommunens skulder översteg kommunens likvida medel och fordringar. Måttet visar hur de allt större investeringarna de senaste åren inte kunnat finansieras genom årets resultat och avskrivningar utan istället ökat på låneskulden och minskat likviditeten sett över hela perioden.

Låneräntor

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att redovisa och beskriva eventuella ränte- och valutarisker. Ränterisker beror främst på löptids- och räntebindningsstrukturen. En stor andel lån med rörlig ränta medför att en risk för ökade räntekostnader finns, men också en möjlighet till låga kostnader.

Kommunens har sju lån på sammanlagt 358 Mkr varav tre med rörlig ränta och fyra med fast ränta. Lånen med rörlig ränta uppgår till 190 Mkr. Snitträntan för samtliga lån var 0,17 procent. Den genomsnittliga kapitalbindningen är 1,44 år och den genomsnittliga räntebindningen är 0,66 år.

Borgensåtaganden

De flesta kommuner går i borgen för de kommunägda bolagens lån. Även vissa andra borgensåtaganden kan förekomma. Detta innebär att kommuninvånarna har iklätt sig en förpliktelse gentemot långivarna, det vill säga banker och övriga kreditinstitut.

Borgensåtagande, Mkr	2013	2014	2015	2016	2017
Kommunägda bolag	726,4	715,2	801,0	1 103,6	1 166,9
Övriga	4,0	6,8	8,5	9,2	9,0
Totalt	730,4	722,0	809,5	1 112,8	1 175,9

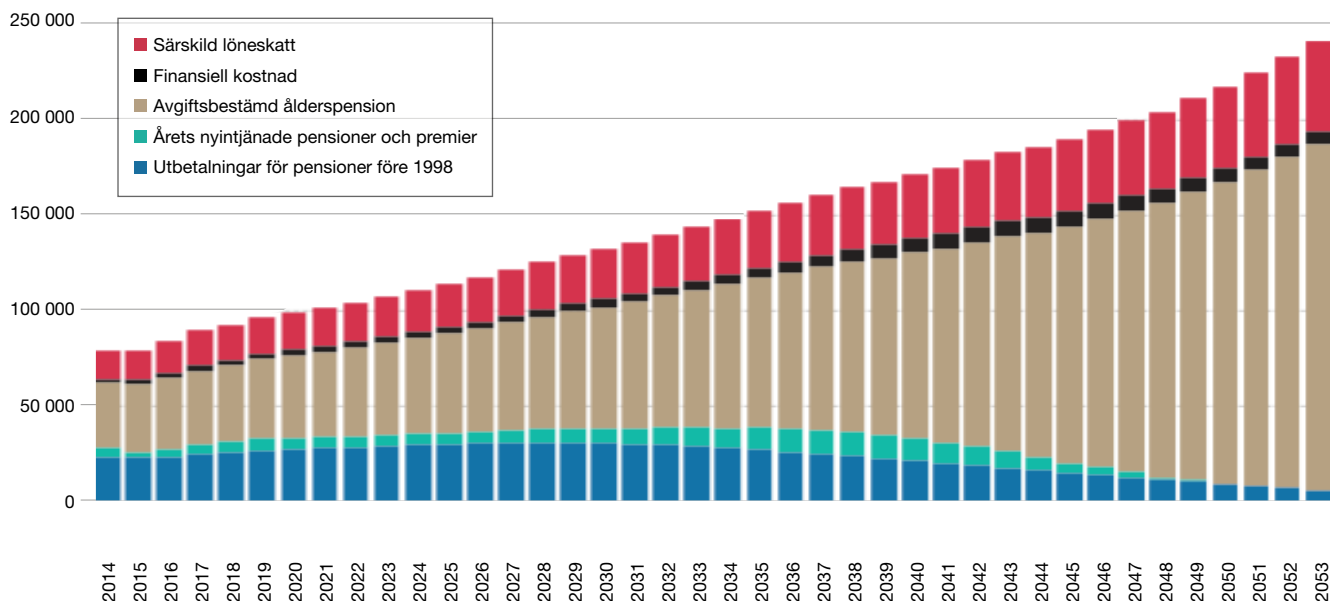
Borgensåtagandena för de kommunägda bolagen har ökat med 63,3 Mkr. Ökningen har främst skett för det kommunala bostadsföretaget KBAB med dess dotterbolag, som står för 68 procent av de totala borgensåtagandena. Borgensåtaganden har i övrigt minskat genom amorteringar. Utöver borgen för lån tecknar kommunen även borgen för pensionsåtagande för KBAB. Under 2017 har inget infriande av borgen skett. Köping hade 2016 borgensåtagande på 42 884 kr per invånare. Jämförelsegruppen hade för samma period 32 833 kronor per invånare.

Pensionsåtagande

Pensionsåtagandet är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den bygger på en genomsnittslivslängd för dessa på cirka 80 år. Nedanstående diagram visar en långtidsprognos för kommunens pensionskostnader över 40 år.

Framtida pensionskostnad Köpings kommun

Tkr i löpande priser

Pensionsåtagande inkl löneskatt, Mkr	2013	2014	2015	2016	2017
Individuella delen	41,6	44,8	48,2	51,1	54,3
Pensionsavsättning	86,7	92,1	94,9	100,9	109,3
Pensioner äldre än 1998	706,8	675,6	652,7	630,9	616,3
Totalt	835,1	812,5	795,8	782,9	779,9

Den avgiftsbestämda ålderspensionen, den så kallade individuella delen, disponeras av den anställda för eget val av förvaltare och kostnaden bokförs löpande.

Under pensionsavsättningar på balansräkningen redovisas, årets nyintjänade pension (efterlevandepension, förmånsbestämd ålderspension över taket, och särskild avtalspension efter överenskommelse). Dessa räknas upp över tiden utifrån basbeloppsförändringar.

Ansvarförbindelsen för pensioner äldre än 1998 räknas årligen upp enligt fastställt index och reduceras med årets utbetalningar till pensionstagarna. Dessa pensioner kommer att vara utbetalda inom 30 - 40 år. Kostnaden för betalning av ansvarförbindelsen bokförs löpande och belastar årligen resultatet. Den finansiella kostnaden som redovisas i diagrammet ovan består av ränte- och basbeloppsuppräkningar av pensionerna. För 2017 uppgick dessa till 3,4 Mkr.

Ansvarförbindelsen har minskat med 14,6 Mkr jämfört med 2016 främst genom utbetalningarna till pensionstagarna. Kommunens totala pensionskuld uppgick till 779,9 Mkr. Av skulden redovisas 496,0 Mkr och där tillhörande 120,3 Mkr i löneskatt som ansvarförbindelse inom linjen. Det innebär att 79,0 procent av pensionskulden inte finns upptagen i kommunens balansräkning. Från kommunens pensionsadministratör utbetalas månatligen cirka 1 600 pensioner.

I policyn för kapitalförvaltning av pensionsmedel anges att de delar av pensionsmedlen som inte överlämnats till de anställda för individuell förvaltning, ska förvaltas i sin helhet som återlån till Köpings kommun. Återlån innebär att eventuella likviditetsöverskott i första hand skall användas till att reglera kommunens lång- och kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut. Kommunen har inte någon personal anställd på särskilt visstidsförordnande eller någon anställd med pensionsavtal.

Redogörelse enl rådet för kommunal redovisning rekommendation nr 7.1

	2013	2014	2015	2016	2017
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	-86,7	-92,1	-94,9	-100,9	-109,3
Ansvarförbindelser	-706,8	-675,6	-652,7	-630,9	616,3
Finansiella placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totala förpliktelser	-793,5	-767,7	-747,6	-731,8	-725,6
Återlånade medel	793,5	767,7	747,6	731,8	725,6

Kontroll

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

En viktig förutsättning för att uppnå god ekonomi är att kommunens nämnder klarar av att bedriva verksamheten inom tilldelade budgetanslag, det vill säga att det finns en budgetföljsamhet i kommunen. Kommunstyrelsen och nämnderna följer den ekonomiska utvecklingen genom att presentera uppföljningsprognoser till styrelsen enligt fastslagen tidplan och till kommunfullmäktige två gånger under löpande år. Om budgetföljsamheten är dålig måste reserver finnas både i årsresultat och i likviditet. Budgetavvikelsen bör teoretiskt ligga så nära noll som möjligt.

Av tabellen på nästa sida framgår det att budgetföljsamheten har varierat för nämnderna de senaste fem åren. För de skattefinansierade verksamheterna är trenden att budgetföljsamheten försämrats. Detta återspeglar sig också i att verksamhetens nettokostnaders andel av skatteintäkterna har legat på en hög nivå under perioden.

Prognosen per den sista augusti 2017 visade en budgetavvikelse för nämnderna på -27,6 Mkr, vilket ger en differens mot slutresultatet med 4,0 Mkr.

En viktig förutsättning för kontroll över kommunens ekonomi är förmågan att göra realistiska prognoser över resultatet. Syftet med prognoserna är att identifiera och åtgärda avvikelser i tid. En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig efter förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under en procent av kostnadsomslutningen anses vara en god prognossäkerhet, vilket styrelsen och nämnderna uppnått då den totalt blev 0,2 procent. I denna kommundel döjs både positiva och negativa avvikelser som sammantaget ger en till synes god prognossäkerhet.

Styrelse/nämnder Mkr	2013		2014		2015		2016		2017	
	Prognos i aug	Bokslut	Prognos i aug	Bokslut	Prognos i aug	Bokslut	Prognos i aug	Bokslut	Prognos i aug	Bokslut
Kommunstyrelsen, skattefinansierad	-7,4	-2,8	-3,1	-1,0	-5,8	-0,7	-5,1	-1,4	-3,8	2,7
Miljö- och byggnadsnämnden	0,6	1,1	0,6	0,9	0,4	0,8	0,3	0,0	0,3	0,8
Kultur- och fritidsnämnden	-0,3	0,1	-0,7	-0,5	-0,3	0,1	0,0	0,5	0,0	0,2
Vård- och omsorgsnämnden	1,9	-4,8	-6,7	-8,4	-7,5	-8,5	-8,6	-13,8	-12,5	-18,7
Barn- och utbildningsnämnden	1,2	4,8	0,0	0,4	0,0	-1,7	0,0	0,3	0,0	1,0
Social- och arbetsmarknadsnämnden	-1,1	0,3	-3,4	-3,2	-7,3	-9,5	-10,7	-8,3	-8,1	-7,9
Kommundelsnämnden	0,3	0,7	-1,9	-0,5	-0,4	-0,2	0,0	0,5	-3,1	-1,6
Övriga nämnder	-0,3	-0,2	0,0	0,3	0,0	-0,1	-0,5	-0,3	-0,4	-0,8
Summa skattefinansierad	-5,1	-0,8	-15,2	-12,0	-20,9	-19,8	-24,6	-22,5	-27,6	-24,3
Kommunstyrelsen, avgiftsfinansierad	2,3	7,6	11,1	13,4	9,2	13,0	5,4	8,4	0,0	0,7
Summa med avgiftsfinansierad	-2,8	6,8	-4,1	1,4	-11,7	-6,8	-19,2	-14,1	-27,6	-23,6

Sammanfattande kommentarer

Med utgångspunkt från avsnittet ”Ekonomisk analys” redovisas en sammanfattning av styrkor och svagheter i kommunens ekonomi. Bedömningen illustreras med färgsymboler, där grönt står för en stark ställning, rött för en svag ställning, och gult för ett mellangott läge. Till detta används plus respektive minustecken för att ytterligare förtydliga ställningen.

Resultat ! –

I jämförelse av perioden 2012 till 2017 skiljer sig årets resultat från de övriga åren. 2012 till 2016 har präglats av att resultatet påverkats av jämförelsestörande poster som inte tillhör den egentliga verksamheten. Fram till 2016 bedrevs även fjärrvärmeverksamheten i förvaltningsform och under perioden har den verksamheten bidragit till resultatet. I årets resultat finns inga jämförelsestörande poster. Enligt ägardirektiven som antagits under 2017 kommer en utdelning på lägst två procent av totalt kapital att ske efter beslut på bolagsstämman.

Det som bör uppmärksammas i år är att resultatet har klarats genom ett förhållandevis högt satt budgeterat resultat samt ett överskott på 21 Mkr i finansförvaltningen. Den egentliga verksamheten uppvisade -23 Mkr i budgetunderskott.

Vid en jämförelse mellan åren exklusive jämförelsestörande poster så är årets resultat det bästa under perioden och det beror på överskottet i finansförvaltningen och resultatmålet. Underskottet i den egentliga verksamheten har funnits där under hela perioden, men har aldrig varit så högt som 2017. Nettokostnadsandelen av skatter och bidrag har förbättrats 2017 men ligger fortfarande över de 97 till 98 procent som brukar betraktas som god ekonomisk hushållning. Kommunen har ett förhållandevis starkt finansnetto, inräknas finansnettot förbättras nettokostnadsandelen. Kommunen har klarat sitt resultatmål och även balanskravsresultatet.

Investeringsvolymen har under den senaste femårsperioden ökat, även om 2017 hade en lägre investeringsnivå än framförallt åren 2014 till 2016. Även här påverkar att fjärrvärmeverksamheten inte ingår från och med 2017. Tendensen över femårsperioden är att egenfinansieringsgraden sjunker. 2012 låg den på 66,1 procent jämfört med 56,3 procent 2017.

Kapacitet ! – –

Kommunens skattesats ligger relativt högt, vilket gör att möjligheten att stärka den finansiella kapaciteten via höjd skatt därför kan vara begränsad. Soliditeten inklusive pensionsför-

pliktelser har förbättrats något de senaste åren beroende på att pensionsförpliktelserna sjunkit. Soliditeten enligt balansräkningen samt skuldsättningsgraden uppvisar dock sämre värden beroende på att de långfristiga skulderna ökar genom den höga investeringsnivån under perioden. Kommunens långfristiga skuld har ökat de senaste åren och är nu högre än de kommuner som Köping brukar jämföra oss med.

Risk ! –

Kassalikviditeten för kommunen var vid bokslutet betydligt högre än tidigare år. För koncernen hade kassalikviditeten ökat från 72,7 procent till 76,5 procent och det var kommunen som stod för hela ökningen. Denna likviditetsökning är dock temporär och påverkar endast finansieringen av investeringar på kortare sikt.

På medellång sikt har den finansiella handlingsberedskapen försämrats sett över hela perioden. Skillnaden mellan kommunens totala skulder i förhållande till likvida medel och fordringar har fortsatt att öka under året dock inte i samma takt som 2016. Skillnaden för i år är att låneskulden inte ökade på samma sätt, samt att likviditeten vid bokslutet var god.

Räntenivån har fortsatt vara historiskt låg, snitträntan var 0,17 procent på kommunens lån. Om det skulle ske en ränteförändring med 1 procent skulle det innebära 3,6 Mkr i ökade kostnader. Med tanke på att skuldsättningsgraden ökar kan en ränteförändring innebära en potentiell risk.

Kommunen har marginella borgensåtaganden utöver borgen till helägda kommunala bolag. Borgen till kommunägda bostadsföretag och fjärrvärmebolag anses inte innebära någon större risk. I likhet med de flesta andra kommuner har Köpings kommun stora pensionsåtaganden. Dessa har sänkts något under året genom att ansvarsförbindelserna har minskat genom pensionsutbetalningarna.

Kontroll ! –

Prognossäkerheten är totalt sett god, även sett över en flerårsperiod. Däremot har ökade verksamhetskostnader gjort att budgetföljsamheten försämrats för de skattefinansierade verksamheterna under de tre senaste åren.

I budget 2017 tog kommunfullmäktige beslut att ge styrelse och nämnder i uppdrag att utreda hur en ännu bättre samordning ska kunna ske inom och mellan förvaltningarna, samt vad som behövs för att öka effektiviteten, och på så sätt kunna sänka förvaltningens kostnader med en procent.

Framtiden

I detta avsnitt görs en bedömning av framtidsutsikterna de närmaste åren utifrån de fyra perspektiven.

Resultat

I den senaste prognosen gör Sveriges kommuner och landsting (SKL) bedömningen att för år 2018 kommer skatteunderlaget att öka med 3,4 procent. I reala termer, det vill säga efter avdrag för pris- och löneökningar beräknas en ökning på 1,0 procent 2018. Därefter kommer ekonomin att återgå till ett konjunkturellt normalläge och ökningen av antalet personer i arbetskraften avtar. Detta innebär att tillväxttalen blir lägre efter 2018. De reala ökningarna i skatteunderlaget för åren 2019 till 2021 beräknas till 0,5 till 0,9 procent, jämfört med en ökning på i genomsnitt 2,2 procent för åren 2015-2017.

SKL gör bedömningen att för kommande år kommer kostnaderna öka snabbare, på grund av den demografiska utvecklingen, än vad skatteunderlaget gör. Sveriges befolkning ökar rekordsnabbt, men den största utmaningen är sammansättningen av befolkningsökningen. Befolkningen växer särskilt snabbt i yngre och äldre åldrar. Dessa grupper har särskilt stora behov av kommunernas och landstingens verksamheter.

Efter att ha ökat med i genomsnitt en halv procent per år de senaste decennierna beräknas de årliga demografiskt betingade behovsökningarna till nästan 1,5 procent per år de närmaste åren, en ökningstakt som håller i sig under lång tid.

I övrigt konstateras att resultatnivån de senaste åren varit bra. Kommunerna har haft positiva resultat under de senaste tio åren med i genomsnitt 2,4 procent av skatter och generella statsbidrag efter justering för rea- och exploateringsvinster.

Beträffande investeringar konstaterar SKL att kommunkoncernernas investeringsvolym har ökat under en längre tid. 2016 ökade investeringarna med 10 procent, och mellan 2007 till 2016 med 61 procent. Förutom investeringar för kommuner som ligger i expansiva områden så ökar investeringsbehovet där det finns behov av att ersätta tidigare investeringar som gjordes på sextio och sjuttioalet i infrastruktur, skolor och så vidare. Andra förklaringar är att Sveriges befolkning ökar snabbt samt urbaniseringen. En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader som kommer att ta allt större utrymme i kommunernas driftbudgetar.

SKL:s bild av den kommunala sektorns nuläge stämmer väl med Köpings utgångsläge när det gäller investeringar. Investeringsnivån i kommunen har under de senaste åren ökat från att tidigare varit jämförelsevis låg. Under perioden 2012 - 2017 investerades i genomsnitt 136,2 Mkr per år. Föregående femårsperiod låg investeringsnivån i genomsnitt på 88,5 Mkr per år, en ökning med 54 procent. De närmaste åren finns även planer på stora investeringsprojekt.

När det gäller årets resultat och resultatutvecklingen är bilden delvis en annan. Köping har i likhet med andra kommuner haft rea- och exploateringsvinster och andra engångsintäkter. Däremot har resultatnivån varit lägre. I riket var resultatnivån i genomsnitt 2,4 procent av skatter och generella statsbidrag för den senaste tio-årsperioden och i Köping var den 2,0 procent. Skillnaden motsvarar cirka 60 miljoner på tioårsperioden.

Kapacitet

Detta perspektiv påverkas mycket av hur stora investeringsplanerna kommer att bli i framtiden och hur kommunen väljer att finansiera investeringsutgifterna. Investeringsvolymen har under den senaste femårsperioden ökat. Beslut finns om projektering av investeringar i badhus och idrottshall samt i hamnverksamheten på sammanlagt 1 000 Mkr. Till viss del ingår samfinansiering och avgiftsfinansiering i investeringskalkylerna.

Köping har under tidigare perioder haft jämförelsevis mycket låga långfristiga skulder. Under perioden 2007 - 2011 var medelskulden 2 753 kronor per innevärdare för Köping,

9 808 kronor för jämförelsekommunerna och 12 941 kronor för riket. För perioden 2012 - 2016 var skulden 7 564 kr för Köping, 10 640 för jämförelsekommunerna och 17 941 kronor för riket. Om jämförelsen görs mellan åren 2007 och 2016 har skulden ökat i Köping från 1 043 kr till 13 691 kr en ökning med 174 procent. Motsvarande ökning för jämförelsekommunerna var 8 procent och för riket 33 procent. Under 2017 har 48 Mkr upptagits i nya lån.

Tendensen är alltså att egenfinansieringsgraden sjunker och att investeringsnivån ökar. För att klara finansieringen i framtiden krävs att större överskott skapas i resultaträkningen genom att resultatmålet höjs jämfört med dagens 0,5 procent.

Risk

Det finns viktiga faktorer som påverkar detta perspektiv som ligger utanför kommunens kontroll. Medelårsräntan 2017 var för kommunens lån 0,17 procent. Dessa räntor påverkas av vad som händer med landets finanser och inflationsmål. Riksbankens prognos för Reporäntan är att långsamma höjningar inleds andra halvåret 2018. Räntekostnaden skulle öka med 2,6 Mkr om räntan skulle öka med en procent på de lån som förfaller inom en 12-månadersperiod eller har rörlig ränta.

Beträffande pensionskostnaderna gör SKL bedömningen att dessa kommer att öka i framtiden. Allt högre avsättningar för förmånsbestämda pensioner kan komma att behöva göras. Bedömningen om kostnadsökningen är starkt beroende av de antaganden om priser och löner som ligger bakom kalkylen. Pensionskostnaden var för 2017 cirka 99 Mkr.

SKL betonar att för att få en effektivare användning av de offentliga medlen för välfärdstjänster behöver kommunerna större handlingsutrymme och mindre detaljstyrning. Social och arbetsmarknadsnämnden framhåller i sin verksamhetsberättelse att kommunernas förutsättningar att hantera de ansvarsdelar som den nationella integrationspolitiken ålägger kommunerna, har i högsta grad försämrats av återkommande och snabba statliga beslut både avseende volymen av flyktmottagandet till landet och de ersättningar som kommunerna får för sina uppdrag. SKL har även belyst problematiken med att det har skett en kostnadsövervältring från staten när det gäller personlig assistans. Det pågår en utredning om LSS vars syfte är att skapa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans. I Köping har kostnadsökningen varit kraftig senaste åren med stora budgetöverskridanden som följd.

För sysselsättningen och arbetslösheten spelar befolkningsstruktur och ålderstruktur stor roll för utvecklingen menar SKL. Arbetskraftsdeltagandet är olika stort i olika åldrar, och sysselsättning och arbetslöshet skiljer sig åt beroende på födelseland och tid i Sverige. De närmaste åren minskar antalet personer i arbetsför ålder som är födda i Sverige eller resten av Norden. Däremot ökar antalet utlandsfödda, inte minst gruppen flyktingar och deras anhöriga. Denna grupp har hittills haft en lång väg till arbete och därför en lägre sysselsättningsgrad och högre arbetslöshet än inrikes födda. Trots ett allt större fokus på förbättrad integration räknar SKL med att den förändrade sammansättningen på arbetsmarknaden innebär att sysselsättningsgraden minskar något framöver. Sjunker sysselsättningsgraden sjunker också antalet arbetade timmar och då även skatteunderlaget.

Befolkningsökningen i Köping fortsätter vilket är positivt. Befolkningsstrukturens utveckling i Köping följer de mönster som SKL beskriver. Antalet äldre ökar och Köpings andel är större än riket, medelåldern ökar i kommunen. Skillnaden är också påtaglig i gruppen 20-49 år där Köpings andel är mindre än riket. Andelen 0-19 år ökar om än från en lägre nivå än riket i övrigt. Befolkningsökningen är helt kopplad till inflyttning företrädesvis genom invandring.

I Köping var under åren 2012 - 2017 omkring 1 200 personer i kommunen arbetslösa. Den nivån är ungefär dubbelt så hög som innan den ekonomiska krisen 2009. De två senaste åren har dock inneburit en tydlig förbättring, 9,3

procent saknade arbete jämfört med 7,5 procent i riket. Läget kompliceras emellertid av att arbetslösheten varierar mycket mellan olika grupper. Bland ungdomarna i åldern 18 - 24 år var 12,3 procent arbetslösa. I åldern 16 - 64 år var arbetslösheten bland de inrikes födda 4,4 procent, medan den var 28,9 procent bland de utrikes födda.

Kontroll

SKL framhåller att det starka verksamhetsstrycket de kommande åren och den svaga skatteunderlagsökningen ställer kommunerna inför svåra problem. Det kommer att krävas åtgärder på såväl kostnads- som intäktsidan. Det kan handla om integration av flyktingar på arbetsmarknaden och att

börja använda smartare metoder och arbetssätt i verksamheten, exempelvis digitalisering både inom administration och i kärnverksamheten.

Inom kommunen har ökade verksamhetskostnader gjort att budgetföljsamheten försämrats de senaste åren. Det är positivt att kommunfullmäktige beslutat ge styrelse och nämnder i uppdrag att utreda förutsättningarna för en bättre samordning mellan förvaltningarna, och vad som behövs för att öka effektiviteten. Det påbörjade arbetet med fördjupad samverkan för kommunerna i regionen Västra Mälardalen syftar också till att stå bättre rustade inför framtidens utmaningar för kommunerna. Det gäller att klara och utveckla välfärdsuppdraget, bedriva en effektiv verksamhet, samt öka regionens attraktivitet.

Övrigt

Känslighetsanalys

En kommun påverkas många gånger av händelser utanför dess egen kontroll. Det kan till exempel vara en konjunktursvängning, utjämningsystem eller förändrad lagstiftning. Ett sätt att beskriva detta är att göra en känslighetsanalys som beskriver hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi. I tabellen nedan går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på 11,9 Mkr. Vidare framgår det att en befolkningsförändring med 100 personer medför en ändring av skatter och bidrag med 5,4 Mkr.

Händelseförändring	Mkr
1 % ränteförändring på lån som förfaller på en 12-månadersperiod eller har rörlig ränta	2,6
Löneförändring med 1 %	11,9
Kostnadsförändring, exkl löner med 1 %	5,9
Taxe- och avgiftsändring med 1 %	2,6
Förändring av försörjningsstöd med 1 %	0,4
Om 100 flyktingar inte kommer ut i egen försörjning efter introduktion	10,4
500 Mkr i generellt statsbidrag för riket ger	1,3
Befolkningsförändring med 100 personer	5,4
Förändrad utdebitering med 1 kr	53,0
10 heltidstjänster (30 000 kr/månad inkl PO)	3,6

Av ovanstående går det att utläsa att det inte enbart räcker med att höja taxorna för att komma tillrätta med ökande kostnadstryck till följd av förändrad befolkningsammansättning och statliga reformer. Det är istället genom att sänka kostnaderna som en större effekt kan fås eller genom att en skattehöjning sker.

Medfinansiering

Avtal tecknades 2009 med staten om genomförande och finansiering av ny sluss i Södertälje och en fördjupad mäljarfarled. En tänkt byggstart beräknas till åren 2019-2022. Kommunens medfinansiering är 20 Mkr exklusive index-

uppräknning..

Händelser efter räkenskapsårets utgång

Inför Mälarenergi Elnäts bolagsstämma den 26 mars 2018 har bolagsstyrelsen föreslagit en utdelning till ägarna på 100 Mkr. Vilket innebär en utdelning för Köpings kommun på 14,6 Mkr.

Intern kontroll

Syftet med intern kontroll är att säkerställa att kommunens processer och rutiner leder till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, att den finansiella rapporteringen och informationen är tillförlitlig, samt att av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer efterföljs. En god intern kontroll innebär att möjliga risker inringas, bedöms och förebyggs.

Uppföljningen har genomförts dels inom tre gemensamma områden dels inom 42 områden som styrelse och nämnder själva har bedömt som viktiga för sin verksamhet.

Beträffande de gemensamma områdena, visade kontroll av hur rehabiliteringsärenden handläggs, att sju förvaltningar hade avvikelser. Åtgärder är påbörjade eller klara i samtliga fall. Kontrollen av avtalstrohet visar också på att sju av nio förvaltningar hade avvikelser. Åtgärder har påbörjats eller avslutats i samtliga fall. I kommentarerna har lyfts fram att mindre verksamheter inte kan utnyttja befintliga livsmedelsavtal på ett effektivt sätt, samt att köp utanför avtal görs när beställningar hos avtalsleverantören blivit felaktiga eller inte räckt till nästa leverans. Inga avvikelser konstaterades för kontrollen om finns metoder för uppföljning av mobiltelefonkostnader.

För de 42 förvaltningsspecifika kontrollpunkterna har två inte kunnat genomföras, och en punkt kunde delvis genomföras. Tolv avvikelser har konstaterats i årets uppföljning, detta kan jämföras med 23 avvikelser i 2016 års uppföljning. Av kontrollpunkterna med avvikelser så är åtgärdsstatusen att för tio stycken pågår åtgärder.

Kontrollpunkter från tidigare år med avvikelser har även återredovisats. Totalt återredovisas 11 punkter. Fem punkter redovisas som klara och för sex pågår åtgärder. I flertal av fallen handlar det om att färdigställa dokumentationen av rutiner och riktlinjer. För drätselkontorets del har arbetet påverkats av införandet av det nya ekonomisystemet.

Sammanställd redovisning

Syftet med sammanställd redovisning

Den kommunala verksamheten i Köping bedrivs i huvudsak i förvaltningsform, men dessutom finns det aktiebolag och ett kommunalförbund. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge förtroendevalda och andra en samlad bild av moderföretagets, kommunens ekonomiska ställning, åtaganden och resultat.

Endast de företag där kommunen har ett röstetal på mer än 20 procent har medtagits. Nedan följer en kort redovisning av dessa.

Köpings Bostads AB

Köpings Bostads AB är ett allmännyttigt bostadsföretag som äger och förvaltar fastigheter samt bedriver viss bostadsförmedlingsverksamhet.

Dotterbolaget Köpings Kabel-TV AB:s verksamhet består i att förse invånarna i Köpings kommun med ett utökat TV-programval. Kabel-TV nätet används även för datakommunikation.

Ett annat dotterbolag är KBAB Service AB som ansvarar för drift och underhåll samt städning av kommunens fastigheter.

Ekonomi i korthet

Resultatet inom KBAB-koncernen efter finansiella poster blev 14,0 Mkr. Föregående år var resultatet 14,1 Mkr. I slutet av november släpptes 61 lägenheter för uthyrning i Hake etapp 2. Över 200 personer anmälde sitt intresse. Inflyttning kommer att ske i juli respektive september 2018.

Inga lägenheter finns lediga för inflyttning vid årets slut. Sammanlagt åtta lägenheter var då stoppade på grund av renovering. Tillsammans med Hyresgästföreningen drivs ett projekt med systematisk hyressättning. Syftet med projektet är att hyran skall spegla hyresgästernas värderingar. Systemet får till följd att hyreshöjningen för bostäder varierar inom beståndet mellan 0 procent upp till 1,5 procent. Den genomsnittliga hyreshöjningen blev 0,77 procent.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Årets resultat	3,5	12,3	10,7
Omsättning	326,9	339,3	379,1
Soliditet	14,7	15,6	15,2
Antal årsarbetare	151	150	152

Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME)

Bolagets verksamhet är att leverera trygg och prisvärd fjärrvärme med lägsta möjliga miljöbelastning till invånare och verksamheter i kommunen.

Ekonomi i korthet

Resultatet efter finansiella poster blev 10,5 Mkr jämfört med 0,7 Mkr föregående år.

År 2017 har inneburit förhöjda kostnader under vintermånaderna i produktionen i Arboga. Orsaken är behov av dyra spetsbränslen under köldtoppar samt mer driftstörningar under inledningen på året än normalt.

Utrangeringar och nedskrivningar som följt av övertagande av tillgångar från Köpings kommun samt att flispannorna i Arboga fått förändrade driftförutsättningar belastar resultatet med 3,7 Mkr. Resultatet för 2017 är trots dessa faktorer något över budget.

En annan viktig satsning har gett ny reservkraft vid Norsaverket i Köping. Kulvertsystemet i Köping har fortsatt att förnyas enligt planerna. Den största flispannan i Arboga har genomgått en omfattande revision.

Verksamhetens utveckling

Arbetet kommer även under 2018 koncentreras på att optimera nyttan av spillvärmens och transiteringsledningen, få den nya organisationen att fungera effektivt samt revisionsprojekt på flispannan i Arboga och kulvertnätet.

Avtalet om köp av värme och tjänster från VafabMiljö går ut vid halvårsskiftet, vilket innebär viktiga diskussioner om hur fortsättningen ska se ut.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Årets resultat	4,1	0,7	0,1
Omsättning	68,4	73,4	176,4
Soliditet	2,7	4,0	23,0
Antal årsarbetare	9	9	25

Kungsörs Grus AB (KGAB)

Kungsörs Grus AB:s verksamhet består av att utvinna grus- och bergmaterial samt att bedriva därmed förenlig verksamhet.

Ekonomi i korthet

Resultatet efter finansiella poster blev 6,0 Mkr jämfört med 8,3 Mkr föregående år.

Under året har leveranser skett till ett flertal mindre och medelstora entreprenadobjekt. En övervägande del av leveranserna utgörs av ballast till betong- och betongvaruindustrin. Bolagets övriga kunder utgörs av anläggnings- och byggentreprenörer, vägsamfälligheter, lantbruk och privatpersoner.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Årets resultat	3,3	5,7	4,8
Omsättning	32,3	36,0	41,7
Soliditet	69,0	68,0	63,0
Antal årsarbetare	3	3	3

Mälarhamnar AB (MHAB)

Mälarhamnar AB bedriver hamnverksamhet, vilket innebär godshantering i samband med fartygsanlöp, upplåtande av markytor, magasin och tillhörande terminalarbete. Verksamheten bedrivs i Köpings hamn och Västerås hamn. Därutöver bedrivs uthyrningsverksamhet till kunder i Köping. Bolaget ägs med 45 procent av Köpings kommun och med 55 procent av Västerås stad.

Ekonomi i korthet

Resultatet efter finansiella poster blev 17,9 Mkr jämfört med 7,5 Mkr föregående år. Nettoomsättningen ökade med 11 procent jämfört med 2017, och rörelseresultatet ökade från 8,5 Mkr till 18,6 Mkr. 16,9 Mkr har upptagits i bokslutsdispositioner i form av förändring av ackumulerade överavskrivningar.

Årets rörelseresultat har påverkats av hamnutvecklingskostnader inom EU-projektramen motsvarande netto 1,1 Mkr (1,4). Verksamhetsåret innebar en ökning av hanterade ton över kaj med 11 procent, från 2,4 miljoner ton till 2,7 miljoner ton. Under år 2017 uppgick fartygsanlöpen till 745 (677) vilket är en ökning med 10 procent. Rörelsens kostnader ligger trots omsättningsökningen, på samma relativt låga nivå som 2016.

Årets investeringar omfattar 5 Mkr där tyngdpunkten ligger på kran- och maskinverktyg och nyanskaffning av dragfordon.

Verksamhetens och branschens utveckling

Mälarhamnar har under året fortsatt arbetet inom ramen för beviljade EU-medel och deltagit i Västerås och Köpings utvecklingsarbete. I båda hamnarna kommer pågående arbeten att göras parallellt med att hamnverksamheten upprätthålls. Det förutsätter bra planering och samarbete mellan alla parter.

Under året har miljödömd meddelats i både Västerås och Köping. Det innebär att arbetet fortgår i syfte att genomföra muddringsarbeten i hamnbassängerna och de anläggningsarbeten som det medför.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Årets resultat	1,7	1,1	0,8
Omsättning	128,0	113,9	126,3
Soliditet	35,0	38,0	51,0
Antal årsarbetare	72	62	60

Västra Mälardalens Kommunalförbund

Västra Mälardalens Kommunalförbund är ett kommunalförbund för räddningstjänst samt visst administrativt stöd för Köping, Arboga och Kungsörs kommuner. Surahammars kommun är medlem sedan 2012. De gör ett stegvis inträde och deltar i tekniksamarbetet kring telefoni och it-systemdrift samt upphandling.

Kommunens ägarandel är beräknad utifrån den andel kommunen erlagt i kommunbidrag till kommunalförbundet.

Ekonomi i korthet

Resultatet efter finansiella poster blev 3,6 Mkr jämfört med -1,8 Mkr föregående år.

Renhållningen uppvisar ett budgetunderskott på 2,3 Mkr, beroende högre intäkter för ett antal fraktioner. Även slamverksamheten har gett ett överskott på 0,7 Mkr. 2017 har förbundet en skuld till renhållningskollektivet på 6,7 Mkr, och för slam på 2,6 Mkr gentemot abonnenterna. Resultatutjämningsfonden ska efter bokslut 2018 regleras och överlämnas till VafabMiljö Kommunalförbund. Förbundets övriga verksamheter uppvisar endast smärre avvikelser.

Investeringar gjordes för 24,5 Mkr totalt. Investeringar har gjorts inom nätverk, och då framförallt inom det trådlösa området, ny lagringslösning har införskaffats och investeringar i PC/MAC och iPad till medlemskommunerna. För investeringen i det nya ekonomissystemet har upparbetats 3,6 Mkr under året, totalt har budgeterats 10 Mkr.

Nyckeltal	2015	2016	2017
Årets resultat	-1,6	-1,8	3,6
Omsättning	143,4	150,3	157,2
Soliditet	14,7	11,5	13,2
Antal anställda	96	112	117

Övriga organisationer med kommunalt ägarintresse

Förutom de bolag och förbund som ingår i den sammanställda redovisningen, har kommunen ägarintressen i följande organisationer.

I Mälarenergi Elnät AB, som ingår i Mälarenergi AB, uppgår kommunens ägarandel till 14,7 procent. Bolagets uppgift är att bygga och underhålla elnätet för transport av elenergin från elleverantören till kundernas fastigheter. Kommunen har en långsiktig fordran på 88,2 Mkr på bolaget och får årligen en ränta för detta på 8,8 Mkr.

Kommunalförbundet VafabMiljö arbetar med hållbar och miljöriktig avfallshantering. Kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun är medlemmar. Kommunen har en andel på 8,2 procent. Kommunen har borgens-

åtagande gentemot kommunalförbundet på 17,5 Mkr.

Samordningsförbundet Västra Mälardalen bildades 2010 med syfte att samverka inom rehabiliteringsområdet. Medlemmar är Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Landstinget Västmanland, Köpings, Arboga och Kungsörs kommuner.

Hjälpmedelnsnämnden är en gemensam samverkansnämnd för hjälpmedelnsfrågor mellan Region Västmanland och kommunerna i Västmanlands län. Nämnden samordnar hjälpmedelshanteringen i länet och ansvarar för Hjälpmedelscentrum.

Kommunen är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening, Folkets hus och Västra Mälardalen i samverkan.

EKONOMISK ANALYS

Resultat – Kapacitet

Årets resultat

Sammanställd redovisning	2013	2014	2015	2016	2017
Bruttoomsättning, Mkr	801,0	723,7	887,1	890,5	905,0
Årets resultat, Mkr	29,7	16,4	43,7	21,1	35,1

Det konsoliderade resultatet för kommunen och företagen uppgår till 35,1 Mkr, varav KBAB står för 11,7 Mkr och Köpings kommun för 16,1 Mkr. Årets resultat är en förbättring jämfört med föregående år med 14,0 Mkr. Resultatförbättringen ligger främst hos VME med 6,4 Mkr samt kommunen med 6,8 Mkr.

Investeringar

Totalt investerades det i koncernen för 210,3 Mkr, varav kommunen stod för 157,8 Mkr, Mälarhamnar för 5,0 Mkr, VMKF för 24,5,1 Mkr, KBAB för 74,3 Mkr, VME 69,7 Mkr samt KGAB för 0,1 Mkr.

Egenfinansieringsgraden blev 54,8 procent. Under de fem senaste åren har 52 procent av investeringarna kunnat finansieras med egna medel. Inom den redovisade perioden investerades mer än vad som skrevs av.

	2013	2014	2015	2016	2017
Nettoinvesteringar, Mkr	231,5	274,7	322,5	210,3	304,2
Avskrivningar, Mkr	93,8	91,6	105,5	121,7	131,6
Nettoinv/avskrivn %	246,8	299,9	305,7	172,8	231,2
Egenfinansieringsgrad %	53,3	39,3	46,3	67,9	54,8

Soliditet

Soliditeten i koncernen blev 29 procent, en sänkning med två procentenheter. Trenden över femårsperioden är att soliditeten ligger på en nivå på 35 procent.

Motsvarande siffra för de jämförbara kommunerna 2016 var 38 procent.

	2013	2014	2015	2016	2017
Soliditet enligt balansräkningen %	39	39	37	31	29

Skuldsättningsgrad

Huvuddelen av skulderna i koncernen är långsiktiga och matchar de långsiktiga anläggningstillgångarna för koncernen. Koncernens skuldsättningsgrad har ökat under 2017. De långfristiga skulderna uppgår till 1 555 Mkr, varav huvuddelen hänförs till KBAB.

Ökningen mellan 2015 och 2016 beror till största delen på ökad upplåning i kommunen och KBAB. Koncernens långfristiga skulder per invånare uppgick 2016 på 52 933

kronor, och de jämförbara kommunerna på 41 058 kronor.

Skuldsättningsgraden visar på koncernens känslighet för förändringar på finansmarknaden. En viktig faktor i detta fall är räntekostnaderna på gamla lån, men också möjligheten till att skaffa nytt kapital till en bra ränta.

Mkr	2013	2014	2015	2016	2017
Avsättningar	126,5	134,2	150,2	162,6	185,3
Långfristiga skulder	780,4	811,5	990,2	1 373,6	1 554,8
Kortfristiga skulder	409,2	416,3	420,8	517,3	502,9
Summa	1 316,1	1 362,0	1 561,2	2 053,5	2 243,0
Skuldsättningsgrad %	60,7	60,9	63,1	69,6	70,6

Risk - Kontroll

Likviditet

Balanslikviditeten i koncernen uppgår till 89,5 procent och var 2016 till 75,8 procent. Förbättringen förklaras av att omsättningstillgångarna ökat mer än de kortfristiga skulderna. Kassabehållningen i koncernen var vid årsskiftet 185,3 Mkr, vilket är en ökning med 88,1 Mkr eller 47 procent sedan föregående årsskifte.

Anläggningskapitalet har sjunkit jämfört med 2016.

Detta beroende på de långfristiga skulderna ökat mer än anläggningstillgångarna. Rörelsekapitalet har påverkats av att främst av att likvida medel ökat, men även de kortfristiga skulderna har minskat.

	2013	2014	2015	2016	2017
Balanslikviditet, %	61,0	54,2	61,5	75,8	89,5
Rörelsekapital, Mkr	-159,7	-189,3	-162,2	-125,3	-52,6
Anläggningskapital, Mkr	1 011,4	1 061,9	1 074,0	1 023,8	986,1

Prognossäkerhet

I tabellen anges i kolumnen för delår det helårsresultat som uppskattades vid upprättande av respektive företags delårsrapport. Utifrån koncernens omsättning på 3,2 miljarder kan differensen mellan hel och delårsresultatet betraktas som försumbart.

Mkr	Delår 2016	Bokslut 2016	Delår 2017	Bokslut 2017
Köpings kommun	-4,3	9,3	1,4	16,1
Kungsörs Grus AB	4,0	5,7	3,2	4,8
Köpings Bostads AB	16,8	12,1	13,0	11,7
Mälarhamnar AB	6,0	1,1	16,0	0,8
Västra Mälardalens Energi och Miljö AB	1,8	0,7	4,3	7,1
Västra Mälardalens kommunalförbund	-0,4	-1,8	-2,1	3,6

Personalöversikt

Antalet anställda i koncernen var vid årsskiftet cirka 4 600 personer, varav 77 procent kvinnor och 23 procent män.

Årslönesumman inklusive sociala avgifter för koncernen var 1 476 Mkr 2017 och 1 412 Mkr för 2016.

KBAB:s 100-årskalas

Köpings Bostads AB ordnade 100 års-kalas för hyresgäster och Köpingsbor den 26 augusti på Nibbletorget. Samtidigt öppnade en jubileumsutställning. Besökare bjöds på guidade busssturer om KBABs och Köpings historia 100 år tillbaka i tiden.

Resultaträkning (Mkr)

	Not	Kommunen		Not	Koncernen	
		2017	2016		2017	2016
Verksamhetens intäkter	A1	436,3	549,3		905,0	890,5
Verksamhetens kostnader	A2	-1 886,1	-1 925,8		-2 232,1	-2 168,3
Avskrivningar	A3	-53,1	-57,9		-131,6	-121,7
Verksamhetens nettokostnader		-1 502,9	-1 434,4		-1 458,7	-1 399,5
Skatteintäkter	A4	1 147,2	1 100,2		1 147,2	1 100,2
Generella statsbidrag och utjämning	A5	361,4	332,7		361,4	332,7
Finansiella intäkter	A6	13,1	12,9		10,7	13,5
Finansiella kostnader	A7	-2,7	-2,1		-25,5	-25,8
Resultat före extraordinära poster		16,1	9,3		35,1	21,1
Extraordinära intäkter		0,0	0,0		0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0		0,0	0,0
Årets resultat		16,1	9,3		35,1	21,1

Kassaflödesrapport (Mkr)

	Not	Kommunen		Not	Koncernen	
		2017	2016		2017	2016
Den löpande verksamheten						
Årets resultat		16,1	9,3		35,1	21,1
Justering för ej likviditetspåverkande poster	A8	61,7	56,4	C1	154,3	107,3
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>						
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		92,0	-76,2		31,5	-72,9
Ökning/minskning förråd och lager		3,0	-0,1		-1,7	-2,3
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-29,5	115,0		-14,6	96,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		143,3	104,4		204,6	149,8
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		0,0	-7,5		0,0	-7,5
Investeringsverksamheten						
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar		-126,7	-157,8		-295,6	-488,3
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		-4,0	-1,1		-4,0	-1,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		124,0	26,5		0,0	26,5
Investering i finansiella tillgångar		-100,0	-48,3		0,0	-4,5
Försäljning av finansiella tillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		- 106,7	- 180,7		- 299,6	- 467,4
Finansieringsverksamheten						
Nyupptagna lån		70,0	160,0		221,7	400,5
Amortering av långfristiga skulder		-19,8	-20,0		-40,5	-20,0
Förutbetalda anslutningsavgifter		2,6	2,9		2,6	2,9
Ökning av långfristiga fordringar		0,0	0,0		-0,7	0,0
Minskning av långfristiga fordringar		0,0	0,0		0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		52,8	142,9		183,1	383,4
Årets kassaflöde		89,4	59,1		88,1	47,3
Likvida medel vid årets början		180,0	120,9		185,3	127,0
Likvida medel vid årets slut		269,4	180,0		273,4	185,3

Balansräkning (Mkr)

TILLGÅNGAR	Not	Kommunen		Not	Koncernen	
		2017	2016		2017	2016
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	B1	1 053,7	1 105,8		2 078,6	2 063,7
Maskiner och inventarier	B2	44,6	46,6		470,2	319,7
Finansiella anläggningstillgångar	B3	372,0	272,0		177,4	176,6
Summa anläggningstillgångar		1 470,3	1 424,4		2 726,2	2 560,0
Omsättningstillgångar						
Förråd m m	B4	0,3	3,3		8,4	6,7
Fordringar	B5	111,4	203,3		168,5	200,0
Kassa och bank	B6	269,4	180,0		273,4	185,3
Summa omsättningstillgångar		381,1	386,6		450,3	392,0
SUMMA TILLGÅNGAR		1 851,4	1 811,0		3 176,5	2 952,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	B7			C2		
Årets resultat		16,1	9,3		35,1	21,1
Resultatutjämningsreserv		29,5	29,5		29,5	29,5
Övrigt eget kapital		785,0	775,5		868,9	847,9
Summa egen kapital		830,6	814,3		933,5	898,5
Avsättningar	B8					
Avsättningar för pensioner		109,3	100,9		105,4	120,8
Andra avsättningar		14,1	13,2		79,9	41,8
Summa avsättningar		123,4	114,1		185,3	162,6
Skulder						
Långfristiga skulder	B9	399,6	355,3		1 554,8	1 373,6
Kortfristiga skulder	B10	497,8	527,3		502,9	517,3
Summa skulder		897,4	882,6		2 057,7	1 890,9
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 851,4	1 811,0		3 176,5	2 952,0
Panter och ansvarsförbindelser						
Panter och därmed jämförliga säkerheter	B11	0,0	0,0	C3	0,0	0,0
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	B12	616,3	630,9		616,3	630,9
Övriga ansvarsförpliktelser	B13	1 175,9	1 112,8	C4	28,3	40,4
Leasing	B14					

Noter (Mkr)

	Redov 2017	Redov 2016		Redov 2017	Redov 2016
A1 Verksamhetens intäkter			A4 Skatteintäkter		
Verksamhetens intäkter på huvudprogrammen 0-8, enligt driftredovisningen	568,5	669,3	Preliminär kommunalskatt	1 151,1	1 104,4
Finansiella intäkter som redovisas under nämnderna i driftredovisningen	-2,0	-2,1	Preliminär slutavräkning innevarande år	-5,3	-5,3
Avgår interna poster	-130,1	-117,9	Slutavräkningsdifferens föregående år	1,4	1,1
Summa externa intäkter	436,4	549,3	Summa skatteintäkter	1 147,2	1 100,2
Fördelas enligt nedan:			Prognos från februari skulle ha gett -3,4 Mkr mindre i skatteintäkter för 2017.		
Försäljningsmedel	21,9	21,9	A5 Generella statsbidrag och utjämning		
Avgifter, ersättningar	96,5	198,1	Inkomstutjämningsbidrag	274,9	253,8
Hyror och arrenden	43,7	42,3	Fastighetsavgift	43,5	42,5
Bidrag	175,2	178,0	Utjämningsavg/kostnadsutj bidrag	4,0	5,5
Övriga intäkter	99,0	95,0	Regleringsavgift/bidrag	-0,3	-0,9
Jämförelsestörande poster:			Bidrag/avgift LSS-utjämning	16,1	15,6
Försäljning av tomträtter/tomter	0,1	14,0	Övriga generella bidrag	23,2	16,2
Summa verksamhetens intäkter	436,4	549,3	Summa generella statsbidrag och utjämning	361,4	332,7
A2 Verksamhetens kostnader			Summa skatteintäkter och generella statsbidrag A4+A5	1 508,6	1 432,9
Verksamhetens kostnader på huvudprogrammen 0-8, enligt driftredovisningen	2 053,4	2 090,4	<i>Avräkningsbelopp per invånare</i>		
Verksamhetskostnader som redovisas under finansiering på driftredovisningen samt differens interna poster	0,3	0,2	Slutavräkning	53	42
Interndeberade räntor	-18,8	-18,8	Preliminär avräkning	-204	-206
Avskrivningar	-53,1	-57,9	A6 Finansiella intäkter		
Interndeberade personalomkostnadspålägg	-345,9	-333,9	Räntor likvida medel	0,0	0,1
Faktiska arbetsgivaravgifter	301,4	289,9	Ränteintäkter på lånefordringar	8,9	8,9
Faktiska pensionsutbetalningar	29,9	28,8	Utdelningar på aktier och andelar	2,1	2,1
Pensionsutbetalning individuell del	44,3	41,1	Övriga finansiella intäkter	2,1	1,8
Förändring av pensionsavsättning	4,7	3,9	Summa finansiella intäkter	13,1	12,9
Avgår interna poster	-130,1	-117,9	A7 Finansiella kostnader		
Summa externa kostnader	1 886,1	1 925,8	Räntor på lån	0,5	0,9
Fördelas enligt nedan:			Ränta på pensionsavsättningar	2,1	1,1
Personalkostnader	908,6	876,0	Övriga finansiella kostnader	0,1	0,1
Sociala avgifter	283,0	272,0	Summa finansiella kostnader	2,7	2,1
Pensionskostnader	98,6	93,1	A8 Ej likviditetspåverkande poster		
Bidrag och transfereringar	62,5	71,5	Av- och nedskrivningar	53,1	57,9
Material, tjänster samt övriga kostnader	533,4	613,2	Förändring långfristiga periodiseringar	-1,1	-1,5
Summa verksamhetens kostnader	1 886,1	1 925,8	Gjorda avsättningar	9,3	6,2
A3 Avskrivningar			Statlig infrastruktur	0,0	7,5
Byggnader och anläggningar	42,3	47,0	Försäljning av tomträtter/tomter	0,1	-14,0
Maskiner och inventarier	10,8	10,9	Övriga ej likviditetspåverkande poster	0,3	0,3
Nedskrivningar	0,0	0,0	Summa ej likviditetspåverkande poster	61,7	56,4
Summa avskrivningar	53,1	57,9			

	2017	2016
B1 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde	1 744,0	1 904,6
Akkumulerade avskrivningar	-690,3	-798,8
Bokfört värde	1 053,7	1 105,8
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år
Redovisat värde 1 januari	1 105,8	1 017,2
Årets investeringar	116,2	149,6
Avyttrat, uttrangerat	-128,5	-12,6
Årets avskrivningar	-42,4	-47,0
Överföring mellan tillgångstyp, övrig förändring	2,6	-1,4
Redovisat värde 31 december	1 053,7	1 105,8
<i>därav:</i>		
Markreserv	12,7	11,3
Verksamhetsfastigheter	363,7	311,8
Fastigheter för affärsverksamhet	345,3	380,6
Publika fastigheter	147,8	129,7
Fastigheter för annan verksamhet	50,2	44,6
Pågående arbeten	134,0	227,8
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar per typ	1 053,7	1 105,8
B2 Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	90,7	117,2
Akkumulerade avskrivningar	-46,1	-70,6
Bokfört värde	44,6	46,6
Avskrivningstider	3-10 år	3-10 år
Redovisat värde 1 januari	46,6	46,8
Årets investeringar	11,8	10,7
Avyttrat, uttrangerat	-3,0	0,0
Årets avskrivningar	-10,8	-10,9
Redovisat värde 31 december	44,6	46,6
<i>därav:</i>		
Maskiner och inventarier	44,6	46,6
Summa maskiner och inventarier	44,6	46,6
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga materiella anläggningstillgångar, se avsnittet redovisningsprinciper.		
B3 Finansiella anläggningstillgångar		
Redovisat värde 1 januari	272,0	223,7
Årets anskaffningar	100,0	48,3
Försäljningar	0,0	0,0
Nedskrivningar	0,0	0,0
Redovisat värde 31 december	372,0	272,0
<i>Aktier</i>		
Köpings Bostads AB	30,9	30,9
Mälarderhamnar AB	22,6	22,6
Västra Mälardalens Energi & Miljö AB	148,3	48,3
Kungsörs Grus AB	0,1	0,1
Mälarenergi Elnät AB	54,7	54,7
VafabMiljö Kommunalförbund	5,3	5,3
Summa aktier	261,9	161,9
<i>Andelar</i>		
Köpings Folkets Husförening	0,7	0,7
Bostadsrätter m m	0,2	0,2
Kommuninvest*	16,0	16,0
Summa andelar	16,9	16,9

* Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser inbetalt andelskapital. Insatskapitalet har förändrats med årlig insats om 6,6 Mkr och insatsemission om 0,3 Mkr. Kommunens totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgår 2017-12-31 till 22,8 Mkr.

	2017	2016
<i>Långfristig placering värdepapper</i>		
Obligation	5,0	5,0
Summa långfristig placering	5,0	5,0
<i>Långfristiga fordringar</i>		
Förlagslån VMN AB	88,2	88,2
Summa långfristiga fordringar	88,2	88,2
Summa finansiella anläggningstillgångar	372,0	272,0
B4 Förråd m m		
Lager av eldningsolja	0,0	2,8
Övrigt	0,3	0,5
Summa förråd m m	0,3	3,3
B5 Fordringar		
Fordringar hos staten		
Statsbidrag	28,2	47,9
18%-bidrag, 6%-bidrag	0,6	0,5
Summa statsbidragsfordringar	28,8	48,4
<i>Övriga fordringar</i>		
Kundfordringar	35,9	105,1
Förutbet kostn/upplupna intäkter	15,2	8,6
Upplupna skatteintäkter	0,0	2,2
Momsfordran, Ludvikamoms	10,4	11,7
Övriga fordringar	21,1	27,3
Summa övriga fordringar	82,6	154,9
Summa fordringar	111,4	203,3
B6 Kassa och bank		
Kassa	0,1	0,1
Bank (koncernkonto mm)	269,3	179,9
Summa kassa och bank	269,4	180,0
B7 Eget kapital		
Ingående eget kapital	814,3	804,8
Hultgrens fond	0,2	0,2
Årets resultat	16,1	9,3
Summa eget kapital	830,6	814,3
<i>Därav:</i>		
Anläggningsskapital	947,3	955,0
Resultatutjämningsreserv	29,5	29,5
Balansfond/investeringsbuffert fr 13	41,5	41,5
Medfinansiering infrastruktur	27,4	25,6
Resultatutjämningsfond:		
- VA-verket	1,3	0,6
- Värmeverket	0,0	24,6
Övriga fonder	1,6	1,5
Övrigt rörelsekapital	-234,1	-273,3
Årets resultat	16,1	9,3

	2017	2016
B8 Avsättningar		
<i>Avsatt till pensioner</i>		
Pensionsbehållning	2,2	2,2
Förmånsbestämd ålderspension	76,6	68,7
Särskild avtalspension	3,5	3,9
Pension till efterlevande	1,3	1,6
PA-KL pensioner / ÖK SAP	4,4	4,8
Summa pensioner	88,0	81,2
Löneskatt	21,3	19,7
Summa avsatt till pensioner	109,3	100,9
I avsättningen ingår OPF-KL med 0,2 Mkr.		
Antal visstidsförordnanden för pensioner		
Politiker (pension enligt PBF)	3	3
Tjänstemän	0	0
Ingående avsättning		
Nya förpliktelser under året:	100,9	94,9
Nyintjänad pension	8,5	6,7
Ränte- och basbeloppsändringar	2,1	0,9
Övrig post	0,0	1,1
Pensionsutbetalningar	-3,8	-3,9
Förändring av löneskatt	1,6	1,2
Redovisat värde 31 december	109,3	100,9
Aktualiseringsgrad	96,0%	94,0%
<i>Andra avsättningar</i>		
Redovisat värde övriga avs 1 januari	13,2	12,9
SAP-skuld VMKF	0,9	0,3
Summa andra avsättningar	14,1	13,2
Summa avsättningar	123,4	114,1

Beräkningsgrund för pensioner och andra avsättningar framgår av avsnittet redovisningsprinciper.

B9 Långfristiga skulder

Låneskuld		
Ingående skuld	310,0	170,0
Nya lån	70,0	160,0
Amorteringar/2017 överfört till VME AB	-22,0	-20,0
Uppbokade amorteringar föregående år	0,0	0,0
Summa låneskuld	358,0	310,0
<i>Kreditgivare</i>		
Kommuninvest	358,0	310,0
Summa	358,0	310,0

Förutbetalda intäkter som regleras över flera år

Va-verksamheten, anläggningsavgifter	32,9	32,9
Fjärrvärmeverksamhet, anläggningsavg	0,0	7,4
Investeringsbidrag	8,7	5,0
Summa förutbetalda intäkter	41,6	45,3
Summa långfristiga skulder	399,6	355,3

B10 Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	53,1	83,0
Semesterlöneskuld mm, retr lön	59,9	60,5

Upplupna sociala avgifter	46,2	47,3
Upplupen pensionskostnad ind del	43,7	41,1
Upplupen löneskatt	10,8	10,2
Förutbetalda intäkter/ uppl räntor	2,5	3,8
Förutbetald skatt	9,2	5,2
Skulder till staten	1,7	3,1
Övriga interimsskulder	6,6	9,5
Momsskulder	1,9	9,5
Personalens källskatt	19,4	20,5
Avräkning koncernkonto	131,8	156,2
Övriga kortfristiga skulder	111,0	77,4
Summa kortfristiga skulder	497,8	527,3

ÖVRIGA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Panter och ansvarsförbindelser

B11 Panter och därmed jämförliga säkerheter

Pantbrev och bostadsrättsbevis emottagna på grund av borgensansvar samt pantbrev avseende övertagna fastighetslån, för fastigheter ägda av Köpings Bostads AB finns på 67,3 Mkr, men dessa är inte utnyttjade.

Ansvarsförbindelser

B12 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna

Enligt den blandade modellen ska pensionsåtaganden som är intjänade före 1998 upptas som ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelserna är beräknade av KPA.

Blandade modellen för pensioner	2017	2016
Pensionsförbindelser	496,0	507,7
Löneskatt	120,3	123,2
Summa ansvarsförbindelse pension	616,3	630,9
Ingående ansvarsförbindelse	507,7	525,3
Aktualisering	-2,1	0,4
Ränteuppräknings	4,9	4,9
Basbeloppsuppräknings	10,1	2,6
Övrig post	1,0	-0,8
Årets utbetalningar	-25,6	-24,7
Summa pensionsförpliktelser	496,0	507,7
Löneskatt	120,3	123,2
Utgående pensions-ansvarsförbindelse	616,3	630,9

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet redovisningsprinciper.

B13 Övriga ansvarsförbindelser

Borgen och andra förbindelser

Köpings Bostads AB	802,1	723,7
Borgen för kreditgaranti	0,0	0,1
Borgen för egnahem	0,1	0,2
Borgen bostads- och bottenlån	0,6	0,6
Borgen och andra förpliktelser		
övriga kommunala företag	364,9	379,8
Övriga ansvarsförbindelser	8,2	8,4
Summa övriga ansvarsförbindelser	1 175,9	1 112,8

Köpings kommun har i november 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Köpings kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483,9 Mkr och totala tillgångar till 349 243,7 Mkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 598,8 Mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 633,7 Mkr.

Ej utnyttjad limit, checkkredit	20,0	20,0
Leasing	2017	2016
Årets kostnader	18,0	17,3
Betalningar inom 1 år	15,8	14,6
Betalningar inom 1-5 år	16,1	14,7
Betalningar senare än 5 år	0,3	0,6

Noter sammanställd redovisning

	2017	2016
Not C1 Ej likviditets- påverkande poster		
Av- och nedskrivningar	131,5	121,7
Förändring långfristiga periodiseringar	-1,1	-1,5
Gjorda avsättningar	30,1	6,9
Ianspråktagna avsättningar	-7,5	0,0
Statlig infrastruktur	0,0	7,5
Övriga ej likviditetspåverkande poster	1,3	-27,3
Justering för ej likviditetspåverkande poster	154,3	107,3
C2 Eget kapital		
Ingående eget kapital	898,5	911,7
Justering av ingående eget kapital	2,2	-34,5
Justering mot eget kapital	-2,2	0,2
Årets resultat	35,3	21,1
Utgående eget kapital	933,8	898,5
C3 Panter och därmed jämförliga säkerheter		
Köpings Bostads AB	0,0	0,0
Kungsörs Grus AB, 25%	0,0	0,0
Mälarhamnar AB 45%	0,0	0,0
Summa	0,0	0,0
C4 Övriga ansvarsförpliktelser		
Kommunen	1 175,9	1 112,8
Köpings Bostads AB	1,0	0,9
Mälarhamnar	0,0	0,0
Kungsörs Grus AB	0,9	0,7
Avgår interna mellanhavanden	-1 149,5	-1 074,0
Summa	28,3	40,4

Förändringar inom koncernen

2017 flyttades kommunens fjärrvärmeverksamhet över till det egna bolaget Mälardalens Energi och Miljö AB. Detta påverkar jämförelserna mellan åren mellan kommunen och koncernen.

God redovisningssed

I redovisningen har den kommunala redovisningslagen följts och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning tillämpats.

Avsteg

Finansiella leasingavtal klassificeras som operationell leasing och redovisas som hyresavtal när de anses vara en mindre del i förhållande till kommunens totala tillgångar.

Kommunens dokumentation av redovisningssystemet lever ännu inte upp till lagens intentioner.

Anläggningsavgifterna

för vatten- och avloppsverksamheten har från och med 2007 periodiserats över nyttjandeperioden (vägt snitt 36 år, förutom för Sundänge som är 50 år), dock motsvaras 10 % av avgiften direkta administrationskostnader som intäktsbokförs år ett.

Anläggningstillgångar

upptas till anskaffningskostnaden minus planenliga avskrivningar. Även värdepapper och andelar värderas till inköpsvärde.

Ansvarsförbindelser

Möjliga åtaganden där osäkerhet råder om beloppets storlek eller infriandegraden, redovisas som ansvarsförbindelser.

Avsättningar, andra

Under andra avsättningar återfinns det solidariska åtagandet av medlemskommunerna för kommande utbetalningar för särskild avtalspension till kommunalförbundet, den är beräknad av KPA.

Investeringsbidrag

och dylikt har från och med 2011 tagits upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningar

Avskrivningar påbörjas månaden efter investeringarna har tagits i bruk och beräknas linjärt, det vill säga lika stora belopp varje år. De avskrivningstider som tillämpas har vägledning av Kommunförbundets förslag om maximitider som grund för de egna bedömningarna av tillgångens nyttjandeperiod.

Typ av investering	Avskrivningstid
Datorer	3-4 år
Inventarier	5 år och 10 år
Bilar och andra transportmedel	5 år och 10 år
Maskiner	5 år och 10 år
Affärsbyggnader	20-33 år
Gator och parker	20-33 år
Va- och fjärrvärmeanläggningar	20-50 år
Fritidsanläggningar	10-20 år
Verksamhetsfastigheter	20-33 år
Förvaltningshus, monumental byggnad	50 år
Mark och konst	Avskrivs ej - obegränsad livslängd
Byggnader, annan verksamhet	
4 komponenter	60,30,20 år
Verksamhetsfastigheter	
11 komponenter	50,30,20,15 år
Vattenverket (affärsbyggnad)	100,75,60,50,40,30,
17 komponenter, ny anl 2017	25,10 år

Beloppsgräns för inventarier

För att ett inköp ska betraktas som en investeringsutgift ska det ha en ekonomisk livslängd som överstiger tre år och värdet ska uppgå till ett väsentligt belopp. Med väsentligt belopp menas att utgiften ska uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp.

Exploateringstillgångarna

är bokförda under materiella anläggningstillgångar då de endast har ringa omfattning.

Jämförelsestörande poster

En post ska betraktas som en jämförelsestörande post när den uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Inga jämförelsestörande poster finns för 2017. Under 2016 såldes osedvanligt många tomträtter, vilket lett till en försäljningsvinst på 14,0 Mkr.

Komponentavskrivning

Kommunen arbetar med implementeringen av komponentavskrivning och arbetet fortlöper enligt reviderad plan. Genomgångsfasen som omfattar både befintliga och nya anläggningstillgångar på skolor, förskolor och förvaltningsfastigheter är klar och under 2017 har anläggningsregistret uppdateras. Nästa steg är genomgång av anläggningstillgångar för gator och vägar samt VA-anläggningar. Det nya vattenverket stod klart i maj 2017 och är aktiverat enligt komponentavskrivning.

Kreditivränta

tillförs för investeringar överstigande 1 miljon kronor i fjärrvärme- samt vatten- och avloppsverksamheten. Kommunens genomsnittliga ränta på utestående lån har använts vid beräkningen, 0,17 procent.

Löner, semesterersättningar

och övriga löneförmåner har redovisats enligt kontantmetoden.

Medfinansiering infrastrukturell

är bokförda som direkt kostnadsföring av bidrag till statlig infrastruktur. Ingen utbetalning har gjorts 2017.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden beräknas av KPA enligt beräkningsmodellen (RIPS 17) för anställda och enligt PBF och OPF-KL för förtroendevalda.

Semesterlöneskuld

I skulden ingår även ferie- och uppehållslön, okompenserad övertid och jour och beredskap samt upplupna arbetsgivaravgifter. Detta redovisas som en kortfristig skuld.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:S decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Principer sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagen kapitel 8 och utformas enligt god redovisningssed. I den sammanställda redovisningen ingår kommunen samt bolag där kommunens ägarandel uppgår till minst 20 procent.

Bokslutet baseras på Köpings kommuns värderingsprinciper. Om principerna väsentligt avviker mellan kommun och dotterföretagen justeras dotterföretagens räkenskaper före sammanställningen.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med detta menas att endast ägda andelar av dotterföretagens resultat- och balansräkning tas med i koncernredovisningen. Förvärvsmetoden innebär att vid förvärvstillfället förvärvat eget kapital eliminerats, därefter intjänat kapital har räknats in i koncernens eget kapital.

Koncernredovisningen utgör ett sammandrag av kommunens och dotterföretagens resultat- och balansräkningar. Då koncernredovisningen enbart ska visa koncernens förhållanden mot externa parter har interna mellanhavanden eliminerats föra att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

Obeskattade reserver har efter avdrag för uppskjuten skatt hänförs till eget kapital. Eventuell latent skatt redovisas under avsättningar.

De uppgifter som ligger till grund för den sammanställda redovisningen är från vissa kommunägda företag preliminära.

För närmare analys av "koncernen" hänvisas till respektive företags årsredovisningar samt övriga delar av kommunens årsredovisning.

Avskrivningar är planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar. Driftredovisningen belastas för den värdeminskning som anläggningarna genomgått genom att de utnyttjas under året.

Avvikelse mot budget:

+ = överskott, - = underskott.

Balanslikviditet är omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder. Ett mått på den kortfristiga betalningsberedskapen där lager och förråd ingår.

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället och utgör därmed en förbindelselänk mellan åren. Den visar det bokförda värdet av kommunens tillgångar och hur dessa har finansierats – externt med främmande kapital, skulder, och internt med eget kapital. Tillgångarna delas upp i anläggningstillgångar, tillgångar som skall innehas och utnyttjas under flera år, till exempel fastigheter och inventarier, och omsättningstillgångar, till exempel förråd, fordringar, kassa och bank. Motstående sida på balansräkningen delas upp i eget kapital, avsättningar och skulder. Avsättningar innefattar bland annat vissa pensioner. En avsättning är definitionsmässigt en skuld som man inte vet hur stor den är eller när den skall betalas. Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga. De långfristiga skulderna sträcker sig över flera år. Kortfristiga skulder förfaller till betalning inom ett år.

Driftredovisning beskriver utfallet i förhållande till budgeterade kostnader och intäkter.

Kassaflödesrapport är den översiktliga sammanfattningen av hur årets driftverksamhet, det vill säga den löpande verksamheten, investeringsverksamhet och finansieringsverksamheten, där bland annat låneverksamhet ingår, har bidragit till likviditetens förändring. Den visar hur kommunen fått in pengar och hur de har använts under året. Här behandlas ut- och inbetalningar till skillnad från resultaträkningen som innehåller kostnader och intäkter.

Internränta är en kalkylmässig kostnad för det kapital, bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar, som utnyttjats inom en viss verksamhet.

Investeringsredovisning

beskriver hur investeringsutgifterna och -inkomsterna fördelat sig under året.

Jämförelsegrupp

I årsredovisningen har vi använt en grupp på 20 kommuner i jämförelser av finansiella nyckeltal. Sveriges kommuner och landting har tagit fram metoder för likhetsjämförelser. I detta fall har Innevånare, skattekraft samt strukturkostnader vägts ihop.

Jämförelsestörande poster är poster som inte har direkt med kommunens normala verksamhet att göra eller som är av engångskaraktär. Där en redovisning tillsammans med övriga poster i resultaträkningen hade givit en jämförelsestörande påverkan som hade gjort det svårare att bedöma utvecklingen av den normala verksamheten.

Kassalikviditet är ett mått på hur god kommunens betalningsberedskap är. 1,0 och däröver anses som gynnsamt. Då täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel och kortfristiga fordringar.

Kapitalkostnader är benämningen för internränta och avskrivning.

Mkr = megakronor, miljontals kronor.

Periodisering innebär en fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkningen är en sammanfattning av årets redovisade kostnader och intäkter. Överstiger intäkterna periodens kostnader innebär det att det egna kapitalet ökar och kommunens finansiella styrka förbättras. Verksamhetens nettokostnader består av intäkter genererade i verksamheten som dragits av mot verksamhetens kostnader och planliga avskrivningar. Nettokostnaden beskriver det som återstår att skattefinansiera. Nettokostnaden reduceras sedan med skatteintäkter och de generella statsbidragen. Finansiella intäkter ökar resultatet och finansiella kostnader minskar resultatet och kallas ”resultat före extraordinära poster”. Det resultat som uppkommer här skall finansiera årets investeringar och ett eventuellt framtida sparande. Extraordinära intäkter och kostnader är poster som inte har något direkt samband med den ordinarie verksamheten som bedrivs i kommunen. Dessa poster blir mer och mer ovanliga i kommuner. Det resultat som nu har framkommit visar årets resultat för kommunen. Årets resultat justerat med eventuella realisationsvinster och extraordinära intäkter visar om balanskravet uppfyllts.

Resultatutjämningsfonder har lagts upp för att utjämna resultatet över åren för vatten- och avloppsverket samt värmeverket.

Skuldsättningsgrad beskriver hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med främmande kapital.

Soliditet är andelen eget kapital av totalt kapital, det vill säga graden av egenfinansierade tillgångar. Soliditetsutvecklingen beror på dels det årliga resultatet, dels tillgångsökningen.

Tkr = tusentals kronor.

Verksamhetsmått används för att över tiden kunna göra jämförelser och följa upp verksamheten.

Årsredovisning för 2017

Härmed överlämnas Köpings kommuns årsredovisning till kommunfullmäktige för godkännande och kommunrevisionen för granskning.

Med hänvisning till innehållet i denna årsredovisning får kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

att godkänna årsredovisningen för Köpings kommun 2017 med däri gjorda dispositioner,

samt att använda årets resultat till tidigare gjorda åtaganden för medfinansiering av statlig infrastruktur.

Köping i mars 2018
för kommunstyrelsen

Elizabeth Salomonsson
Kommunstyrelsens ordförande

**KÖPINGS
KOMMUN**

Köpings kommun, 731 85 Köping • tfn 0221-250 00
e-post: kopings.kommun@koping.se • webbplats: www.koping.se